

Utrip

December, januar 2024 / 25 XXXI / 6

GLASILO ZBORNICE ZDRAVSTVENE
IN BABIŠKE NEGE SLOVENIJE – ZVEZE
STROKOVNIH DRUŠTEV MEDICINSKIH
SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH
TEHNIKOV SLOVENIJE

Poštnina plačana pri pošti 1102 Ljubljana

Okrogla miza: Prihodnost izobraževanja v zdravstveni negi v Sloveniji

V Madridu podpisan sporazum o medsebojnem sodelovanju

Zdravko Kvržič objavil zgodovinsko knjigo z naslovom History of Blood Donation and Transfusion Medicine

RAZPIS ZA VOLITVE predsednika/
predsednice Zbornice – Zveze za mandatno
obdobje od marca 2025 do marca 2029

**Zakaj Sindikat delavcev v zdravstveni
negi Slovenije ni podpisal aneksov h
kolektivnima pogodbama**

Celotno vsebino številke si lahko
ogledate preko QR kode oz. na
spletni strani www.zbornica-zveza.si

Utrip

December, januar 2024 / 25 XXXI / 6

indeks

UVODNIK

- 3 Skupaj zmoremo

DELO ZBORNICE – ZVEZE

- 4 Pa je leto spet naokoli
6 Obvestilo o volitvah Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v nefrologiji, dializi in transplantaciji
8 Razpis za volitve predsednika/predsednice Zbornice – Zveze

JAVNA POOBLASTILA

- 9 Mnenje Zbornice – Zveze o vpisu v register

NOVICE IZ ICM

- 9 Poročilo z regionalne konference ICM Evropa

AKTUALNO

- 10 Sindikat delavcev v zdravstveni negi Slovenije ni podpisal aneksov h kolektivnima pogodbama in dogovora, ki velja za steber zdravstva in socialnega varstva ter obvezne socialne varnosti

ETIKA

- 10 Častno razsodišče I. stopnje: Povabilo k sodelovanju
11 Referendum, ki se nas (je) dotika/I ... In se nas še vedno. Tudi po 23 letih!

IZ ZGODOVINE

- 12 Diplomski izpiti in podelitev diplom na šolah za zaščitne sestre
13 Ob stoletnici izobraževanja za poklic medicinskih sester v Sloveniji izdali zgodovinsko monografijo z naslovom Zdravstvena nega in izobraževanje medicinskih sester v Mariboru

PREDSTAVLJAMO VAM

- 14 Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v družinski medicini praznuje 45 let
15 70. obletnica Oddelka za urologijo UKC Maribor
15 Objava knjige "Zgodovina krvodajalstva in transfuzijske medicine" pri svetovno priznani založniški hiši Springer Nature

MEDNARODNA SREČANJA

- 16 PROJEKT HACK-IT-NET (Interreg Alpine Space), UKC Maribor v sodelovanju z Zbornico – Zvezo
16 United European Gastroenterology week (UEGW)
17 Udeležba na 2. skupnem kongresu Društva oftalmoloških sestara/tehničara HUMS-a in Društva za bolesi glave i vrata HUMS-a
18 WCET® & ASCN UK Joint Congress in Glasgow

PRIDOBIVAMO NOVA ZNANJA

- 20 Funkcionalno usposabljanje s področja ran, stom in kontinence
21 Urgentni pacient – skrb vseh nas
22 ET na vseh ravneh zdravstvene dejavnosti
23 Strokovno srečanje medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v hematologiji
24 32. strokovni seminar Znanje – temelj kakovosti zdravstvene nege v zobozdravstvu
25 Sodelovanje pri obravnavi zahtevnih stanj otrok in mladostnikov na vseh ravneh zdravstvenega varstva
26 Izobraževanje Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v medicini dela, prometa in športa
26 Minja, medicinska sestra, profesorica, strokovnjak z naprednimi znanji in predraga prijateljica

IZ DRUŠTEV

- 27 SDMSBZT Pomurje: Podelitev srebrnih znakov in priznanj
28 DMSBZT Celje: Razpis za podelitev priznanj za leto 2024
28 DMSBZT Celje: Živahna društvena jesen
29 DMSBZT Ptuj-Ormož: Vloga medicinske sestre pri zdravstveni negi pacienta s traheostomo
30 DMSBZT Ptuj-Ormož: Pomen preventive
31 SDMSBZT Koroške: Aktivnosti
33 DMSBZT Nova Gorica: Strokovna ekskurzija Severna Makedonija
34 DMSBZT Gorenjske: Klinični večer društva: Čas za sproščanje
35 DMSBZT Gorenjske: Irska – zelena pravljica
36 DMSBZT Gorenjske: Planinski izlet po Pohorju
36 DMSBZT Gorenjske: Kulinarična delavnica z martinovo pojedino
37 DMSBZT Maribor: 7. mariborski dnevi zdravja s sejmom medicinske opreme
37 DMSBZT Maribor: Strokovni klinični večer: Obravnava bolnika s KVČB
38 DMSBZT Maribor: Vzgoja za zdravje otrok in mladostnikov Maribor. Kdo smo in kaj počnemo?
39 DMSBZT Maribor: Preventiva na področju nalezljivih bolezni v ZD dr. Adolfa Drolca Maribor
39 DMSBZT Maribor: Povabilo na zadnji letošnji strokovni klinični večer: presenečenje
39 DMSBZT Maribor: LA VITA: Povabilo na božični koncert
39 DMSBZT Maribor: Povabilo na svečanost društva

IZ DELA ZDRAVSTVENIH ŠOL

- 40 Razumevanje in umestitev naprednih znanj v Sloveniji
42 18. šola za klinične mentorje
43 Kombinirani intenzivni Erasmus+ program na Univerzi v Novem mestu: Inovativne rešitve za oskrbo starejših na domu
44 Rožnati oktober na Gimnaziji Ormož
44 Ob svetovnem dnevu hospica in paliativne oskrbe
45 SRČNE POLJANE: krepimo zdravje in povezujemo skupnost

- 46 **NAGRADNA KRIŽANKA Tosama d. o. o.**

- 47 **IZOBRAŽEVANJA**

Spoštovani članice in člani, cenjeni sodelavke in sodelavci,

NAJ BO LETO 2025 VAŠE IN NAŠE
NAJBOLJŠE LETO DOSLEJ.

NAJ BO LETO SODELOVANJA IN NOVIH
POTI, TAKO POKLICNO KOT OSEBNO.

NAS IN NAŠE NAJBLIŽJE
NAJ SPREMLJATA ZDRAVJE IN
IZPOLNITEV ŽELJA.
PODARIMO SI NAJDRAGOCENEJŠE –
LJUBEZEN, NAKLONJENOST IN ČAS.

V IMENU ZBORNICE – ZVEZE IN
UREDNIŠKEGA ODBORA,
MONIKA AŽMAN, PREDSEDNICA IN
KSENIJA PIRŠ, ODGOVORNA UREDNICA UTRIPA

SKUPAJ ZMOREMO!

MONIKA AŽMAN

Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi, ob zaključku leta želim s tem uvodnikom na kratko strniti le nekaj najpomembnejših dogodkov in aktivnosti, h katerim smo prispevali vsi skupaj in vsak posebej.

Večji del leta je bil zaznamovan z dejavnostmi na področju ambulant družinske medicine, s širitvijo, prenosom kompetenc, razgovori in vztrajanjem, da le dodatno znanje lahko prinese najboljše možne učinke za pacienta in tudi zdravstveno blagajno.

Z enako mero pozornosti smo in še spremljamo dogajanje na področju zdravstvene nege v socialnovarstvenih zavodih, ki je skrb vzbujajoče zaradi iz dneva v dan večjega pomanjkanja kadra na eni strani in neprimerne razporejanja delovnih nalog izvajalcem zdravstvene nege na drugi strani, zlasti ko gre za področje deinstitucionalizacije. Pa da ne bo pomote, deinstitucionalizacijo podpiramo, vendar ne za vsako ceno in ne za vsakogar.

Žal nam je, da nam na področju sprejema kadrovskih standardov in normativov za zdravstveno in babiško nego ni uspelo doseči prav nikakršnega napredka. Še vedno trdimo, da so pripravljene na osnovi metode ocene pacientovih potreb po slovenski kategorizaciji zahtevnosti bolnišnične ZN. Področje socialnovarstvenih zavodov je pri izračunu potreb izmerilo celo časovni obseg posamezne intervencije.

Verjamemo, da novi plačni sistem ni zadovoljil nobene strani pogajalcev, niti vladne, kaj šele sindikalne, kot strokovna organizacija pa trdimo, da je za pošteno delo treba pošteno plačati in zaposlenim omogočiti ustrezne pogoje dela in organizacijo dela. Ravno ti so in bodo velik izziv za celoten management, ki mu mora na pomoč priskočiti tudi umetna inteligenca. No, ja, pa ne le za en segment zaposlenih v zdravstvenem varstvu.

Hvaležni smo, da smo se lahko nagarali tudi pri dajanju pripomb na vse možne zakone, ki se dotikajo tudi zdravstvene in babiške nege, še zlasti, ko je šlo za Zakon o kakovosti v zdravstvu, in seveda, ko gre za vročo novelo zakona o zdravstveni dejavnosti. Pri prvem si upamo trditi, da smo tista zbornica s področja zdravstva, ki dodeljena javna pooblastila izvaja z največjo mero odgovornosti še zlasti, ko gre za strokovne nadzore s svetovanjem. Zato verjamemo, da bomo lahko prispevali veliko znanja in izkušenj tudi na novoustanovljeni Javni agenciji za kakovost v zdravstvu. Trdno stojimo za poslanstvom zagovornišva pacientovih pravic in se zavzemamo za javno, vsem dostopno zdravstvo, neodvisno od tega, koliko zvez in poznanstev ter dodatno sklenjenih zavarovanj pri zasebnih zavarovalnicah ima posameznik.

Znanje je tisto, ki največ šteje, zato iskrena hvala vsem strokovnim sekcijam, delovnim skupinam in regijskim društvom, ki ste vse leto organizirali strokovna srečanja, delavnice, skrbeli za obvezne vsebine in specialna znanja.

Do danes je Zbornica – Zveza izvedla več kot 270 izobraževalnih dogodkov v skoraj 400 terminih in z novim znanjem opolnomočila več kot 11.800 udeležencev.

Težko je napisati, kateri so bili še posebej odmevni, vendar je legendarna Rogla vsako leto poseben izziv, pa letošnji kongres medicinskih sester v managementu z 250 udeleženci, pa sekcija MS in ZT v anesteziologiji, intenzivni terapiji in transfuziologiji, ki je v povprečju izvedla en dogodek na mesec in nova specialna znanja, za katera se je zdelo, da jih je nemogoče pripraviti, vendar so bila uspešno izvedena in se že ponavljajo.

Pa ne le doma, vaš prenos znanj ima vse vidnejšo vlogo tudi zunaj naših meja. Prav ta trenutek smo aktivno zastopani na mednarodnem webinarju European Forum of Nursing and Midwifery Association. Hvala Urban Bole, da braniš barve slovenske zdravstvene nege.

Mednarodno smo bili vse leto aktivni tudi v EFN in EMA, sodelujemo v številnih projektih Erasmus, še vedno poteka projekt »jačanje sestrinstva v BiH«, v sklopu katerega so v Republiki Srbski letos vzpostavili register izvajalcev ZN na osnovi našega znanja in izkušenj. Verjamemo, da lahko ključno prispevamo tudi k razvoju ZNB v Severni Makedoniji, kjer se projekt uradno začne v naslednjem tednu.

Ponosni smo, da smo sklenili mednarodni dogovor s španskim regulatornim organom **Consejo General de Enfermería de España**, ki nam bo odprla vrata v španski model brezpapirne ZN. Mednarodni dogovor smo podpisali tudi s Fundacijo FAMI v Bosni in Hercegovini, ki smo ji že donirali vsa zbrana sredstva v še eni humanitarni akciji za prizadete v letošnjih poplavah in ji namenili 20.000 evrov za nakup nepotrebne opreme za patronažne medicinske sestre na najbolj prizadetem področju Jablanice. Hvala vsem strokovnim sekcijam in regijskim društvom, ki ste še enkrat več pokazali, koliko plemenitosti in solidarnosti premoremo.

Delo je nemoteno teklo tudi v vseh organih, tako v Upravnem odboru, Odboru regijskih strokovnih društev, Odboru strokovnih sekcij, na vseh komisijah in dveh uredniških odborih v organizaciji. Hvala lepa vsem, ki ste sodelovali v vseh delovnih skupinah, razširjenih strokovnih kolegijih in komisijah Ministrstva za zdravje, NIJZ, drugih združenjih, bili prostovoljci in aktivisti, pobudniki in še veliko več.

Brez izjemnih zunanjih sodelavcev ne bi zmogli posodabljati razvejanega informacijskega sistema, skrbeti za kibernetno varnost, upravljati dveh velikih registrov – registra izvajalcev ZBN in registra članstva, posodabljati obrazcev in skrbeti za izjemni pretok informacij preko Obzornika zdravstvene nege, glasila Utrip, e-novic in biti ves čas aktivno prisotni tudi na spletni strani Zbornice – Zveze, Facebooku in Instagramu. Naši študenti so poskrbeli tudi za korak s časom s podkasti z zanimivimi digitalnimi vsebinami. Vse to smo tudi letos uspešno popisali v procesih in si podaljšali certifikat kakovosti ISO:9001.

Ni le konec leta primeren za pohvale in zahvale, čeprav jih ob koncu leta kar nekaj posameznikom podelimo za neprecenljivo strokovno delo, zahvalili smo se tudi med letom in podelili 10 zlatih znakov najzaslužnejšim na različnih strokovnih področjih, srebrne znake v regijskih strokovnih društvih ter priznanja na ožjem strokovnem področju. Častni članici sta postali dr. Zalka Drglin in Jana Španžel, ki sta pomembno prispevali k vpisu babištva na Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine. Priznanje Angele Boškin za življenjsko delo je pripadlo moji predhodnici Darinki Klemenc.

Za dolgoletno tesno strokovno sodelovanje je Zbornica – Zveza ob 33. obletnici delovanja vojaške zdravstvene enote (VZE) prejela zlato plaketo vojaške zdravstvene enote Slovenske vojske, kar si štejem v čast.

Veliko je bilo opravljenega dela, še več dokazovanja, kako pomemben segment zdravstvenega varstva smo medicinske sestre, babice, tehniki zdravstvene nege, bolničarji-negovalci ... vendar vse to ni pripomoglo k ohranitvi direktorata za zdravstveno nego.

Pa vendarle ostaja upanje (saj to umre zadnje), tudi zato, ker se je struktura zaposlenih na Ministrstvu za zdravje začela krepiti tudi s strokovnjaki iz vrst zdravstvene nege. Naj se toliko okrepi, da vas bo za en dober sektor za zdravstveno in babiško nego in mnoge stvari bodo lažje stekle. Res je tudi, da še nikoli nismo bili tako blizu premika v smer razvoja in vzpostavljanja avtonomije ZN preko specializacij v zdravstveni negi. Verjamemo, da bo pravilnik o specializacijah ugledal luč sveta prav kmalu na začetku novega leta. Hvala vsem, ki prispevate s svojim znanjem in po svojih močeh.

Delovni osnutek zakona o zdravstveni in babiški negi je bil na enem izmed sestankov s predsednikom vlade in ministrico za zdravje predan obema. Poti nazaj ni in ne bomo popuščali.

In vse oči so že uprte v prihajajoče leto, ki bo prav gotovo tako razgibano kot letošnje, v naši organizaciji pa ga bosta še prav posebej zaznamovala 37. volilna skupščina in 15. kongres zdravstvene in babiške nege.

Pa ostanimo še malo trdno na tleh tega leta – s spoštljivim odnosom do 100-letnice poklicnega izobraževanja MS na Slovenskem in do vseh izjemnih uspehov, za katere se vam posebej zahvaljujemo. Visoka obletnica poklicnega izobraževanja si zasluži pozornost stanovske organizacije, katere namen je od ustanovitve leta 1927 edinstven in enak – povezovanje in skrb za strokovne in poklicne interese medicinskih sester.

Spoštovane kolegice in kolegi,

ob zaključku leta se vam iskreno zahvaljujem za vse strokovno opravljeno delo, predanost in požrtvovalnost, ki ste jo vse leto izkazovali v korist pacientov, krepitve stroke in naše stanovske organizacije. Tudi zaradi vseh vas naša poklicna skupina v očeh prebivalcev Slovenije uživa izjemno zaupanje. In to danes zares šteje.

Tudi vsem vam, cenjeni poslovni partnerji, sponzorji in prijatelji, hvala, ker nam stojite ob strani, nam pomagata na različne načine in za nas poskrbite prav takrat, ko to najbolj potrebujemo.

Velika hvala vsem predanim zaposlenim na Zbornici – Zvezi, mojim najtesnejšim sodelavcem, ki v ozadju neopazno skrbijo, da se vse povedano in še veliko, veliko več udejanja.

V želji, da bo tudi naslednje leto naš slogan SKUPAJ ZMOREMO!, vam želim zadovoljno in zdravo leto 2025.

Pa je leto spet naokoli

MONIKA AŽMAN, ANITA PRELEC

OKTOBER IN NOVEMBER 2024

Ravno 4. 12. 2024 smo v tisk oddali Utrip, ki je pred vami ... in zato v njem ni nobene fotografije z letošnjega prednovoletnega srečanja, kjer smo se številnim posameznikom in skupinam zahvalili za posebne dosežke na področju zdravstvene nege in babišva. Za prepoznavno strokovno delo si vsekakor zaslužijo najmanj to, zahvalo. Ravno tako kot si jo zaslužijo srednješolske in visokošolske ustanove za predano prenašanje strokovnega znanja na mlade rodove. Letos praznujemo 100 let poklicnega izobraževanja medicinskih sester na Slovenskem, le malo narodov se lahko pohvali s tako visoko obletnico organiziranega poklicnega izobraževanja ... Ampak namenimo raje nekaj besed preteklemu delu na Zbornici – Zvezi, tudi oktobra in novembra ga je bilo – kot je že običajno za ta dva meseca – veliko. In leta še ni konec, čeprav se približuje z zelo hitrimi koraki.

OKTOBER 2024

1. 10. 2024

Predsednica Monika Ažman se je udeležila sestanka s poslansko skupino Socialnih demokratov, na katerem je bila osrednja tema srečanja sprememba Kazenskega zakonika v delu, ki bi dopuščal, da bi tudi zdravstveni delavci postali uradne osebe.

V popoldanskih urah je potekala 25. seja Odbora strokovnih sekcij, kjer smo s predsednicami in predsedniki strokovnih sekcij in delovnih skupin Zbornice – Zveze izmenjali informacije o aktivnostih med obema sejama. Anita Prelec se je strokovnim sekcijam zahvalila za organizacijo številnih strokovnih srečanj, ki so že bila in še bodo organizirana do konca 2024. Načrti izobraževanj strokovnih sekcij regijskih strokovnih društev za leto 2025 bodo objavljeni na spletni strani Zbornice – Zveze decembra 2024. Miha Kaučič je predstavil prednosti Moodle učilnice, tudi za uporabo izobraževanj strokovnih sekcij in izobraževanj za specialna znanja.

2. 10. 2024

Predsednica se je udeležila tradicionalnega letnega dogodka Socialne zbornice Slovenije z naslovom

Vloga socialnega varstva v času negotovosti in hitrih sprememb: od posameznika do družbe in sistema. Predsednica je kot državna svetnica sodelovala v razpravi Dolgotrajna oskrba – ugotovitve in predlogi za izboljšanje sistema.

4. 10. 2024

Predsednica se je na lastno pobudo sestala z v. d. direktorja Zavoda RS za transfuzijsko medicino Petrom Kavčičem. Tema sestanka je bilo ustrezno umeščanje delovnega mesta pomočnice direktorja za področje zdravstvene nege. Zbornica – Zveza je z ustreznim dopisom pozvala Ministrstvo za zdravje, da skupaj z Zavodom pristopijo k spremembi statuta, kjer bo pomočnica direktorja za zdravstveno nego umeščena kot pomočnica generalnega/poslovnega direktorja.

Letošnje strateško srečanje funkcionarjev Zbornice – Zveze smo izvedli v naši veliki kletni predavalnici. Zbrani so se z delom v skupinah osredotočili na izvedbo aktivnosti ob obeležitvi 100-letnice te organizacije. Zunanji sodelavki Julija Marošek in Slavka Zupan sta pripravili aktivnosti z namenom zasnovati koncept praznovanja, ozaveščanja ciljnih javnosti in promocije organizacije.

(Fotografija: arhiv Zbornica – Zveza)

9. 10. 2024

(Fotografija: arhiv UKCL)

Monika Ažman se je udeležila podelitve potrdil udeležencem izobraževanja specialnih znanj Periferno uvedeni osrednji venski kateter z UZ na Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani.

V popoldanskih urah smo v prostorih Zbornice – Zveze gostili Jackie Rowles, predsednico International Federation of Nurse Anesthetist – IFNA, ki je bila v Sloveniji na povabilo predsednice strokovne Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v anesteziologiji, intenzivni terapiji in transfuziologiji Dragice Karadžić plenarna predavateljica s področja obvladovanja bolečine – Povezovanje in znanje kot model učinkovite oskrbe pacienta z bolečino.

Prav tako je ta dan potekala **44. seja Upravnega odbora Zbornice – Zveze**. Člani Upravnega odbora so pregledali in sprejeli zapisnik 43. seje Upravnega odbora z dne 10. 9. 2024. Predsednica je poročala o aktivnosti med obema sejama. Prejeli smo prošnja za podporo novemu programu bolničar-negovalcev. Sprejet je bil naslednji sklep:

Sklep UO 413/44

Člani Upravnega odbora se seznanijo s pobudo Srednje šole Jesenice za vzpostavitev ponovnega izvajanja triletnega izobraževalnega programa bolničar-negovalcev v sklopu Srednje šole Jesenice. Glede na dolgoletno izobraževalno tradicijo programov s področja zdravstvene nege in materialne ter kadrovske pogoje člani Upravnega odbora omenjeni program podprejo. Sklep stopi v veljavo takoj.

Člani upravnega odbora so obravnavali pobudo Častnega razsodišča I. stopnje, vezano na pripravo priročnika na temo Poklicna etika medicinskih sester in babic. Sprejeli so sklep:

Sklep UO 414/44

Člani Upravnega odbora se seznanijo in podprejo pobudo Častnega razsodišča I. stopnje za oblikovanje priročnika na temo Poklicna etika medicinskih sester in babic. Izdaja priročnika se načrtuje v načrtu dela Zbornice – Zveze za leto 2025.

Prav tako so obravnavali pobuda strokovne sekcije v nefrologiji, dializi in transplantaciji o pripravi dokumenta za usposabljanje izvajalcev zdravstvene nege za samostojno izvajanje dializne zdravstvene nege. Sprejet je bil sklep:

Sklep UO 415/44

Člani Upravnega odbora se seznanijo s pobudo Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v nefrologiji, dializi in transplantaciji za pripravo dokumenta za usposabljanje izvajalcev zdravstvene nege za samostojno izvajanje dializne zdravstvene nege. Člani Upravnega odbora sprejemajo dokument v dodelavo, v ta namen se oblikuje operativna delovna skupina v sestavi Alenka Bijol, Barbara Luštek, Draga Štromajer in Tadeja Kokelj Jeršin. Končen dokument se kot primer dobre prakse predstavi Odboru strokovnih sekcij. Sklep stopi v veljavo takoj.

Sklep UO 416/44

Člani Upravnega odbora potrdijo vlogo za vpis izobraževalnega programa za specialna znanja nevrofiziološki asistent/asistentka za EEG/EMG/SEG v organizaciji UKC Ljubljana, Nevrološka klinika, Klinični inštitut za klinično nevrofiziologijo. Sklep stopi v veljavo takoj.

V zvezi s humanitarno nesrečo in poplavami v BiH je bil sprejet naslednji sklep:

Sklep UO 419/44

Člani Upravnega odbora se dogovorijo za humanitarno pomoč ob katastrofalnih poplavah v Bosni in Hercegovini. V ta namen Zbornica – Zveza vzpostavi stik s Fundacijo Fami in zagotovi del pomoči. Sklep stopi v veljavo takoj.

Potrjeni so bili potni nalogi za tujino.

10. 10. 2024

Monika Ažman se je udeležila kongresa managementa v zdravstveni negi z naslovom Horizont emancipacije vodenja v ekosistemu supremacije. Sodelovala je na okrogli mizi, kjer sta si mnenja še prav posebej zagreto izmenjevala z državnim sekretarjem Ministrstva za zdravje, gospodom Denisom Kordežem.

Potekala je konstitutivna seja Častnega razsodišča II. stopnje. Predsednica je tako postala Martina Horvat, podpredsednica pa Karolina Kovač. Iskrene čestitke! V nadaljevanju je potekala prva skupna seja Častnega razsodišča I. in II. stopnje, na kateri so si za skupno delovanje zadali kar nekaj nalog in aktivnosti.

14. 10. 2024

Ivanka Limonšek, Slavko Bolčevič in Monika Ažman so se udeležili sestanka na Ministrstvu za zdravje v povezavi z obravnavo pacientov s potrebo po zahtevnejših postopkih zdravstvene nege v socialnovarstvenih zavodih.

15. 10. 2024

Na Zbornici – Zvezi je potekala seja Odbora regijskih strokovnih društev, ki so se je udeležile vse predsednice in predsednik RSD. V razpravi so se pogovarjali o organizaciji in izvedbi obveznih vsebin za modul licenca. Monika Ažman je predstavila načrt izdaje publikacij iz obveznih vsebin 2025. Anita Prelec je predstavila nadgradnjo sistema za organizatorje in možnost obveščanja udeležencev izobraževanj s SMS tri dni pred dogodkom. Monika Ažman je predstavila tudi aktivnosti ob prihajajoči volilni skupščini, ki bo po dogovoru s predsednicami 28. marca 2025 ob 14. uri v prostorih Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije v Ljubljani.

16. 10. 2024

Ta dan smo obeležili že 12. evropski in 7. svetovni dan oživljanja. Aktivnostim na dan, ko poteka največja promocija oživljanja na svetovni ravni, se pridružujeta tudi Državni svet Republike Slovenije in Sekcija reševalcev v zdravstvu z akcijo **Slovenija oživlja**. Hitro in pravilno ukrepanje v primeru srčnega zastoja rešuje življenje, zato je še kako pomembno, da znamo k oživljanju odraslih in otrok pristopiti na pravilen način. Inštruktorja reševalca (Urban Mesec in Urban Korenč iz Sekcije reševalcev v zdravstvu) sta teoretično in praktično prikazala temeljne postopke oživljanja odraslega in otroka ter uporabo defibrilatorja AED. Združimo moči in rešujemo življenja!

(Fotografija: arhiv Državni svet RS)

16.–18. 10. 2024

Zbornica – Zveza se je udeležila 119. Generalne skupščine Evropske federacije združenj medicinskih sester (EFN), ki je potekala v Varšavi na Poljskem. Na dvodnevem srečanju so člani EFN razpravljali o ključnih političnih temah EU, ki imajo velik vpliv na medicinske sestre in zdravstveno nego. Med glavnimi temami so bile volitve v EU z novo sestavo Evropske komisije in Evropskega parlamenta, razvoj napredne zdravstvene nege, nenehen strokovni razvoj in vseživljenjsko učenje.

Na srečanju je bilo poudarjeno, da vlaganje v visokokakovostno zdravstveno nego prinaša številne koristi, ki vodijo k bolj zdravim družbam in gospodarski blaginji, odpornosti zdravstvenih sistemov, zmanjšanju neenakosti in večji socialni pravičnosti. V pokovidnem času in ob množičnem zapuščanju poklica medicinske sestre je treba vlagati v digitalne in odgovorne inovacije na področju umetne

inteligence, da bi se medicinskim sestram zagotovilo več časa za neposredno zdravstveno nego in oskrbo pacientov. EFN, ki je bil ustanovljen leta 1971 in katerega članica je tudi Zbornica – Zveza, zastopa interese treh milijonov medicinskih sester v 36 nacionalnih združenjih medicinskih sester v Evropi in predstavlja neodvisen glas poklica medicinske sestre.

(Fotografija: arhiv Zbornica – Zveza)

20.–22. 10. 2024

V okviru projekta *Advancing nursing and midwifery education and establishing the system for the recognition of professional qualifications in the Republic of North Macedonia* smo se udeležili študijskega obiska v Skopju. Ključnim deležnikom smo predstavili prve ugotovitve analize študijskih programov zdravstvene nege in babištva ter predstavili predloge organizacije regulacije za zdravstvene delavce, brez nujnih zakonskih osnov pri tem ne bo šlo. Ogleдали smo si tudi zdravstveni dom Skopje in najstarejšo visokošolsko izobraževalno ustanovo Medicinsko fakulteto v Skopju.

22. 10. 2024

Univerzitetni klinični center Ljubljana (UKCL) je slavnostno podelil priznanja za strokovne dosežke na področju zdravstvene in babiške nege UKCL za leto 2024. Priznanja je prejelo 25 prejemnic in prejemnikov, ki svojo predanost, znanje in trud vlagajo v napredek, delo in poslanstvo stroke zdravstvene in babiške nege v UKCL in tako bistveno prispevajo k razvoju stroke tudi širše. Slovesnost je potekala ob pomembnem dogodku – 100-letnici poklicnega izobraževanja medicinskih sester v Sloveniji. V imenu predsednika vlade Republike Slovenije dr. Roberta Goloba se je slovesnosti udeležil državni sekretar na Ministrstvu za zdravje Denis Kordež. Priznanja je prejemnicam in prejemnikom izročila glavna medicinska sestra UKCL in pomočnica generalnega direktorja za zdravstveno nego mag. Zdenka Mrak. Nagovorili in čestitali so jim tudi generalni direktor UKCL doc. dr. Marko Jug, predsednica Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester,

babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije Monika Ažman ter v. d. strokovnega direktorja UKCL doc. dr. Gregor Norčič.

23. 10. 2024

Monika Ažman je nagovorila zbrane medicinske sestre na strokovnem srečanju Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti, naslov glavne teme je bil Obravnava pulmološkega pacienta v domačem okolju. Iskrene čestitke.

NOVEMBER 2024

Zbornica – Zveza je podelila zahvalo ob 30-letnici delovanja Doma starejših Lendava. Dom zagotavlja kakovostno, varno in celostno zdravstveno nego in oskrbo starostnikov v celodnevni obliki varstva v Domu starejših Lendava – Idósebb Polgárok Otthona Lendva. Storitve dom zagotavlja tudi v obliki dnevnega varstva v dnevnem centru v Odrancih in s storitvami pomoč družini na domu v sedmih občinah – Lendava, Odranci, Črenšovci, Turnišče, Velika Polana, Dobrovnik in Kobilje. Dragica Jošar, predsednica DMSBZT Pomurja, je v imenu Zbornice – Zveze slovesno predala zahvalo direktorju Goranu Kuzmi in zaposlenim v zdravstveni negi in oskrbi Doma starejših Lendava – Idósebb polgárok otthona Lendva.

(Fotografija: arhiv ZD Lendava)

6. 11. 2024

Potekala je zadnja 45. seja Upravnega odbora Zbornice – Zveze letos. Pregledan in sprejet je bil zapisnik 44. seje z dne 9. 10. 2024. Vodstvo je poročalo o aktivnostih med obema sejama. V pripravah na 38. skupščino Zbornice – Zveze je bil sprejet sklep o začetku volilnih postopkov.

Pregledana je bila realizacija sklepov UO za obdobje januar–oktober 2024: od 94 sklepov 2 sklepa nista bila realizirana, 2 pa sta še v procesu realizacije. Potrjeni so bili potni nalogi za tujino.

7. 11. 2024

Monika Ažman se je udeležila svečane akademije ob 70-letnici organiziranega delovanja Združenja fizioterapevtov Slovenije v Portorožu in zbrane tudi nagovorila. Med drugim je v pozdravnem nagovoru čestitala vsem fizioterapevtom ob visokem jubileju in se jim zahvalila za pomembno delo, ki ga opravljajo v zdravstvenem sistemu!

8. 11. 2024

Anita Prelec se je udeležila svečanosti DMSBZT Pomurje, ki je za leto 2024 podelilo tri srebrne značke – dobitnice so Blanka Dugar, Zorana Petrovič in Mihaela Senčar – ter priznanje Ireni Jaušovec. Hvala vsem štirim za opravljeno delo in predanost poklicu!

Strokovnega srečanja Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pediatriji *Sodelovanje pri obravnavi zahtevnih stanj otrok in mladostnikov na vseh nivojih zdravstvenega varstva* v Termah Dobrna se je udeležila tudi predsednica Monika Ažman in aktivno sodelovala na okrogli mizi *Ustvarjanje varnega okolja za otroke in mladostnike z najtežjimi vedenjskimi težavami – dileme, izzivi, pravice otrok in mladostnikov*.

Z namenom priprave na posvet o deinstitucionalizaciji se je Monika Ažman na sedežu Socialne zbornice Slovenije udeležila 7. delovnega srečanja koordinacije generalnih sekretarjev in direktorjev s področja socialnega varstva.

10. 11. 2024

V organizaciji Sekcije študentov zdravstvene nege in babištva se je dva dni na Debelem rtiču odvijal že četrti zdravstveni kamp. Pester strokovni program, izkušeni predavatelji in interaktivne delavnice so pritegnili 40 študentov, pa tudi našo predsednico Moniko.

11. 11. 2024

Na konferenci **Varnost in zdravje pri delu za vse – pretresimo mit o tipičnem delavcu**, ki smo jo organizirali skupaj z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, sta več kot 550 udeležencev nagovorila naša predsednica Monika Ažman in Dan Juvan, državni sekretar Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Sledila so predavanja na teme slojev raznolikosti, žensk in moških na delovnem mestu ter mladih in starejših na delovnem mestu.

(Fotografija: arhiv MDDSZ)

(Fotografija: arhiv DMSBZT Pomurje)

14. 11. 2024

Zbornica – Zveza je bila častna pokroviteljica 14. mednarodne znanstvene konference *Celostna obravnava pacienta Fakultete za zdravstvene vede Novo mesto*. Zbrane je pozdravila Anita Prelec in se zahvalila za pester dvodnevni program in vključevanje drugih poklicnih skupin za še boljše zdravstvene izide pacientov.

(Fotografija: arhiv Zbornica – Zveza)

17. 11. – 18. 11. 2024

Zbornica – Zveza se je v Madridu v okviru projekta Hack-It-Net udeležila srečanja, namenjenega preučevanju in predstavitvi dobre prakse svetovno priznanih klasifikacij negovalnih diagnoz NANDA-I in izidov zdravstvene nege. Projekt Hack-It-Net se delno financira iz programa Interreg Alpine Space, pri katerem tesno sodelujemo Zbornica – Zveza in UKC Maribor. Dogodek, ki je bil del širšega ogleda naprednega španskega zdravstvenega sistema, je poudaril pomen digitalizacije in standardizacije zdravstvene nege, ki temelji na omenjenih klasifikacijah. Srečanje, na katerem je Zbornica – Zveza s španskim regulatornim telesom Consejo General

(Fotografija: Igor Robert Roj)

de Enfermería de España podpisala ključni sporazum o mednarodnem sodelovanju, je odprlo vrata za tesnejše sodelovanje med državama, zlasti na področju izboljšanja kakovosti zdravstvene nege in implementacije digitalnih platform. Španija, ki je v zadnjih desetletjih močno investirala v digitalizacijo, vključno z e-zdravjem in e-recepti, ponuja dragoceno znanje, ki bo Sloveniji omogočilo napredek na tem področju.

20. 11. 2024

Na Zbornici – Zvezi je potekal sestanek za pridobitev specialnih znanj s področja vzgoje za zdravje otrok in mladine, ki so se ga udeležili predstavniki Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ), predsednica in strokovna sodelavka Zbornice – Zveze ter članica IO strokovne sekcije medicinskih sester v promociji zdravja in zdravstveni vzgoji. Dogovorili so se, da je predložen program, ki so ga pripravili na NIJZ, ustrezen za vpis v Nacionalni register specialnih znanj in da je želja vseh, da izobraževanje za specialno znanje začnejo izvajati v najkrajšem možnem času.

Metka Plesničar se je kot predstavnica Zbornice – Zveze udeležila strokovnega srečanja Ustavimo poškodbe zaradi pritiska ob svetovnem dnevu **Stop PZP**. Ob svetovnem dnevu preprečevanja poškodb zaradi pritiska sta na okrogli mizi z naslovom Ustavimo poškodbe zaradi pritiska sodelovala tudi Staša Rojten, predsednica Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti in Slavko Bolčević, predsednik Sekcija izvajalcev zdravstvene nege in oskrbe v socialnem varstvu. Poškodbe zaradi pritiska predstavljajo velik izziv za bolnike, svojce in družbo. Strokovnjaki so opozorili na potrebo po večjem vlaganju v preprečevanje poškodb, izboljšanju sistema obravnave poškodb ter povečanju dostopa do kakovostnih medicinskih pripomočkov. Vabimo vas k ogledu posnetka okrogle mize.

25. 11. 2024

Ekipa televizijske oddaje Dobro jutro se je ob začetku mednarodnih dnevov boja proti nasilju nad ženskami pogovarjala z Anito Prelec, izvršno direktorico Zbornice – Zveze, Dorotejo Lešnik Mugnaioni, strokovno sodelavko Delovne skupine za nenasilje v zdravstveni in babiški negi in Stašo Rojten, predsednico Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti. Posnetek si lahko ogledate. Pogovor ob dnevu nasilja nad ženskami: Nosečnost ženske žal ne obvaruje

26. 11. 2024

V okviru izpolnjevanja letnega plana smo gostili četrto sejo odbora strokovnih sekcij. Veliko strokovnih izobraževanj je bilo izvedenih v letu 2024, za kar se zahvaljujemo vsem predsednicam in predsednikom ter njihovim najožjim sodelavcem v izvršnem odboru. **Čprav smo nadgradili portal organizatorjev, bo Zbornica – Zveza poslala vsem zavodom obvestilo, da se posamezniki prijavijo na izobraževanje s svojim e-naslovom (kamor bodo dobili potrdilo o izobraževanju) in telefonsko številko, kamor bodo dobili SMS opomnik tri (3) dni pred srečanjem.**

27. 11. 2024

Vse letošnje leto smo posvetili 100-letnici izobraževanja medicinskih sester na Slovenskem, ob zaključku leta pa organizirali posvet in okroglo mizo Prihodnost izobraževanja v zdravstveni negi v Sloveniji, kamor smo povabili predstavnike vseh srednješolskih in visokošolskih zavodov.

(Fotografija: arhiv Zbornica – Zveza)

29. 11. 2024

V dvorani Državnega sveta je potekal posvet De-institucionalizacija – storitve po meri uporabnika. Posvet organizirajo Komisija Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide, Socialna zbornica Slovenije, Skupnost socialnih zavodov Slovenije, Skupnost centrov za socialno delo Slovenije, Skupnost varstveno delovnih centrov Slovenije, Skupnost organizacij za usposabljanje oseb s posebnimi potrebami v Republiki Slovenije, Sindikat zdravstva in socialnega varstva Slovenije, Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije ter Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo. Ministrstvo za solidarno prihodnost je letos sprejelo strateške usmeritve na področju deinstitutionalizacije, ki so zapisane v Strategiji Republike Slovenije za deinstitutionalizacijo v socialnem varstvu za obdobje 2024–2034. Na tem področju se sicer procesi odvijajo že več desetletij, pred nadaljnimi aktivnostmi pa se želi v okviru širšega posvetovanja s strokovno in drugo javnostjo osvetliti dosedanje prakse, izzive, ki so pred nami, in nakazati možne rešitve z namenom zagotovitve čim bolj dostopnih in uporabnikom prilagojenih storitev.

Posebna pozornost je bila namenjena tudi predstavitvi osebnih izkušenj posameznikov in izvajalcev storitev z različnimi oblikami storitev – tako v institucijah kot zunaj njih.

V strokovnih službah Zbornice – Zveze smo uspešno izpeljali tudi naslednje postopke:

PREIZKUS SLOVENSKEGA STROKOVNEGA JEZIKA:

Na Zbornici – Zvezi je 21. oktobra potekal preizkus slovenskega strokovnega jezika. K preizkusu je pristopilo 13 kandidatov, od teh je preizkus uspešno opravilo 8. Kar šest je preizkus opravilo na ravni B2 pisno in C1 ustno skupnega evropskega jezikovnega okvira (SEJO). Na Zbornici – Zvezi je tako do konca oktobra k preizkusu pristopilo že 63 kandidatov, uspešnih je bilo 51.

PREIZKUS STROKOVNE USPOSOBLJENOSTI

– 38. člen ZZDej-K: 21. novembra je na Zbornici – Zvezi potekal preizkus strokovne usposobljenosti za tehnike zdravstvene nege, prevedene skladno z 38. členom ZZDej-K. K preizkusu je pristopilo 9 kandidatov, 8 jih je preizkus tudi uspešno opravilo in pridobilo licence za ožje strokovno področje. Letos je Zbornica – Zveza podelila licenco za ožje strokovno področje še 31 tehnikom zdravstvene nege, od začetka izvajanja preizkusa pa že 876.

PREIZKUS STROKOVNE USPOSOBLJENOSTI – LICENČNI IZPIT:

Zbornica – Zveza je skladno s 34. členom Pravilnika o registru in licencah izvajalcev v dejavnosti zdravstvene ali babiške nege začela izvajati licenčni izpit za izvajalce zdravstvene in babiške nege. 21. novembra so k licenčnemu izpitu pristopili 3 izvajalci zdravstvene nege, ki so preizkus uspešno opravili. Letos je Zbornica – Zveza na licenčni izpit napotila 18 izvajalcev zdravstvene ali babiške nege, ki niso izpolnjevali pogojev za podaljšanje licence ali niso izpolnjevali pogojev za vpis v register in podelitev licence. Do novembra je licenčni izpit uspešno opravilo 16 kandidatov.

KOMISIJA ZA DODELJEVANJE SREDSTEV IZ SKLADA ZA IZOBRAŽEVANJE:

Komisija je oktobra pregledala 69 vlog in povrnila članicam in članom 15.326 evrov, novembra pa je pregledala 51 vlog in povrnila 10.300 evrov.

Obvestilo o volitvah predsednika/ce Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v nefrologiji, dializi in transplantaciji

Na podlagi 13. in 15. člena ter 36. člena Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije ter na podlagi sklepa izvršnega odbora sekcije z dne 6. 11. 2024, Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v nefrologiji, dializi in transplantaciji razpisuje predčasne volitve za obdobje **2025 - 2027** za:

- **predsednika/co sekcije.**

Kandidati pošljejo kandidaturu na sedež volilne komisije do vključno 24. 2. 2025, v zaprti ovojnici, s pripisom: »Volitve Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov nefrologiji, dializi in transplantaciji – Ne odpiraj!«, na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana.

Če kandidaturu pošljete priporočeno po pošti, se za dan, ko Zbornica – Zveza vlogo prejme, šteje dan oddaje na pošto.

Volitve bodo izvedene na strokovnem srečanju, ki bo potekalo 13. 3. 2025, praviloma v Ljubljani. Volilna komisija bo pregledala vse prispele kandidature in upoštevala samo tiste, ki bodo ustrezale razpisnim pogojem ter bodo prispele v razpisnem roku.

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze, v rubriki aktualni razpisi.

Tadeja Kokelj Jeršin, v. d. predsednice strokovne sekcije

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

V skladu z 8., 16. in 45. členom Statuta Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljevanju Zbornica – Zveza) ter v skladu z določili Pravilnika o volitvah in imenovanjih

**Zbornica – Zveza
objavlja**

RAZPIS ZA VOLITVE

predsednika/predsednice Zbornice – Zveze

za mandatno obdobje od marca 2025 do marca 2029.

V skladu s 16. členom Statuta Zbornice – Zveze lahko kandidira vsak član/članica Zbornice – Zveze, ki ustreza pogojem razpisa, opredeljenih v Pravilniku o volitvah in imenovanjih.

V skladu s 7. členom Pravilnika o volitvah in imenovanjih mora kandidat/kandidatka izpolnjevati naslednje pogoje:

- je zaposlena diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik, diplomirana babica/diplomirani babičar ali tehničarka zdravstvene nege/tehnik zdravstvene nege,
- je član/članica Zbornice – Zveze najmanj zadnjih deset let,
- ima ugled v strokovni javnosti.

Kandidat/kandidatka k vlogi predloži:

- življenjepis s poudarkom na dosedanjih društvenih ali strokovnih aktivnostih,
- program dela Zbornice – Zveze za razpisani mandat.

Življenjepis in program dela Zbornice – Zveze se posredujeta v naslednji obliki:

- življenjepis na Europass obrazcu (dostopen na <http://www.europass.si/>) na največ petih straneh A4 formata z osebnimi kontaktnimi podatki (elektronska pošta, telefonska številka),
- program dela Zbornice – Zveze za razpisani mandat na največ petih straneh A4 formata.

NAČIN IN ROK ZA ODDAJO KANDIDATUR

Kandidat/kandidatka naslovi kandidatur v zaprti ovojnici na kandidacijsko komisijo Zbornice – Zveze, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana s pripisom »Kandidatura za predsednika/predsednico – Ne odpiraj!«

Rok za oddajo kandidatur je **petek, 31. 1. 2025**. Kandidaturo pošljite priporočeno po pošti na zgoraj navedeni naslov, lahko pa jo oddate osebno v tajništvu Zbornice – Zveze. Če kandidatur pošljete priporočeno po pošti, se za dan, ko je Zbornica – Zveza prejela kandidatur, šteje dan priporočene oddaje na pošti.

Kandidatura, ki jo je kandidat/kandidatka oddal/oddala priporočeno na pošti ali osebno na Zbornici – Zvezi do izteka razpisnega roka, je pravočasna. Vlogo je mogoče oddati osebno le v poslovnem času Zbornice – Zveze in v petek, 31. 1. 2025, do 12. ure.

Predsednika/predsednico bo izmed kandidatov, ki bodo izpolnjevali razpisne pogoje in pravočasno oddali popolno vlogo, v skladu s Statutom Zbornice – Zveze volila Skupščina Zbornice – Zveze na neposrednih in tajnih volitvah.

Monika Ažman

Predsednica Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Mnenje Zbornice – Zveze o vpisu v register

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu Zbornica – Zveza) je prejela vprašanje, ali lahko diplomirana medicinska sestra, ki ji je potekla licenca za samostojno opravljanje dela, zakonito še naprej opravlja delo kot tehnik zdravstvene nege.

Zbornica – Zveza pojasnjuje, da šesti odstavek 64. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZZUOOP, 203/20 – ZIUPOPDVE, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk, 100/22 – ZNUZSZS, 132/22 – odl. US, 141/22 – ZNUNBZ, 14/23 – odl. US in 84/23 – ZDOsk-1) določa, da morajo biti za samostojno opravljanje dela v zdravstveni dejavnosti izvajalci posameznih zdravstvenih poklicev oziroma s posameznih področij vpisani v register in imeti veljavno licenco.

Pravilnik o registru in licencah izvajalcev v dejavnosti zdravstvene ali babiške nege (Uradni list RS, št. 152/20 in 195/21) določa, da mora biti tehnik zdravstvene nege za samostojno delo vpisan v register, diplomirana medicinska sestra pa mora biti vpisana v register in mora imeti veljavno licenco.

Če diplomirani medicinski sestri poteče licenca in ne pristopi k preizkusu strokovne usposobljenosti, jo Zbornica – Zveza izbriše iz registra. Če ima diplomirana medicinska sestra srednjo strokovno izobrazbo in opravljen strokovni izpit za tehnika zdravstvene nege, se lahko na podlagi vloge vpiše v register kot tehnika zdravstvene nege. V navedenem primeru se diplomirana medicinska sestra lahko zaposli na delovnem mestu srednje medicinske sestre ter opravlja dela ter naloge tehnika zdravstvene nege ter ne sme presegati svojih kompetenc, saj ne izpolnjuje pogojev za delo diplomirane medicinske sestre.

Andrej Vojnovič, univ. dipl. prav.,
služba za javna pooblastila

Poročilo z regionalne konference ICM Evropa

Mednarodna babiška zveza (International Confederation of Midwives - ICM) je od 8. do 10. novembra 2024 v Berlinu uspešno gostila regionalno konferenco. Dogodek z naslovom Midwives360: Združenja za spreminjajoči se svet je združil babice in drugo strokovno javnost iz vse Evrope z namenom krepitev sodelovanja in izboljšanja babiške prakse.

Na konferenci, katere organizator je bilo tudi nemško združenje babic, je potekala tudi vrsta delavnic, namenjenih krepitevi zmogljivosti združenj babic in spodbujanju podporne skupnosti. Ključne teme so vključevale vodenje in zagovorništvo, globalno zagovorništvo, babiške modele obravnave, humanitarno podporo in strategije za zmanjšanje umrljivosti mater. Zadnji dan so potekale delavnice o naprednih veščinah babiške prakse. Le-te so udeležencem omogočile poglobitev znanja z določene teme ter jim dale priložnost za praktično učenje in razvoj babiških veščin.

Dogodek je poudaril pomen stalnih sprememb v družbi in zato vse večje potrebe po močnih združenjih babic v Evropi.

Berlin, 8. 11. 2024,
Karolina Kovač,
Tita Stanek Zidarič,
Andreja Žertuš

Berlin, 8. 11. 2024, Uvodno predavanje

Izjava – zakaj Sindikat delavcev v zdravstveni negi Slovenije ni podpisal aneksov h kolektivnima pogodbama in dogovora, ki velja za steber zdravstva in socialnega varstva ter obvezne socialne varnosti

SLAVICA MENCINGAR, PREDSEDNICA

Republiški Odbor Sindikata delavcev v zdravstveni negi Slovenije (SDZNS) se je po seznanitvi z rezultati pogajanj o prenovi plačnega sistema odločil, da predsednici ne podeli mandata za podpis aneksov h KP zdravstva in socialnega varstva in KP za zaposlene v zdravstveni negi ter stebrnega dogovora.

SDZNS je od Vlade RS namreč pričakoval, da bo z reformo plačnega sistema zaznala in ustrezno naslovlila tiste dejavnosti in poklice, ki so zaradi svoje deficitarnosti in posledičnih obremenitev še posebej izpostavljeni in to pričakovanje je bilo toliko bolj utemeljeno, ker je vlada ves čas zatrjevala, da

je ureditev problematike v zdravstvu njena zaveza in prioriteta.

Ne glede na številne argumente in utemeljitve sindikata glede posameznih delovnih mest znotraj dejavnosti zdravstvene nege določena delovna mesta še vedno ostajajo podcenjena in kot taka tudi nezanimiva za zaposlitev. Kaj to pomeni za javno zdravstvo, o katerem politika ves čas govori kot o prioriteti, lahko vidimo na vsakem koraku. Priča smo zapiranju oddelkov in dolge čakalne dobe niso samo odraz pomanjkanja zdravnikov, ampak tudi medicinskih sester, čeprav so redki direktorji, ki to javno priznajo.

SDZNS je do zadnjega upal, da bo skupaj z ostalimi deležniki lahko našel rešitve za vsa s strani sindikata še posebej izpostavljena delovna mesta v zdravstveni negi, še zlasti po ožjem sestanku s predstavniki resornega ministrstva, na katerem so predstavniki SDZNS in ministrstva skupaj prišli do minimuma nabora delovnih mest, ki bi še vodil do

podpisa omenjenih dokumentov. Le nekaj malega od tega se je uresničilo, še zdaleč pa ne vse to, za kar je že obstajalo poenoteno mnenje. Gre za dvig osnovnih plač za enega do dveh plačnih razredov za nekaj dodatnih delovnih mest. SDZNS ugotavlja, da doslej nastale anomalije niso rešene, temveč zaradi vladnega vztrajanja prav nasprotno - pojavile so se nove. To pa najbrž ni bil cilj plačne reforme, ki na koncu to sploh ni.

Zdaj je na potezi vlada. Če ta želi, da se sistem javnega zdravstva ne bo porušil, bo morala narediti konkretne korake v smer izboljšanja vrednotenja dela in pogojev za delo v zdravstveni negi tako v zdravstvu kot socialnem varstvu.

Sindikat delavcev v zdravstveni negi Slovenije je v vsakem trenutku pripravljen na dialog, sodelovanje in prispevanje predlogov konkretnih rešitev, ki bodo pozitivno vplivale na najštevilčnejšo poklicno skupino v zdravstvu ter morda le pripeljale do normalizacije razmer v javnem zdravstvu.

ČASTNO RAZSODIŠČE I. STOPNJE

Povabilo k sodelovanju

Spoštovani,

Častno razsodišče (ČR) I. stopnje vas vabi k sodelovanju. Vabimo vas, da nam posredujete vprašanja, etične probleme, dileme ali dvome, vezane na svoje strokovno delo. Opozorite lahko na etično sporno prakso, postopke ali odnose s pacienti, stanovalci v domovih starejših, njihovimi bližnjimi, sodelavci, drugimi ...

Veseli bomo vaših predlogov ali pobud, na katere se bomo odzvali in vam pomagali.

Za komunikacijo z vami skrbi viš. pred. Robert Sotler, član ČR I. Vaša sporočila bodo obravnavana anonimno, zasebnost podatkov in vsebin bo zagotovljena. Želimo vam biti v pomoč in podporo pri zahtevnem in odgovornem delu.

Darinka Klemenc (predsednica ČR I) in viš. pred. Robert Sotler (član)

eticna.vprasanja@zbornica-zveza.si

Referendum, ki se nas (je) dotika/! ... In se nas še vedno. Tudi po 23 letih!

DARINKA KLEMENC

Pisalo se je leto 2001, Drnovškova vlada je imela med drugim nalogo izpeljati referendum o pravici do oploditve z biomedicinsko pomočjo zdravih samskih žensk. Tako nekako. Tema, o kateri se danes, prav danes, na torek, 26. 11. 2024, po 23 letih (!) ponovno veliko govori.

Tako na spletnih straneh Ustavnega sodišča lahko bemo:

Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-418/20, U-I-847/21 z dne 16. 10. 2024

... Ustavno sodišče je na podlagi navedenega odločilo, da zakonska ureditev postopkov oploditve z biomedicinsko pomočjo, ki samskim ženskam in partnerkam istospolne zakonske zveze ali zunajzakonske skupnosti odreja dostop do oploditve z biomedicinsko pomočjo, krši njihovo pravico do nediskriminatorne obravnave pri uveljavljanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvih otrok (prvi odstavek 14. člena v zvezi s 55. členom Ustave). Državnemu zboru je naložilo, da ugotovljeno protiuustavnost odpravi v roku enega leta, do odprave protiuustavnosti pa se določbe še nadalje uporabljajo, saj zaradi ugotovljene protiuustavne pravne praznine razveljavitev ni mogoča, obenem pa zadevno področje zahteva kompleksno pravno urejanje in zajema preplet več strok oziroma znanosti. [Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-418/20, U-I-847/21 z dne 16. 10. 2024 – Ustavno sodišče Republike Slovenije](#)

Za zgodovino, kot dokaz, da smo imeli že pred skoraj četrt stoletja v zdravstveni (in babiški) negi, tedaj v **Društvu medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Ljubljana**, iz katerega se je stalno nekaj »kadilo«, velik pogum. Pred referendumom smo se neposredno politično angažirali, kar pogumno, najbrž tudi ker se nas je tema dotikala (in se nas še danes) iz več razlogov: kot medicinskih sester in babic in kot žensk - s svojimi pravicami o odločanju o lastnem telesu. Torej osebni, profesionalni in etični vidik.

Kako široko smo razumeli delovanje in poslanstvo ljubljanskega društva, kako smo se podpirali, se bili pripravljene skupaj javno izpostaviti, vključno s sociologinjo dr. Majdo Pahor, ki nas je leto prej komaj žive pripeljala čez raziskovalni projekt in simpozij (z vsem medijskim hrupom vred) o nasilju in spolnem nadlegovanju na naših delovnih mestih, smo dokazali z izjavo, da priporočamo na referendumu glasovanje v prid spoštovanja pravic žensk. Pod izjavo se je podpisalo natančno 22 ljudi, praktično vseh znanih in na vidnih delovnih mestih: iz managementa, iz kliničnih okolij, z visokošolske ustanove, tja do funkcionarjev Zbornice – Zveze, pa sindikalnih zastopnikov in drugih. Hvala, spoštovane kolegice in kolegi, danes ponovno.

Za zgodovino, kot ste/smo navedeni na koncu besedila, imena posebej izpostavljam:

Darinka Klemenc, Peter Požun, mag. Bojana Filej, Neva Gavrilov, Irena Buček Hajdarevič, Zuhdija Hajdarevič, Petra Kersnič, Livio Kosina, Saša Kotar, Veronika Pretnar Kunstek, dr. Majda Pahor, Helena Peric, Irena Planinšek, Ljubica Šavnik, dr. Olga Šušteršič, Vanja Vilar, mag. Marinka Zaletel, Ladi Skerbinek, Flory Banovac, Nada Butinar, Irma Antončič, Irena Keršič Ramšak.

UTRIP 2001: Rubrika: Razmišljanja

Referendum, ki se nas dotika...

"Obstaja dobri princip, ki je ustvaril red, svetlobo in človeka, in slabi princip, ki je ustvaril kaos, temo in žensko" je Jacquesu Bostu besede Pitagore napisala Simone de Beauvoir v uvodu ene najprovokativnejših knjig 20. stoletja: "Drugi spol" leta 1949. Ta podoba kaotične, temne ženske se že nekaj mesecev pojavlja v slovenskih medijih in številnih debatah politikov, zdravnikov, psihologov, sociologov, duhovnikov in drugih dušebrižnikov predvsem moškega spola. "Ženska ima jajčnike, maternico; in to so tiste posebne okoliščine, ki jo omejujejo na njeno subjektivnost, rado se govori, da misli s svojimi žlezami. Moški vzvišeno pozablja, da tudi njegova telesna podoba vsebuje hormone, moda Ženska le redko lahko postane mati, ne da bi sprejela spone zakonske zveze ali pa bi izgubila svoj sloves. Ženske se za zamisel o umetni oploditvi tako močno ne zanimajo zato, ker bi se rade izognile moškemu objemu, ampak zato, ker upajo, da bo družba končno sprejela svobodno materinstvo." Tako Simone de Beauvoir.

Štiri desetletja po teh ugotovitvah pa slovensko ljudstvo v celoti zaposluje referendum, kjer se bodo merile v prvi vrsti politične, nato pa vse druge vrste moči, tudi moč odločanja moških nad ženskami. "Referendum, sprožen in izveden z (navideznim) namenom, da se za ceno pol milijarde SIT (!) prepreči umetna oploditev 2,08 diskriminirane samske ženske na leto, se spričo takšnih utemeljitev iz najvišje oblike demokratičnega izražanja ljudske volje dejansko sprevača v klavno farso" (Ahačič, Sobotna priloga, 19. maj, 2001). "Gre za to, da se nam (po razpravah o splavu, triletnih porodniških itd.) spet enkrat konservativem, patriarhalizem in antifeminizem vsiljujejo kot obče veljavni okvirji za norme družbenega in torej tudi spolnega sožitja" (Štrajn, Dnevnik, 12. maj). Ko se medicinske sestre (pretežno ženske) ob tem sprašujemo, ali država ne izvaja hudega nasilja nad svojimi državljani in »ali je moralno siliti vso slovensko družbo v razcep okoli vprašanja, ki je realno zelo majhno, čeprav je za prizadeto posameznico lahko tudi zelo veliko«.

Če razpredamo misel o nasilju, ki ga ob tem napovedanem referendumu doživljamo z drugimi državljani vred tudi medicinske sestre in zdravstveni tehniki, lahko zaznamo, da gre za več vrst nasilja: psihološko, verbalno, spolno, sociološko, ekonomsko, politično, pravno, medijsko, pa še kakšno bi se našlo. Dodatno je to nasilje nad žensko kot objektom, najmanj telesno, v smislu diskriminacije in delitve posameznih človeških individuumov na tiste z maternico kot najpomembnejšim organom in one druge, ki so "prvi" spol, pa še politiki povrhu. Sproža pa ta diskriminacija hudo psihično nasilje, ki se manifestira predvsem v omejevanju svobodne odločitve, torej odločanju posameznice o njenem lastnem telesu. Še huje od tega je nasilje nad svobodo duha, grožnja demokraciji in nenazadnje ženski enakopravnosti. V mislih imamo seveda tudi moške, ki imajo ob referendumu enake pomisleke kot ženske predstavnice slovenske zdravstvene nege. Ob tem ne moremo prezreti dejstva, da smo medicinske sestre zavezane **Kodeksu etike medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije**, ki v načelu II, ki se glasi: **Medicinska sestra spoštuje pravico varovanca do izbire in odločanja, (Avtonomija varovanca)**, nalaga enakovredno obravnavo vseh bolnikov /varovancev - torej tudi zdravih ljudi, ki jih srečujemo v svojem poklicnem delovanju. **To naj bi bil za nas bistveni imperativ, ki bi moral biti zavezujoč tudi na referendumu; da se referendumu udeležimo in se aktualno v skladu s tem tudi odločimo.**

Drugo je dejstvo, da smo v raziskavi DMSZT Ljubljana l. 1999 o nasilju na naših delovnih mestih zaznali, da imamo tako kot vsa človeška družba isto in nasprotno spolno usmerjene sodelavke in sodelavce in bi se želeli izogniti "podli in zaostali nastrojenosti proti strpnosti postmodernih družb do izbire spolnih vlog v skladu s posameznikovo spolno preferenco" (Štrajn). Nenazadnje smo se v DMSZT Ljubljana 4. decembra 2000, skupaj z zdajšnjim varuhom človekovih pravic Matjažem Hanžkom in drugimi strokovnjaki (psihologi, sociologi), pogovarjali o tem, kako pomembno je sprejemanje drugačnosti v sodobni družbi.

Napovedani referendum grozeče napoveduje obdobje mračnega razmišljanja, podkrepljenega z lažnim sklicevanjem na moralne, etične in druge vrednote, ki lahko postanejo politične floskule s posebnim namenom. Pri vsej kolobociji ne gre za ta nizek, skoraj ne-omembe vreden odstotek žensk; gre za frontalni napad, hudo nasilje nad svobodnim odločanjem o nas samih, moških in ženskah, samskih, poročenih, ločenih, ovdovelih, isto ali nasprotno spolno usmerjenih, ateistih, ljudih katerekoli veroizpovedi, filozofskega prepričanja, starosti. Gre za kratenje osnovne človekove pravice, odločanja o lastnem telesu. In duhu. V zso odgovornostjo za posledice svojih odločitev. Dobro vemo, da bo naslednji referendum odločal o pravici do splava in še naslednji morda o pravici do kontracepcije. In tako naprej, potem smo pa počasi že pri volilni pravici, za ženske seveda. Ali kot pravi Vlado Miheljak: "Praktično bi to pomenilo, da če pade ta novela zakona o umetnem oplojevanju, pride na vrsto pravica do splava, v naslednjem koraku tudi institut zunajzakonske skupnosti in nekje na koncu še vprašanje o državljskih pravicah tistih, ki začno srebati juho, preden pomolijo ali se vsaj pokrižajo" (Referendum kot groteska, Sobotna priloga, 19. 5. 2001).

Kdo ve, kaj vse je sposobna politika porabiti in zlorabiti za dosego svojih ciljev. Saj ženske tako in tako ne razumemo stvari; v politiko se ne spuščamo, ali vsaj premalo, za gospodarstvo smo drugorazredna delovna sila (obremenjena s porodi in bolniško odsotnostjo), za enako delo smo slabše plačane, predvsem na vodilnih položajih, in sploh so za sprejem v službo nosečnost in otroci ovira. Glede na stereotipe, ki krožijo o medicinskih sestrah, smo za nekatere hvaležno volilno mašilo, saj na voličih je važno le število glasov.

Preden bomo vrgli izpolnjeni volilni listek v skrinjico, le razmislimo — o tem, ali bomo podprli manipulacijo, ne samo z našim telesom, temveč predvsem s pravico do svobodne izbire misli in posredno izbire našega življenjskega stila.

"Ni videti, da bi grozovite neumnosti, ki so jih trosili v zadnjem stoletju, kaj prida razjasnile problem. Sicer pa - ali je kakšen problem? In kakšen je? Ali sploh so ženske?" (Simone de Beauvoir, 1949).

V Ljubljani, 22. maj 2001

VIR: Utrip, junij 2001, stran 19 - 20; dosegljivo na: Utrip_2001_9_6.pdf

Diplomski izpiti in podelitev diplom na šolah za zaščitne sestre

MARJETA BERKOPEC, IRENA KERŠIČ

Izobraževanje na ljubljanski šoli za zaščitne sestre se je zaključilo z diplomskim izpitom. Prve diplome na šoli za sestre so bile podeljene v začetku januarja 1925. Podelitev diplome sta slovesno obarvala zaobljuba in pripenjanje sestrskе značke.

Diploma Teodore Vovk, 13. marec 1929
(Vir: Jože Ažman)

Diplomski izpit enoletne šole je obsegal teoretični in praktični del. Opravljal se je pred državno komisijo, ki ji je predsedoval sanitetni šef, izpraševalci pa so bili predavatelji. Najvažnejši izpitni predmet je bila higiena otroka. Zabeležil se je le skupni uspeh izpita, ki je bil odličen ali dober. Z diplomom so diplomantke dobile naziv dečja zaščitna sestra (Uradni list, 1923).

Z uvedbo dvoletne šole leta 1927 je bil na diplomski glavni izpitni predmet higiena otroka in nega bolnega otroka. Poleg tega so bili obvezni izpitni predmeti še: anatomija in fiziologija, splošna higiena z bakteriologijo in dezinfekcijo, gospodinjstvo, organizacija zaščite otrok, temeljni pojmi o državnih ustavi, ureditvi države in zdravstveni zakonodaji. Za končni uspeh so se ob izpitnem uspehu upoštevali še dveletni praktični uspeh in ocene kolokvijev. Teoretični in praktični del diplomskega izpita je potekal pred državno komisijo. Komisiji je predsedoval član ministrstva za narodno zdravje, eksaminator (izpraševalec) je bil ravnatelj šole, koeksaminatorji pa predavatelji. Tiste, ki diplomskega izpita niso opravile, so lahko zaprosile za ponavljanje obeh letnikov. Z diplomom so diplomantke dobile naziv dečja zaščitna sestra in dojenška negovalka in strokovno usposobljenost za delo na področju zdravstvene in socialne zaščite otrok pod zdravniškim vodstvom (Uradni list, 1927).

Prva generacija 1931 uvedenega triletnega izobraževanja je diplomski izpit opravljala v začetku junija 1934 (SI_ZAL_LJU/0728 Šola za medicinske sestre Ljubljana). Učenke so k diplomskemu izpitu pristopile ob zaključku tretjega šolskega leta in po diplomu prejele naziv zaščitna sestra. Ustni del izpita je potekal iz naslednjih predmetov: interne bolezni, kirurške bolezni, prva pomoč, nauk o zdravilih, nauk o zdravem otroku in otroške bolezni, nalezljive bolezni, higiena, bakteriologija in epidemiologija ter socialna medicina. Pisni del iz socialne medicine in negovanja bolnikov. Pisni del izpita se je opravljal teden dni pred ustnim pod nadzorstvom upravnika šole. Diplomski izpiti so se opravljali pred komisijo, ki so jo sestavljali predstavnik ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, upravnik šole in učitelji (Službeni list, 1931). Po letu 1937 so predmete diplomskega izpita nekoliko spremenili. Na zaključnem izpitu so učenske morale na pisnem delu izpita pokazati znanje iz: internih in kirurških bolezni, epidemiologije, nauka o otroških boleznih in negi bolnega otroka ter pedagogike. Socialna medicina se je opravljala ustno. Pisne naloge pa še iz splošne, osebne in otroške higiene. Razen tega je morala učenka v pisni nalogi obdelati eno od splošnih tem iz delovanja zaščitne sestre in iz državnega jezika (Službeni list, 1938).

V 21. in 22. členu Pravilnika šole za sestre v zavodu za socialno-higiensko zaščito dece v Ljubljani, ki ga je odobril minister za narodno zdravje z odlokom z dne 25. novembra 1926, je opredeljena tudi svečana podelitev diplome:

Po dovršenem komisionalnem izpitu izroči predsednik komisije gojenkam diplome na svečan način. Ob tej priliki zaobljubijo gojenke v roko predsednikovo tako-le: Predsednik komisije prečita vsem gojenkam:

»Obljubite, da boste v svojem bodočem poklicu požrtvovalno delovale v korist siromašne, zdravstveno ogrožene in bolne dece kot pomočnice materam in kot zaščitnice zdravega naraščaja našega naroda. Obljubite, da boste v svoji službi po svojih najboljših močeh sodelovale z vsemi javnimi in privatnimi organi zdravstvene in socialne zaščite dece, s katerimi boste prišle v svoji službi v stike. Obljubite, da vam bo pri vašem delovanju vedno zvezda vodnica ona znanost, ki ste jo pridobile v pravkar dovršeni šoli za sestre, da boste to znanje širile med narod in da bo vaša stalna skrb, pridobljeno znanje poglobljati in razširjati v svojem poklicu.«

Po izročitvi diplome vpraša predsednik komisije vsako gojenko posebej: »Ali ste razumeli zaobljubo?« Gojenka: »Razumela sem.«

Predsednik: »Ali obljubite?«

Gojenka mu seže v roko: »Obljubim.«

Poleg diplome dobi vsaka absolventka sestrsko značko kot viden znak dovršene zavodske šole. Vsaka diplomirana absolventka je zavezana nositi to značko vidno na prsni na vseh svojih službenih poteh. V interni službi je vsaka diplomirana absolventka razen tega zavezana, nositi vedno belo vrh-njo obleko (predpasnik) in službeno pokrivalo svoje šole (Uradni list, 1927).

Besedilo zaobljube se je z leti očitno nekoliko spremenilo, kdaj točno, žal ni znano, saj dokument, ki ga hrani Zgodovinski arhiv Ljubljana, ni datiran. Zaobljuba pa se glasi:

»Obljubite pred edinim in vsemogočnim Bogom, da bodete v bodočem poklicu delovale vestno in požrtvovalno v korist ljudstva? Obljubite, da Vas bo pri Vašem delovanju vodilo znanje, ki ste ga pridobili v pravkar dovršeni šoli za zaščitne sestre in da bo Vaša stalna skrb to strokovno znanje poglobljati in izpopolnjevati? Obljubite, da bo Vaše vedenje in življenje vedno v skladnosti z resnostjo sestrskega poklica?«

Po zaobljubi je predsednik komisije diplomantki izročil diplomom, sestra upraviteljica pa ji je pripela sestrsko značko (SI_ZAL_LJU/0728 Šola za medicinske sestre Ljubljana).

Predpisana delovna obleka in značka na vidnem mestu sta postala prepoznavna znaka zaščitnih sester na njihovih službenih poteh. Celo v časopisu Slovenski dom (1942) zasledimo, da »po naših ulicah, zlasti tistih, ki vodijo iz bolnišnice in drugih socialnozdravstvenih ustanov, lahko dan za dnem srečamo posebne uniforme – dekleta z belim ovratnikom in temno modrimi plašči.«

Značka Šole za sestre v Zavodu za socialno-higiensko zaščito dece v Ljubljani. (Vir: Maja Dolanc, foto Grohar)

Literatura:

UL Narodne vlade SHS v Ljubljani, V, št. 105, 17. 11. 1923, str. 1–2. Pravilnik in učni načrt.

UL ljubljanske in mariborske oblasti, IX, št. 2, 5. 1. 1927, str. 5–6. Pravilnik šole za sestre v zavodu za socialno higiensko zaščito dece v Ljubljani.

SL Kraljevske banske uprave Dravske banovine, II, št. 13, 21. 2. 1931, str. 170–275. Zakon o strokovnih šolah za pomožno osebje v socialni in zdravstveni službi.

SL Kraljevske banske uprave Dravske banovine, IX, št. 7, 22. 1. 1938, str. 37–40. Uredba o spremembah in dopolnitvah določb zakona o strokovnih šolah za pomožno osebje v socialni in zdravstveni službi z dne 13. nov. 1930.

Slovenski dom, VII, št. 131, 12. 6. 1942, str. 3, O šoli za zaščitne sestre in njihovi vzgoji.

SI_ZAL_LJU/0728 Šola za medicinske sestre Ljubljana, T. e. 14, Zaobljuba.

Ob stoletnici izobraževanja za poklic medicinskih sester v Sloveniji izdali zgodovinsko monografijo z naslovom Zdravstvena nega in izobraževanje medicinskih sester v Mariboru

SILVA VUGA

Zgodovinsko monografijo je pripravila Delovna skupina za ohranjanje zgodovine zdravstvene in babiške nege v regiji, v sestavi Marjeta Kokoš, Silva Vuga, Milena Frankič, izr. prof. dr. Jadranka Stričević in Tanja Glavič, saj je s poglobljenim raziskovanjem pisnih virov pri društvu zbrala, preučila in uredila vire, ki pričajo o izobraževanju medicinskih sester in babic v Mariboru.

Strokovno regijsko društvo je ob 100-letnici izobraževanja medicinskih sester na Slovenskem podelilo priznanje in zahvalo obeh izobraževalnim ustanovama v regiji, Srednji zdravstveni in kozmetični šoli Maribor in Fakulteti za zdravstvene vede UM.

Danes področje zdravstvene nege nudi podiplomsko izobraževanje in akademski razvoj. Prav Fakulteta za zdravstvene vede Univerze v Mariboru je v študijskem letu 2007/2008 prva v zgodovini izobraževanja medicinskih sester v Sloveniji vpisala študente na magistrski študijski program 2. stopnje s področja zdravstvene nege in bioinformatike. V študijskem letu 2016/2017 je mariborska Fakulteta za zdravstvene vede prva v slovenskem prostoru vpisala tudi 1. generacijo študentov na doktorski študij zdravstvene nege 3. stopnje. Leta 2021 je na fakulteti doktorirala prva doktorica zdravstvene nege v Sloveniji.

V regijski delovni skupini za ohranjanje zgodovine zdravstvene in babiške nege načrtujemo aktivnosti na osnovi potreb stroke in regijskih okoliščin. Do takšne opredelitve smo prišli ob spoznanju, da je obstoječa zdravstvena nega dosegla takšno stopnjo razvoja, ki že terjaja procesno proučevanje. To deluje kot zgodovinski proces, ki prispeva k razumevanju sedanjega delovanja na proučevanem področju in je element raziskovalne dejavnosti. Pri tem delu ne gre le za odkrivanje števil in podatkov, temveč za razkrivanje dogodkov v preteklosti, katerega posledica je sedanje delovanje področja. Takšno delovanje je izvajalce angažiralo v velikem obsegu, kar se je odražalo zlasti pri naporih terenskega dela. A uspešnosti prinašajo zadovoljstva, kar smo občutili, kadar so se dogodki o izobraževanju iz preteklosti razkrivali. Nova poglavja so nam odpirala pot k boljšemu razumevanju sedanjega delovanja proučevanega področja in razmer. S tem se je razkrila celovitost in zanimivost izobraževanja medicinskih sester v Mariboru. Prepričani smo, da bo naš zapis zanimiv tudi širšemu krogu bralcev.

Sekcija skozi čas

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v družinski medicini praznuje 45 let

BOŽENA ISTENIČ, MAG. JOŽICA EDER

Ob tej priložnosti je prav, da se ozremo na prehojeno pot Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v družinski medicini, ki traja že petinštirideset let. V prispevku je predstavljenih nekaj najpomembnejših obdobj, ki so zaznamovala sekcijo in jo umestila v sam vrh njenega delovanja.

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v splošni medicini je svoje korenine pognala pred petinštiridesetimi leti 15. 12. 1979 v Velenju na pobudo iniciativnega odbora za ustanovitev sekcije pod vodstvom Anice Satler. Za prvo predsednico sekcije je bila izvoljena Olga Arzenšek. Z izvršnim odborom je tedaj z veliko zagnanostjo in začetnimi težavami vodila sekcijo dva mandata (4 leta). V letih od 1984 do 1988 je sekcijo vodila Verica Turk iz ZD Ptuj. Tretja predsednica je bila Mija Drobnič iz ZD Vojnik, ki je 1989 prevzela vodenje sekcije. Marta Falež, zaposlena v splošni ambulanti mariborskega zdravstvenega doma Rače, je sekcijo uspešno vodila od leta 1990 do leta 1996. V veliko pomoč ji je bila Majda Šlajmer-Japelj, tedanja direktorica Kola­borativnega centra WHO, ki je imel v tem času sedež na Zdravstvenem domu Maribor. Od leta 1996 do leta 2000 je sekciji predsedovala Vesna Božiček iz ZD Bistrica ob Sotli. V letu 2000 je predsedovanje prevzela Božena Istenič, zaposlena v ZD Tolmin, ki je sekcijo vodila kar tri mandate, do 2012. »Kar dve leti rabiš, da res »prideš noter« kot radi rečemo in tako je bilo. »Videti je nemogoče, dokler tega ne storiš (N. Mandela)«, je bil njen moto, s katerim je uspešno prodirala naprej. V prvem mandatu pod vodstvom Božene Istenič je bila v ospredju organizacija strokovnih seminarjev dvakrat letno, kar je uspešno potekalo. Leta 2001 je bila sekcija povabljen­a k aktivnemu sodelovanju z Združenjem zdravnikov družinske medicine, Zavodom za razvoj družinske medicine ter Katedro družinske medicine. Pristopili smo k sodelovanju in se vsako leto maja aktivno udeleževali srečanja timov družinske medicine. Sodelovali smo s predavanji in delavnicami in v vseh letih sodelovanja z organizatorji – zdravniki družinske medicine, stkali zelo dobre in pristne odnose. Premalo je prostora, da bi naštel vse, vendarle pa je treba opozoriti na žal že preminulega prof. dr. Janka Kersnika, dr. med., ki je bil največji podpornik sekcije in na neki način mentor našega dela. Kasneje je sekcija začela sodelovati še na Majhnovih dnevih, ki vsako leto potekajo v Celju. Pomembna prelomnica v delovanju sekcije je bila leta 2007. Takrat je upravni odbor Zbornice – Zveze imenoval

ekspertno skupino s področja zdravstvene nege, katere naloga je bila opredeliti problematiko izvajanja zdravstvene nege (ZN) v ambulanti družinske medicine. Članice ekspertne skupine so bile Božena Istenič, Irena Vidmar in Karmen Panikvar. 2008 so članice ekspertne skupine opredelile *Predlog standarda izvajanja aktivnosti ZN v ambulanti družinske medicine, narejenega na podlagi dokumenta Poklicne aktivnosti in kompetence v zdravstveni in babiški negi* (2008) ob upoštevanju najpogostejših aktivnosti, ki se izvajajo v klinični praksi zdravstvene nege navedenega področja. Decembra 2008 je Zdravniška zbornica Slovenije povabila Zbornico – Zvezo, da bi skupaj s Sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v splošni medicini sodelovala v projektu *Timski pristop k obravnavi bolnika v ambulanti družinske medicine*. Upravni odbor Zbornice – Zveze je takoj pristopil k imenovanju svojih članov za delovno skupino projekta. Namen sodelovanja je bila predstavitev in reševanje:

- problema uporabe in izvajanja *Standarda poklicnih aktivnosti in kompetenc izvajalcev ZN v ambulanti družinske medicine (ADM)*,
- potreb po izvajalcih ZN v ADM na podlagi dokazanih obremenitev medicinskih sester, ki so izmerjene z razvitim orodjem *Mariborski sistem razvrščanja pacientov in družin v kategorije v osnovni zdravstveni dejavnosti*,
- nujnosti novih kadrovskega normativov za izvajanje ZN v ADM.

Aktivnosti na projektu *Timski pristop k obravnavi bolnika v ambulanti družinske medicine* so v letu 2009 za krajši čas zastale, medtem pa je nastajal dokument *Aktivnosti zdravstvene nege za diplomirane medicinske sestre in tehnike zdravstvene nege v ambulanti družinske medicine*. Ta dokument je 29. 7. 2010 potrdil Razširjeni strokovni kolegij za zdravstveno nego (RSKZN). V njem so opredeljene najpogostejše neposredne in posredne aktivnosti zdravstvene nege, ki se izvajajo v ADM, možen prenos aktivnosti z zdravnika na diplomirano medicinsko sestro z dodatnimi specialnimi znanji, dejanska odstopanja izvajalcev posameznih aktivnosti po tedaj veljavnem kadrovskem normativu 1,1 tehnika zdravstvene nege in nujna potreba po spremembi kadrovskega normativa z vključitvijo diplomirane medicinske sestre v vsako ambulanto družinske medicine. Bili smo pravzaprav prva sekcija, ki je pripravila takšen dokument, ki je bil zametek »referenčnih ambulant«, ki so začele delovati 1. aprila 2011.

V začetku 2010 se je zgodil še en pomemben mejnik za sekcijo. RSKZN je sprejel sklep o ustanovitvi stalne delovne skupine za primarno raven. V skupini so bile in so zastopane medicinske sestre/pomočnice direktorja za ZN iz vseh regij. Kmalu je

sekcija začela organizirati vsakoletne posvete za glavne medicinske sestre/pomočnice direktorja za ZN. V tem času je sekcija doživela velik preporod, postala je prepoznavna in cenjena, rezultati tega obdobja so vidni še danes.

Leta 2012 je vodenje sekcije prevzela Tadeja Bizjak. To je bil čas zagona in umeščanja »referenčnih ambulant«, sekcija je vse svoje aktivnosti usmerila k strokovnim srečanjem z vsebinami, ki so bile v podporo kolegicam po Sloveniji. Pokazala se je potreba po dodatnih znanjih in ob izteku leta 2017 je sekcija aktivno sodelovala pri pripravi osnutka dokumenta *Specializacije na področju primarne zdravstvene nege oz. na področju kroničnih nenalezljivih bolezni*. Kmalu so se pokazali rezultati dela v »referenčnih ambulantah«, ki so bili predstavljeni tudi zunaj meja Slovenije – EFPC Barcelona, 2014; Amsterdam, 2015; Riga, 2016; Berlin, 2017; Gradec, 2017 in 2019, – vse Metka Žitnik, kongres družinske medicine WONCA 2015, Istanbul – Metka Žitnik, Jožica Eder in EFPC 2019, Pariz – Metka Žitnik, Jožica Eder in Barbara Bukovnik, vse aktivne članice IO sekcije.

V letu 2018 je vodenje sekcije prevzela aktualna predsednica Barbara Bukovnik. Pri izvedbi strokovnih srečanj smo tesno sodelovali z NIJZ in s specialisti s področij, iz katerih prihajajo bolniki s kroničnimi obolenji, ki jih obravnavamo v »referenčni ambulanti«. Številni izzivi na področju zdravstvenega varstva postavljajo danes že utečene koncepte dela na vseh ravneh pod velik vprašaj. Kot vedno je ob takih spremembah na udaru kakovost in zdi se, da je postala nepomembna sestavina našega dela. Intenzivnost dogajanja je najverjetneje vzrok, za katero strokovno srečanje manj, saj se je glavnina aktivnosti IO sekcije preselila na številne sestanke, kjer se odloča, kako v ambulantah družinske medicine naprej. Glede na prehojeno pot sekcije in pomembnosti primarnega zdravstvenega varstva je nujno, da sekcija še naprej ostane v oporo kolegicam v ambulantah družinske medicine in da skupaj ostanemo močan člen primarnega zdravstvenega varstva. Pred nami so še številni izzivi in samo s skupnimi močmi bomo dosegali rezultate.

70. obletnica Oddelka za urologijo UKC Maribor

NEMANJA SPASOVSKI

Oktober smo na Oddelku za urologijo v UKC Maribor s ponosom obeležili in praznovali pomemben mejnik – 70. obletnico obstoja in delovanja oddelka. Ob tem dogodku smo pripravili strokovno izpopolnjevanje, na katerem je bil poudarek v interdisciplinarnem pristopu obravnave bolnika v urologiji.

Predavatelji so predstavili sodobne pristope in novosti pri obravnavi urološkega bolnika, izzive v zdravstveni negi na področju urologije. Program predavanj je bil izjemno bogat in je omogočil izmenjavo dragocenih izkušenj, znanja ter dobrih praks.

Dogodek je bil tudi priložnost za srečanje s številnimi že upokojenimi sodelavci in strokovnjaki, ki so skozi leta pomembno prispevali k razvoju urologije v naši ustanovi ter širše v Sloveniji. Hkrati pa smo se poklonili tudi sedanjim generacijam zdravstvenih delavcev, ki zvesto nadaljuje poslanstvo skrbi za naše paciente.

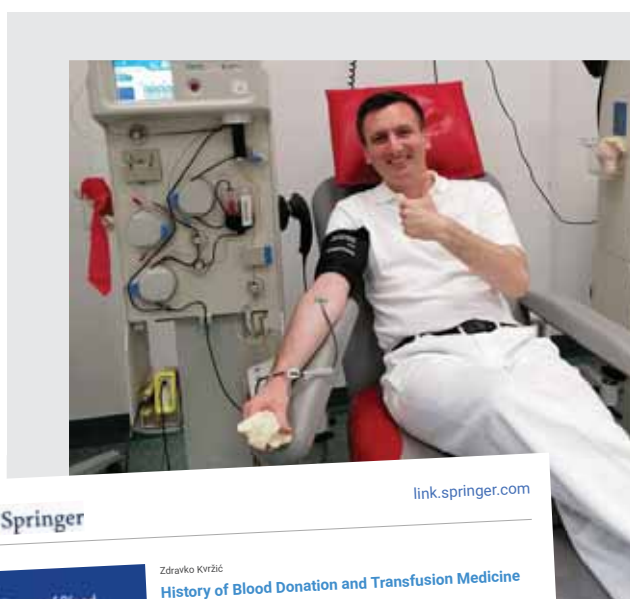
Na slovesnosti smo podelili zahvale strokovnjakom, ki so pomembno prispevali k razvoju oddelka. Z veseljem smo pozdravili rezultate upokojenih medicinskih sester in zdravnikov, ki so svojo kariero posvetili delu na našem oddelku. Posebej smo bili počaščeni z obiskom najstarejše instrumentarke UKC Maribor, stare 103 let, ki je s svojo prisotnostjo znova povezala preteklost s sedanjostjo. V sebi še vedno nosi ljubezen do poklica medicinske

sestre in se rada spominja časa, ko je bila aktivno vpeta v delovni proces.

Med dogodkom smo pripravili posebno presenečenje za strokovno vodjo zdravstvene nege Željko Rikič, dipl. m. s., saj je ravno na ta dan praznovala rojstni dan. Presenetili smo jo s pesmijo in se ji simbolično poklonili ter ji izkazali hvaležnost za dolgoletno strokovno vodenje ter neomajno predanost stroki.

Skupaj s predanimi sodelavci, ki so del te zgodbe, se veselimo novih obletnic Oddelka za urologijo UKC Maribor in se hkrati zavežujemo, da bomo še naprej stremeli k odlični zdravstveni negi in oskrbi, razvoju znanja in dobrih praks.

Od leve proti desni zgoraj: Nataša Kocjan, Nemanja Spasovski, Anita Brglez, Urška Wernig in Kaja Kompore, spodaj Metka Škofič in Željka Rikič (Fotografija: Martina Šilec)

Zdravko Kvržič, vodja Odseka za plazmafereze pri Zavodu za transfuzijsko medicino Ljubljana je pri svetovno priznani založniški hiši Springer Nature objavil zgodovinsko knjigo z naslovom History of Blood Donation and Transfusion Medicine (Zgodovina krvodajalstva in transfuzijske medicine). Knjigo je napisal v angleškem jeziku in obsega 20 poglavij (311 strani).

Povezava do knjige:

https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-68715-0?utm_medium=referral&utm_source=google_books&utm_campaign=3_pier05_buy_print&utm_content=en_08082017&srsltid=AfmBOopp5BpjY6gbFMSiS2Xa-IdMinwvZY7y97Lcy5TyPG3RgQ06SS5Qz#toc

PROJEKT HACK-IT-NET (Interreg Alpine Space) - UKC Maribor v sodelovanju z Zbornico - Zvezo

IGOR ROBERT ROJ, TAMARA LUBI, ANJA NOVAK IN
KSENIJA PIRŠ

18. novembra 2024 je bil v Madridu podpisan sporazum o medsebojnem sodelovanju med Generalnim svetom zdravstvene nege Španije in Zbornico zdravstvene in babiške nege Slovenije.

Namen obiska je bila tudi predstavitev uporabe elektronske dokumentacije mednarodno priznanih klasifikacij na vseh nivojih zdravstvene obravnave v pokrajini Madrid: klasifikacije negovalnih diagnoz NANDA-I (International Nursing Diagnosis, Definitions and Classification), klasifikacije intervencij zdravstvene nege NIC (Nursing Interventions Classification) in klasifikacije izidov zdravstvene nege NOC (Nursing Outcomes Classification), ki bodo v času trajanja projekta testno uvajane v klinično okolje UKC Maribor. K sodelovanju na projektu HACK-IT-NET (št. projekta ASP0500442) je bila povabljen s strani UKC Maribor tudi Zbornica - Zveza.

Podpredsednik generalnega sveta zdravstvene nege Španije (Consejo General de Enfermería de España) g. José Luis Cobos Serrano je poudaril pomen standardizacije, digitalizacije in kontinuitete v obravnavi pacientov, ob uporabi klasifikacij NANDA-I, NOC, NIC ter povezovanja, izmenjave znanj in primerov dobrih praks.

Predstavitev dela generalnega sveta zdravstvene nege Španije, predsednik dr. Florentino Pérez Raya (Fotografija: Aljaž Hölbl)

Udeleženci delovnega obiska (projekt HACK-IT-NET) na sedežu Generalnega sveta zdravstvene nege Španije (Madrid) s podpredsednikom g. José Luis Cobos Serranom (Fotografija: Aljaž Hölbl)

United European Gastroenterology week (UEGW) Vienna, 12. -15. 10. 2024

TADEJA POLANC, ELVANA BUDIMIR, KO ZA
GASTROENTEROLOGIJO UKC LJUBLJANA

V sklopu Evropskega gastroenterološkega kongresa (UEGW), ki je potekal od 12. do 15. oktobra 2024 na Dunaju, je imelo Evropsko združenje gastroenteroloških in endoskopskih medicinskih sester in sodelavcev (ESGENA) organiziran tudi svoj program. ESGENA se osredotoča predvsem na promocijo in napredek endoskopske in gastroenterološke zdravstvene nege preko različnih komunikacijskih in izobraževalnih kanalov.

Gastroenterologija je zelo obsežen del interne medicine, ki se ukvarja z diagnostiko in zdravljenjem bolezni prebavil. Zaradi načina življenja, prehranjevanja in stresa so bolezni prebavil v današnjem času zelo pogoste.

Diagnostika in zdravljenje bolezni prebavil sta zaradi obsežnosti in raznolikosti zelo zahtevna. Potrebno je sodelovanje multidisciplinarnega tima, ki vključuje gastroenterologe, medicinske sestre, radiologe, onkologe in kirurge. Zaradi zahtevnosti ter nenehnega spreminjanja, dopolnjevanja in razvijanja teh postopkov je potrebno stalno izobraževanje tako zdravnikov kot medicinskih sester.

Avtorice plakata (od leve proti desni): diplomirane medicinske sestre Tadeja Polanc, Carmen Bobnar Sekulić in Elvana Budimir (manjkajo Andreja Planinšek in Mateja Sever ter dr. David Drobne)

Gastroenterologija se med drugim ukvarja tudi z diagnozo in zdravljenjem kroničnih vnetnih črevesnih bolezni (KVČB), kot sta Crohnova bolezen in ulcerozni kolitis. KVČB je kronično stanje, ki povzroča dolgotrajno vnetje v prebavilih, kar lahko vodi do resnih zapletov, če se ne zdravi ustrezno.

Na KO za gastroenterologijo od leta 2015 deluje center KVČB, v katerem se zdravi 2706 (podatek iz oktobra 2024) bolnikov s potrjeno diagnozo KVČB. Število novoodkritih oseb s potrjeno KVČB mesečno narašča. V Sloveniji nismo imeli uradnega registra bolnikov s KVČB vse do leta 2019, ko smo prevzeli digitalno platformo, ki omogoča zbiranje in shranjevanje podatkov o bolnikih s KVČB na evropski ravni, imenovano UR-CARE.

Register so razvili pod okriljem organizacije ECCO (European Crohn's and Colitis Organisation) in omogoča zbiranje in shranjevanje podatkov o bolnikih s KVČB na evropski ravni.

V našem centru KVČB pri zbiranju in vnašanju podatkov igra najpomembnejšo vlogo ravno medicinska sestra KVČB. Zato smo se odločili, da na podlagi zbranih podatkov naredimo raziskavo glede demografskih podatkov in kakšna je stopnja endoskopske remisije pri bolnikih s KVČB. Endoskopija je namreč ključna pri diagnosticiranju in spremljanju bolezni, pri prepoznavanju zapletov in pomembno vpliva tudi na potek zdravljenja.

Za zbrane podatke smo napisali izvleček ter pripravili osnutek za plakat in se prijavi na razpis za objavo ter predstavitev na UEGW. Z velikim veseljem smo sprejeli novico, da sta oba izvlečka in plakata sprejeta za predstavitev na kongresu in še z večjim

veseljem in ponosom, da so nas za opravljeno delo nagradili s pohvalo ter nam dodelili 1. nagrado organizacijskega odbora.

Pri obeh plakatih smo želele poudariti, kako pomembni so podatki, ki jih zbiramo, za obravnavo bolnikov s KVČB. Želele pa smo opozoriti tudi na sodelovanje med medicinskimi sestrami z različnih področij zdravstvene nege. V tem primeru smo bile vključene medicinske sestre, ki delujemo na področju endoskopij in medicinske sestre KVČB. Sodelovanje med medicinskimi sestrami z različnih področij je ključnega pomena za zagotavljanje celovite in kakovostne oskrbe pacientov. Vsaka medicinska sestra prinaša s svojega področja posebna znanja in izkušnje, kar omogoča boljšo obravnavo zapletenih zdravstvenih stanj. Sodelovanje omogoča izmenjavo strokovnih mnenj, hitrejše reševanje težav ter bolj učinkovito prilagajanje zdravljenja specifičnim potrebam pacientov. Poleg tega krepi timski duh, izboljšuje komunikacijo in zmanjšuje možnost napak, kar vodi do boljših rezultatov v zdravstveni oskrbi.

Gospa Leigh Donelly, endoskopska medicinska sestra iz Velike Britanije, tudi aktivna članica Britanskega združenja za gastroenterologijo, nas je vidno navdušena zaprosila za celoten članek na to temo, ki bo objavljen v njihovi reviji. To štejejo za velik uspeh in res veliko priznanje.

Včasih potrebujemo opomnik, kako pomembno je ceniti svoje delo in ironično je, kako nas včasih šele tujina opomni na vrednost tega, kar počnemo.

Čas je, da začnemo verjeti vase in v svoje delo, ne glede na to, kje smo ali kdo nas ocenjuje.

Od leve proti desni: Carmen Bobnar Sekulić, Elvana Budimir, Leigh Donelly in Tadeja Polanc

Od leve proti desni: Martina Kalan Šibarević, Elvana Budimir, Carmen Bobnar Sekulić, Tadeja Polanc, Boštjan Rezar, Marta Kovačič Grimšič, Marina Karadža, diplomirane medicinske sestre in diplomiran zdravstvenik iz KO za gastroenterologijo UKC Ljubljana

Udeležba na 2. skupnem kongresu Društva oftalmoloških sestara/tehničara HUMS-a in Društva za bolesi glave i vrata HUMS-a

HELENA STUPAN

V Vukovarju je od 3. do 6. oktobra potekal 2. skupni kongres Društva medicinskih sestara/tehničara HUMS-a in Društva za bolesi glave i vrata HUMS-a. Na povabilo predsednice društva oftalmoloških sester gospe Ane Rede Samardžić smo se ga udeležile predstavnice Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v oftalmologiji Slovenije.

Letos so bile na srečanju tudi predstavnice Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v otorinolaringologiji iz Slovenije.

Predstavnice SS MS in ZT v otorinolaringologiji

Po prijaznem sprejemu hrvaških kolegic se je v četrtek v popoldanskih urah začel strokovni del kongresa. V prvem delu so bile predstavljene teme, kot so metode zdravljenja dakriocistitisa, predstavljen nacionalni projekt preverjanja vidne ostrine pri otrocih v 4. letu starosti. Ob predavanjih z očesnega področja so svojo patologijo in delo predstavile tudi medicinske sestre, ki delajo na področju bolezni glave in vratu. Sledila so predavanja o pomenu

učinkovitosti ortoptičnih in pleoptičnih vaj pri slabovidnosti pri otrocih. Sledilo je predavanje o znanju o glavkomu med splošno populacijo. Prav tako pa je bil poudarek o kakovostnem in pravilnem komuniciranju s slepimi in gluhiimi ljudmi. Sledila je motivacijska delavnica, ki nas je napolnila z energijo.

Drugi dan kongresa se je začel s svečano otvoritvijo, ki se je po nagovoru obeh predsednic društev gospe

Ane Rede Samardžić in gospe Dragice Severinac ter pozdravnih nagovorih vabljenih gostov, nadaljeval s strokovnim delom, in sicer o izobraževanju medicinskih sester na Hrvaškem, prepoznavanju dobrih praks za rast in razvoj zdravstvene nege. Prav tako je bilo poudarjeno pomanjkanje zdravstveno-negovalnega kadra ter nakazani uspešni načini, kako pridobiti in uspešno zadržati kader. Prikazane so bile poti dobre prakse v klinični praksi.

Po kratkem odmoru in kosilu je bila okrogla miza pod naslovom Izvrstnost v sestriški praksi. Sledil je drugi sklop predavanj na temo vodenja. Predstavljeno je bilo delo s pomočjo analize SWOT na Oddelku za otroško oftalmologijo KBC Zagreb. Prav tako so nam bila predstavljena skriti kradljivci časa, ki se jih sploh ne zavedamo. Sledila so predavanja o pomembnosti zapisanih standardov operacijskih postopkov v vsakodnevnem delu operacijskih medicinskih sester, ki pripomorejo k boljši zdravstveni obravnavi bolnika. Seveda pa so bile predstavljene tudi možnosti vključevanje medicinskih sester v zdravstveno nego skozi družbenokoristno dela posameznikov. Sledil je neformalni del z druženjem ob večerji in po njej.

V soboto je bil organiziran vodeni ogled Splošne bolnišnice Pulj, kjer so nam predstavili, kako je potekala adaptacija obstoječe in novogradnja nove bolnišnice. Povedali so nam, kako so celotno bolnišnico zgradili v štirih letih, kako so potekala selitve po etapah. Zdaj imajo nove sodobne prostore in opremo, kjer imajo ločeno ambulantno in bolnišnično dejavnost.

Z upanjem, da se kmalu spet srečamo, smo se poslovili od hrvaških kolegic, s katerimi se tradicionalno srečujemo na strokovnih srečanjih tako v Sloveniji kot na Hrvaškem.

Predstavnice SS MS in ZT v oftalmologiji (Fotografiji: arhiv sekcij)

WCET® & ASCN UK Joint Congress in Glasgow, Scotland, 28th September - 1st October 2024: Weaving Culture & Expertise to Offer the Best Patient Care

RENATA BATAS

V Glasgowu na Škotskem smo se med 28. septembrom in 1. oktobrom 2024 zbrali enterostomalni terapevti iz različnih držav sveta. Z motom svetovnega kongresa enterostomalnih terapevtov »Prepletanje kulture in strokovnega znanja za najboljšo oskrbo bolnikov« so potekala vzporedna predavanja in učne delavnice po sklopih na temo zdravstvene nege in oskrbe stom, ran ter inkontinence.

Parada narodov ob otvoritvi svetovnega kongresa enterostomalnih terapevtov (Vir: Renata Batas)

Anita Jelar v slovenski narodni noši s slovensko zastavo pred začetkom kongresa in parade narodov (Vir: Renata Batas)

Parada narodov (Na sliki od leve proti desni: Renata Batas, Urška Vernik in Anita Jelar, vir: Renata Batas)

Pred kongresom smo se udeležili sestanka mednarodnih delegatov v svetovnem združenju enterostomalnih terapevtov – WCET (World Council of Enterostomal Therapists). Otvoritev kongresa se je začela s tradicionalno parado »Parade of Nations«, kjer je Slovenijo zastopala enterostomalna terapevtka Anita Jelar. Predstavniki posameznih držav so na paradi imeli zastavo svoje države in bili oblečeni v narodno nošo. Slovenska narodna noša, ki jo je nosila naša predstavnik Anita Jelar, je na paradi blestela in bila deležna velikega navdušenja in občudovanja udeležencev kongresa ter požela velik aplavz.

Po otvoritvi so se začela predavanja in učne delavnice. Na področju zdravstvene nege izločalnih stom je bila aktualna pravilna uporaba konveksnih podlog. Na tržišču so na voljo konveksne podloge, ki imajo različen premer in globino. Nepravilna uporaba konveksnih podlog lahko privede tudi do poškodbe zaradi pritiska okrog stome. Predstavljena je bila tudi uporaba ocenjevalne lestvice za poškodbe peristomalne kože t. i. »SACSTM INSTRUMENT« za oceno in klasifikacijo peristomalnih kožnih sprememb. Veliko prispevkov je bilo o težavah z vnetjem peristomalne kože, ki predstavlja največji delež zapletov ter možne rešitve in preprečevanje le-teh. Novost so predstavljali pripomočki nemškega proizvajalca, ki bodo kmalu na voljo, katerih značilnost je, da kožne podloge za stomo vsebujejo tudi alginat. Uporaba teh je lahko preventivna in kurativna, kadar je koža okrog stome poškodovana. Največ težav imajo pacienti s stomo zaradi zatekanja izločka pod kožno podlogo oziroma pripomoček za stomo, kar povzroči draženje in vnetja. Vzrok temu je najpogosteje slaba, nepravilna namestitvev kožne podloge, ki ne tesni, zlasti če je stoma v kožni gubi, ugreznjena ipd. Za zatesnitev so na voljo različni hidrokolooidni obročki, ki se lahko oblikujejo. Predstavljenih je bilo še več različnih dimenzij le-teh, ki so na voljo v različnih debelinah, kar olajša samo oskrbo stome. Inovacija na področju oskrbe stome je »Heylo™ Sensor layer«. Senzorska plast Heylo je prilagodljiva, prožna in za enkratno uporabo, nameščena je pod osnovno ploščo, kožno podlogo za stomo in ima neposreden stik s kožo okoli stome. Senzorji Heylo so razporejeni v dveh obročih. Notranji obroč zazna prve znake uhajanja. Zunanji obroč pa se sproži, če obstaja nevarnost, da bi se uhajanje razširilo prek roba osnovne plošče. Senzorska plast Heylo je na voljo v petih velikostih.

Eno izmed obravnavanih področij je bila tudi fekalna inkontinenca (FI), ki predstavlja velik tabu. Izredno pomembno pri ugotavljanju FI sta sama anamneza ter diagnostika. Pri tem je treba

uporabiti ustrezno komunikacijo. V St. Mark's hospital v Londonu uporabljajo svojo ocenjevalno lestvico za oceno stopnje fekalne inkontinenca, ki je bila predstavljena na učni delavnici.

Bilo je več predavanj na temo težav s komplikacijami stome in peristomalne kože z različnih držav po svetu. Tudi na področju oskrbe kroničnih ran je bilo predstavljenih več študij primera. Izvedena je bila učna delavnica na temo debridementa kroničnih ran.

Poleg predavanj smo si lahko ogledali tudi predstavitve v obliki plakatov. Iz Slovenije smo bile aktivne Urška Vernik, dipl. m. s., ET iz UKC Maribor (Peristomal skin complication – case study) ter Anita Jelen, mag. zdrav. nege, ET, QM ter Renata Batas, dipl. m. s., ET (Continuous nursing care – The key to the successful rehabilitation of the patient with a stoma)

Na kongresu smo od WCET prejeli tudi certifikat o ponovni potrditvi programa Šole enterostomalne terapije, ki jo organizira UKC LJ v sodelovanju s Sekcijo medicinskih sester v enterostomalni terapiji pri Zbornici – Zvezi.

Na svetovnem kongresu je bilo več kot tisoč udeležencev iz različnih držav sveta. S številnimi smo se že srečali in izmenjali znanja ter izkušnje. Ob prijetnem druženju med odmori smo navezali stike tudi z novimi kolegicami, kar je neprecenljivo. Z izmenjavo znanj, izkušenj, mnenj ter diskusijo o določenih temah lahko utiramo pot razvoju zdravstvene nege na področju oskrbe pacientov s stomo, rano ter težavami s kontinenco. Vse to pa ima za globalni cilj kakovostno oskrbo pacientov in vpliv na njihovo večjo kakovost življenja.

(Od leve proti desni) Renata Batas in Anita Jelen na predstavitvi plakata (Vir: Renata Batas)

Spoštovani člani,

če še ne prejimate aktualnih e-novic Zbornice – Zveze, se na njih naročite na email: clanarina@zbornica-zveza.si. Spremljajte nas tudi na Facebooku: www.facebook.com/zbornica.zveza/
Zbornica - Zveza

Obvestilo

Če ne želite prejemati Utripa v papirni obliki, ker ga prebirate preko spletne strani Zbornice – Zveze, nam to sporočite na e-naslov: clanarina@zbornica-zveza.si

Uredništvo

Funkcionalno usposabljanje s področja ran, stom in kontinence (Šola enterostomalne terapije)

ANITA JELAR, TADEJA KRIŠELJ

Z velikim veseljem in ponosom smo ponovno pozdravili začetek funkcionalnega usposabljanja s področja ran, stom, kontinence, znanega pod nazivom "Šola enterostomalne terapije." Čeprav se je zgodovinsko usposabljanje osredotočalo predvsem na izločalne stome, je področje obravnave danes veliko širše.

V večini držav so zaradi prepoznavanja širšega obsega dela že preimenovali poklic enterostomalnega terapevta v medicinsko sestro za oskrbo ran, stom in kontinence (Wound, Ostomy, Continence Nurse), kar bolj natančno odraža strokovna področja delovanja. Kljub temu pa zaradi zgodovinskega pomena in prepoznavnosti naziv "Šola enterostomalne terapije" še vedno ostaja zapisan v oklepaju. Na neprepoznavnost vsebin našega dela (zaradi imena enterostomalni terapevt) nas številni strokovnjaki v Sloveniji že dolgo opozarjajo. Nekateri naše ime celo povezujejo s stomatologijo ... Preimenovanje je bilo tudi eno glavnih priporočil, ki smo ga dobili ob predstavitvi programa specializacije s področja ran, stom in kontinence na Strateškem svetu za zdravstvo oktobra lani. In ne nazadnje smo veseli, da je potrebo po preimenovanju zaznala tudi naša krovna organizacija Zbornica – Zveza, ko je lani potrdila naše kompetence pod novim imenom Poklicne kompetence in aktivnosti na področju zdravstvene nege in obravnave pacienta z rano, stomo in kontinenco in s tem izkazala podporo preimenovanju. To je pravzaprav prvi uradni dokument, ki ga je izdala in potrdila Zbornica – Zveza in ki nakazuje smer razvoja stroke na področju ran, stom in kontinence in temu sledimo tudi mi.

Usposabljanje je mednarodno priznано, poteka po modulih, ki so predpisani s strani Svetovnega združenja enterostomalnih terapevtov: WCET (World Council of Enterostomal Therapist). Udeleženci bodo pridobili poglobljena znanja, kar bo pomembno prispevalo k izboljšanju kakovosti zdravstvene oskrbe. Praktični del usposabljanja bo potekal na primarni, sekundarni in terciarni ravni zdravstvene dejavnosti. Program poteka celo leto, udeleženci pa bodo zaključili z izpitom in zaključno nalogo predvidoma maja 2025.

Slovesna otvoritvena prireditve je potekala 9. septembra 2024 v UKC Ljubljana, kjer je 23 udeležencev svečano nagovoril generalni direktor UKCL doc. dr. Marko Jug, dr. med. in jim zaželel veliko uspeha. Svoj pozdrav je prispeval tudi državni sekretar mag. Denis Kordež, dipl. zn., predstavnik Ministrstva za zdravje. Spodbudno je pospremil udeležence k novemu znanju in namenil nekaj optimističnih misli, zazrtih v prihodnost na področju specializacij v zdravstveni negi. V imenu pomočnice generalnega direktorja za zdravstveno nego UKC LJ, mag. Zdenke Mrak, prof. zdr. vzg., je otvoritveni nagovor imela mag. Maja Medvešček Smrekar, prof. zdr. vzg., svetovalka GMS za izobraževalno dejavnost in zbrane pozdravila v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana ter se pridružila željam uspešnega izobraževanja. Zbrane so nagovorili tudi Monika Ažman, dipl. m. s., predsednica Zbornice – Zveze, ki je kot predsednica naše krovne organizacije pozdravila udeležence in se pridružila mag. Kordežu v pozitivnih misli prihodnosti glede specializacij v zdravstveni negi. Uvodni del govorov je zaključila predsednica Sekcije medicinskih sester v enterostomalni terapiji Renata Batas, dipl. m. s., ET.

Z velikim zadovoljstvom ugotavljamo, da so vodje zdravstvene nege v organizacijah po vsej Sloveniji prepoznali visoko raven funkcionalnega usposabljanja s področja ran, stom in kontinence ter podprli udeležbo svojih zaposlenih. Veseli nas velika udeležba kandidatov s primarne ravni zdravstvene dejavnosti kot tudi udeležba kandidatov, ki delujejo in živijo zunaj meja Slovenije. Ponosno so zastopane regije: Goriška, Obalno-kraška, Gorenjska, Savinjska, Pomurska, Osrednjeslovenska in Koroška. Prav tako nas veseli udeležba iz tujine, in sicer iz Hrvaške.

Vsem udeleženkam in udeležencem želimo veliko uspeha, srečno pot in obilo novega zagona za nadaljnje delo.

Organizacijski odbor (od leve proti desne) Anita Jelar, dipl. babica, mag. zdrav. - soc. manag., ET, Tadeja Krišelj, dipl. m. s., dipl. org. dela, ET, vodja usposabljanja, Irena Špela Cvetežar, dipl. m. s., mag. zdrav. nege, ET in mag. Maja Medvešček Smrekar, prof. zdrav. vzg. (Fotografija: osebni arhiv Anite Jelar)

Udeleženci s častnimi govorniki (Fotografija: Žan Rutar)

Urgentni pacient – skrb vseh nas

PETRA KRAPEŽ PODOBNIK

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v urgenci je ena izmed najbolj aktivnih sekcij Zbornice – Zveze. Tako je tudi letošnje leto organizirala strokovni seminar, tokrat z naslovom *Urgentni pacient – skrb vseh nas*, ki je potekal 17. in 18. oktobra v Termah Čatež. Na seminarju so se udeleženci zbrali z enim skupnim ciljem – izboljšati skrb za najbolj ogrožene paciente in okrepiti sodelovanje med vsemi deležniki v zdravstvenem sistemu.

Sekcija MS in ZT v urgenci na seminarju vsako leto podeli priznanje za dosežke na ožjem strokovnem področju. Letošnja dobitnica priznanja je cenjena kolegica Andreja Špilek Plahutnik. Andreja je diplomirana medicinska sestra in magistrica managementa in že vrsto let aktivna članica Zbornice – Zveze. Med večje dosežke si lahko šteje, da je od leta 2011 inštruktorica tečaja MTS (Manchester Triage System), za katerega je tečaj opravljala v Angliji in tako postala ena izmed prvih inštruktoric MTS v Sloveniji. Danes kot članica delovne skupine za triažo aktivno sodeluje pri izvedbi tečajev in uvažanju diplomiranih medicinskih sester v to zahtevno strokovno področje. Od leta 2019 je članica izvršnega odbora Sekcije MS in ZT v urgenci. Kot diplomirana medicinska sestra v urgentni dejavnosti je 2014 postala strokovna vodja zdravstvene nege na Oddelku za splošno nujno medicinsko pomoč Zdravstvenega doma Ljubljana v Univerzitetnem kliničnem centru. Velik izziv ji je bilo sodelovanje pri projektu izgradnje Urgentnega centra Kliničnega centra Ljubljana. Tudi na področju osebnega razvoja Andreja ne miruje. Je refleksoterapevtka, opravila je nacionalno poklicno kvalifikacijo NITA ter tečaj za bandažo sklepov in mišic ANATRIPSIS. Je članica Društva Sožitje, ki se ukvarja s pomočjo osebam z motnjami v duševnem razvoju in njihovim družinam. To ji zagotovo pomaga pri skrbi za mlajšega brata, ki je oseba s posebnimi potrebami. Vedno išče nove izzive in znanja, zato je pred enim letom postala vodja enote zdravstvene nege in oskrbe v Domu upokojencev Kranj. Še naprej pa tesno sodeluje pri aktivnostih, ki jih organizira Zbornica – Zveza v sodelovanju s strokovnimi sekcijami.

Letošnje srečanje je s prvo strokovno temo začela Darinka Klemenc, ki je predstavila profesionalno podobo medicinske sestre. Snežana Knežević je nadaljevala z zelo aktualno tematiko, in sicer vpliv preobremenjenosti urgentnih oddelkov na vse deležnike sistema v urgentni dejavnosti.

Seminar je bil letos namenjen temam v kirurški oskrbi urgentnih pacientov. Hemostazo v vsakdanji klinični praksi je predstavila zdravnica Karla Renner, krvavitve

iz prebavil pa Tadeja Rezoničnik in Matjaž Marinč. Obnovili smo znanje o nadomeščanju tekočin pri močnih krvavitvah, kar je predstavila Ksenija Zbičajnik, medtem ko je Zlatko Kvržič predstavil zaustavljanje krvavitve s sodobnimi pripomočki in tehnikami, Ervin Ibričič pa je pojasnjeval vlogo medicinske sestre pri anevrizmatski subarahnoidni krvavitvi.

Kot vsako leto je bil tudi letos poseben del seminarja namenjen programu za ortopedске tehnologe. Da otroški zlomi zahtevajo drugačno obravnavo, je pojasnil Gregor Hvalc, Sandi Mrvar pa je nadaljeval s temo o namestitvi in odstranitvi mavca pri otrocih. Kakšen izziv predstavlja namestitev mavčnih hlač, pa smo slišali od Uroša Svenška.

Med drugimi temami je bil letos na seminarju poudarjen stres, s katerim se srečujemo na delovnem mestu. Da je ohraniti mirno kri v stresni situaciji lahko velik izziv, je z napotki pojasnjeval Denis Džamastagić, sledilo je predavanje o psihološki podpori za zaposlene v UKC Ljubljana, kar so predstavile Martina Andonovski, Taja Žnidarič in Nataša Derovšček Hafner. Boštjan Plahutnik je opisal, kako poteka psihološka pomoč za zaposlene in kakšna je vloga zaupnika, sledilo je še predavanje »Goreti, ne izgoreti« z Marušo Pfajfar Rifi in Hano Weis.

Po razpravah so se udeleženci razdelili v učne delavnice: obravnava akutnih krvavitvev, tehnike sproščanja in predstavitev nameščanja opedovih opornic.

Prvi večer nam je ob glasbi in druženju prehitro minil, drugi dan pa je postregel s temami iz akutne infektologije pri otrocih. Pomen precepljenosti otrok je predstavila Anja Radšel. Da ni enotnega odgovora na vprašanje »Ali je vsaka vročina razlog za obisk nujne medicinske pomoči?«, pa je pojasnjevala Irena Komatar. Petra Krapež Podobnik je opozorila na problematiko obravnave zaskrbljenih staršev ob vročinskih krčih. Okužbe prebavil, dehidracijo in nadomeščanje tekočin pri otrocih je predstavila Veronika Jagodic Bašič. Tudi zelo pogosta težava, kot so izpuščaji pri otrocih, ni bila izpuščena, predavanje sta pripravili Nina Trifoni in Monika Vidmar Sušanj.

Kot zadnji sklop so sledile izjemno zanimive proste teme. Sprejem nujnega klica s hudo poškodbo otroka je predstavila Tina Godunc Žerdin, vpliv prenatrpanosti urgentnega oddelka na izvajanje

zdravstvene nege pa Anja Hiti. Manuela Žučko je predstavila prikaz primera pri strokovnih in logističnih izzivih pri prometni nesreči v predoru pri reševanju nosečnice v aktivni fazi poroda. Da je stres preskopa beseda za to, s čimer se srečujejo sodelavci na Dispečerskem centru zdravstva, je Danijela Lovrić Trstenjak predstavila izkušnjo sprejema nujnega klica s sumom na smrt v zibelki. Maja Štempihar pa je srečanje zaključila z izjemno aktualno tematiko »Budni, a ogroženi – energijske pijače in njihovi vplivi na zdravstvene delavce«.

Na seminarju so udeleženci dobili vpogled v izzive in odgovornosti, s katerimi se srečujejo kot strokovnjaki v urgentni dejavnosti. Sodelujoči aktivni predavatelji so slikovito prikazali pripravljene prispevke, teme so se prepletale in dopolnjevale z izkušnjami iz kliničnega okolja. Marljivi člani Izvršnega odbora Sekcije MS in ZT v urgenci so z uspešno izpeljavo strokovnega seminarja znova dokazali, da le intenzivno sodelovanje vseh deležnikov sistema, ki sodelujejo pri oskrbi urgentnega pacienta, tvori varno, učinkovito in kakovostno zdravstveno oskrbo.

Andreja Špilek Plahutnik, dobitnica priznanja

Udeleženci seminarja med predavanjem (Fotografiji: Drago Satošek)

ET na vseh ravneh zdravstvene dejavnosti - z znanjem, izkušnjami in povezovanjem do dobrih praks

RENATA BATAS

Tradicionalno letno strokovno srečanje in posvet enterostomalnih terapevtov Slovenije je potekalo 20. septembra 2024 v GH Bernardin v Portorožu. Po uvodni predstavitvi predsednice sekcije o razvoju enterostomalne terapije v Sloveniji, smo obravnavali področje zdravstvene nege in oskrbe pacientov s stomo, rano ter težavami s kontinenco na primarnem, sekundarnem in terciarnem nivoju zdravstvene dejavnosti.

Začetek tradicionalnega strokovnega srečanja in posveta enterostomalnih terapevtov Slovenije (Ines Prodan in Anita Jelar – moderatorici). (Vir: Renata Batas)

Renata Batas je predstavila vlogo, delovanje enterostomalnega terapevta v patronažnem varstvu ZD Ljubljana. Pacient s stomo potrebuje kontinuirano zdravstveno nego še mesece in več po odpustu iz bolnišnice, saj potrebuje pomoč pri vzpostavljanju samooskrbe, nasvete in podporo. Pri pacientih z izločalno stomo, se lahko pojavijo pozni zapleti, najpogosteje v zvezi s kožo ob stomi, pojav peristomalne kile ipd. Pacienti s stomo se še privajajo na nov način življenja s stomo in pogosto se dogaja, da jim pripomoček za stomo predčasno popusti, pride do zatekanja izločkov pod kožno podlogo. To povzroči vnetje kože ob stomi, ki onemogoča ustrezno namestitvev pripomočkov ter znatno vpliva na slabšo kakovost njihovega življenja. V patronažnem varstvu obravnavamo mnogo pacientov s kroničnimi ranami, kjer sta znanje in veščine enterostomalnega terapevta nepogrešljiva za optimalno oskrbo s ciljem zacelitve le-teh. Enterostomalni terapevt

ima v patronažnem varstvu neprecenljivo vlogo, ne samo kot izvajalec, temveč tudi kot svetovalec ter učitelj ostalim članom zdravstvenega in negovalnega tima glede ustrezne obravnave pacientov s kroničnimi ranami, inkontinenco ter stomo.

Hubert Terseglav je predstavil primer dobre prakse povezovanja med primarnim in sekundarnim zdravstvenim varstvom. Oskrba pacientov s kronično rano se vse bolj seli na primarni nivo. Tako sta Splošna bolnišnica Jesenice in Patronažna služba Zdravstvenega doma Jesenice vzpostavili sodelovanje v obliki rednih online sestankov, na katerih obravnavajo vse skupne paciente. Predstavljen je bil primer dobre prakse, ki bi se ga dalo implementirati tudi drugod v Sloveniji.

Dragica Tomc je predstavila delovanje enterostomalnega terapevta ter obravnavo pacientov z rano, inkontinenco ter stomo na Onkološkem inštitutu, kjer imajo v ta namen posebno službo zdravstvene nege. Predstavljena je bila obravnava pacientov s stomo pred in po operaciji, obravnava pacientov s kroničnimi, malignimi ranami ter s težavami s kontinenco. Poudarila je, da je enterostomalni terapevt odgovoren za svoj profesionalni razvoj, ki se odraža v praksi zdravstvene nege, torej v kakovostni obravnavi pacientov z ranami, stomami in problemi s kontinenco. Rešuje kompleksne negovalne probleme in je član multidisciplinarnega tima. Vodi skupino medicinskih sester za obravnavo ran, kar zagotavlja kakovostno delo na vseh oddelkih Onkološkega inštituta.

Anita Jelar je predstavila delovanje enterostomalnega terapevta (ET) ter zdravstveno nego pacientov z rano, stomo, inkontinenco v UKC Ljubljana. Ogledali smo si tudi video, kjer je bilo nazorno prikazano delo enterostomalnega terapevta v UKC Ljubljana. Seznanila nas je z delovanjem Kolegija medicinskih sester za področje ran, stom in kontinence (Kolegij enterostomalnih terapevtov), ki je bil ustanovljen leta 2023. Kljub svoji relativni novosti je že prinesel pomembne rezultate: organizacija dneva za preprečevanje in zdravljenje preležanin, krepitev povezovanja, spodbujanje multidisciplinarnega sodelovanja ter izmenjava dobrih praks.

Predstavitve razvoja enterostomalne terapije v Sloveniji in obravnave v patronažnem varstvu ZD – LJ (Renata Batas). (Vir: Ines Prodan)

večjo harmonijo, tako na delovnem mestu, kot tudi v zasebnem življenju, smo se zadovoljni razšli in dejali: »Se ponovno srečamo prihodnje leto!«

6. in 7. marca 2025 bo v Termah Zreče sekcija medicinskih sester v enterostomalni terapiji organizirala dvodnevno strokovno srečanje z učnimi delavnicami. Predstavljene bodo mnoge novosti s področja zdravstvene nege in oskrbe stom, ran ter kontinence.

Ne zamudite te priložnosti in si zabeležite termin v svoj koledar!

SAVE THE DATE!

7. – 8. marec 2025, Terme Zreče

Strokovno srečanje sekcije medicinskih sester v enterostomalni terapiji

Zdravstvena nega pacienta z rano, inkontinenco ter stomo z vidika enterostomalnih terapevtov – okrogla miza. (Vir: Dragica Jošar)

Strokovno srečanje medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v hematologiji

MOJCA HENTAK

V soboto, 19. oktobra 2024, smo se zaposleni na področju hematologije in hematološke onkologije v Sloveniji udeležili strokovnega izobraževanja z naslovom Hematološka obravnava od odvzema diagnostičnega vzorca do naprednega zdravljenja, ki ga pod okriljem Zbornice – Zveze organizira Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v hematologiji in je potekalo v hotelu Four Points by Sheraton Mons v Ljubljani.

Strokovno izobraževanje je začel z uvodnim pozdravom predsednik sekcije, nato sledila so predavanja, razdeljena na štiri sklope.

V prvem delu predavanj nam je Suzana Moravec, dipl. m. s., predstavila diagnostično punkcijo in biopsijo kostnega mozga pri odraslem bolniku, sledilo je predavanje o diagnostični punkciji kostnega mozga pri otroku, ki ga je pripravila Lea Stošič,

dipl. m. s., Jasmina Pidič, dipl. m. s., nam je slikovito predstavila klasični odvzem krvotvornih matičnih celic odraslega darovalca, temu je sledilo predavanje o klasičnem odvzemu krvotvornih matičnih celic pri otroku, ki ga je pripravil Leon Slemenšek, mag. zdr. nege. Tadej Furlan, univ. dipl. mikrobiol., spec. med. biok., nam je prikazal diagnostični odvzem kostnega mozga in pripravo preparatov za nadaljnjo obdelavo.

Predavanjem je sledil osvežujoči odmor, kjer smo poklepetali s kolegi iz drugih ustanov. Po odmoru smo nadaljevali z drugim delom predavanj, kjer so nam prof. dr. Irena Preložnik Zupan, dr. med., spec. internistka in hematologinja, Boštjan Jovan, dipl. zn., in as. dr. Martina Fink, univ. dipl. kem., spec. med. biok., spec. lab. med. genetike, predstavili hemofilijo iz teorije v prakso.

Po kosilu je v tretjem delu srečanja prof. dr. Matjaž Sever, dr. med., spec. internist in hematolog, predstavil primere odraslih oseb, zdravljenih s CAR-T v UKC Ljubljana. Asist. Karla Rener, dr. med., spec. internistka in hematologinja ter spec. intenzivne medicine, nam je predstavila izkušnje z bispecifičnimi protitelesi pri odraslih bolnikih, zdravljenih v UKC Ljubljana, sledilo je zdravljenje policitemije rubra vera z zdravilom Besremi.

Po kratkem odmoru smo nadaljevali z zadnjim, četrtem delom predavanj. Ta del smo posvetili prehranski obravnavi otrok in mladostnikov na Kliničnem oddelku za otroško hematologijo in onkologijo, ki

ga je pripravila dietetičarka Manca Čot, mag. diet. Klavdija Rauter, dipl. m. s., nam je predstavila primer izpeljave črevesne stome pri akutnem črevesnem GVHD. Izobraževanje smo zaključili s predavanjem Klare Podgoršek, dipl. m. s., zaposlene na Oddelku za hematologijo in hematološko onkologijo v UKC Maribor, z naslovom Ocena potreb po dolgotrajni oskrbi pri starejših odraslih s plazmocitomom na terapiji z zdravilom Daratumumab.

Po zaključenih predavanjih je sledil sestanek izvršnega odbora sekcije, kjer smo pripravili okvirne predloge za naslednje srečanje.

Udeležba na strokovnem izobraževanju je bila zelo dobra, saj so tovrstna srečanja zelo dobra priložnost za strokovno in medosebno mreženje ter izmenjavo izkušenj. Upam si trditi, da bomo pridobljena znanja z velikim veseljem uporabljali pri svojem delu v kliničnem okolju.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem predavateljem, še posebej zaposlenim na Kliničnem oddelku za otroško hematologijo in onkologijo. S svojimi predavanji in predstavljenimi primeri iz klinične prakse nam žal nemalokrat privabijo solze v oči.

Posebno zahvalo namenjamo tudi predsedniku sekcije Boštjanu Jovanu, dipl. zn., za posluh in uresničevanje predlogov, za organizacijo in brežhiben potek dogodka.

Jesensko srečanje se je komaj zaključilo, a se že veselimo spomladanskega, ki bo 11. in 12. aprila 2025.

Predavateljica Klara Podgoršek, dipl. m. s.

Utrinek s srečanja (Fotografiji: Boštjan Jovan)

32. strokovni seminar Znanje – temelj kakovosti zdravstvene nege v zobozdravstvu

SANDA ŠIFKOVIČ

Strokovna sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu je v Eco Hotelu v Bohinjski Bistrici organizirala strokovni seminar. Naslov seminarja je bil Znanje – temelj kakovosti zdravstvene nege v zobozdravstvu. V okviru izobraževanja je izšel tudi zbornik predavanj. Dvodnevnega seminarja se je udeležilo 138 udeleženk in udeležencev, kar kaže na velik interes za pridobivanje novih znanj.

V uvodnem delu nas je pozdravila predsednica Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu Damjana Grubar. » V sodobnem svetu, kjer se tehnologija in znanost nenehno in izjemno hitro razvijata, je izobraževanje nujno za ohranjanje stika s spremembami, obenem pa predstavlja tudi zavezo pacientom, ki nam zaupajo svoje zdravje in dobro počutje,« je povedala. Zahvalila se je tudi vsem, ki so prispevali k organizaciji srečanja, podpornikom ter predavateljicam in predavateljem, ki so delili z nami svoje znanje in izkušnje. Vsako leto se namreč trudimo, da je program kakovosten, z dobrimi predavatelji.

Po uvodnem govoru je sledil strokovni del predavanj.

Valerija Skopec, dipl. m. s., univ. dipl. soc. ped., Marina Čok, m. s. s spec. znanji
Predstavitel nacionalnih protokolov v zobozdravstvu

Nacionalni protokoli so namenjeni poenotenju strokovnih postopkov v zdravstveni in babiški negi. Njihova uporaba v delovnih okoljih omogoča varno obravnavo, so opora izvajalcu zdravstvene nege in omogočajo poenotenje delovnih procesov v zdravstveni negi v zobozdravstvu. Nacionalni protokoli opisujejo naloge medicinske sestre in jo vodijo čez posamezno aktivnost. Z nacionalnimi protokoli želimo zagotoviti pomembne temelje kakovosti, varno in poenoteno delo v vseh zobnih ambulantah.

Dr. Maja Grošel, dr. dent. med. spec. za zobne bolezni in endodontijo
Sodobna endodontija

Endodontija je del zobozdravstva, ki se posveča notranjosti zoba – zobni pulpi. Endodontsko zdravljenje je časovno zamudno, saj zahteva mir, natančno in čisto delo, potrebna so specialna znanja in dragi instrumentarij. Uspešnost je večja, če je zdravljenje izvedeno strokovno. Cilj zdravljenja je, da v primeru vitalnega zoba odstranimo vnetno zobno pulpo in ohranimo zdrav apikalni parodontij. V primeru avitalnega zoba pa odstranimo okužbo iz pulpne votline in pozdravimo vnetje v apikalnem parodontiju.

Helena Žitek, zdrav. tehnik z NPK zobozdravstveni asistent
Vloga medicinske sestre v endodontski ambulanti

Preprečevanje okužb, povezanih z zdravstveno dejavnostjo, je eden od poglobitvenih ciljev pri zagotavljanju kakovostne in varne oskrbe pacienta.

Medicinska sestra ustvari čisto, prijazno in pred okužbo varno okolje, kar bistveno poveča kakovost zobozdravstvenih storitev. Dobro poznavanje postopka bistveno skrajša čas zdravljenja, zmanjša stres in izboljša kakovost storitev.

Dr. Marjeta Logar Čuček, dipl. m. s., spec.
Delovanje Kliničnega oddelka za maksilofacialno in oralno kirurgijo Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana

Maksilofacialna in oralna kirurgija, specialistična dejavnost, obsega področje zdravstva in zobozdravstva. Ukvarja se z diagnostiko, vrednotenjem, načrtovanjem in izvedbo zdravljenja in rehabilitacijo prirojenih ali pridobljenih patoloških stanj glave, obraza, ustne votline, čeljusti in vratu. Kirurgija, ki se ukvarja s pacienti, se zelo hitro razvija. Osnovnemu namenu se je pridružila tudi estetika. To povečuje osebno zadovoljstvo posameznika. Napredek je pogojen z razvojem diagnostičnih pripomočkov. To so ortopantomogram, CBCT, računalniška tomografija, magnetna resonanca in ultrazvok. Najpomembnejša pa je klinična diagnoza in pacientova želja v skladu z njegovimi vrednotami.

Damjana Marc, dipl. med. s. s spec. znanji
Multidisciplinarno sodelovanje v zdravstveni negi na področju krepitve ustnega zdravja

Ustno zdravje vpliva na zdravje celega telesa, zato je nujno, da krepitev ustnega zdravja poteka vzporedno ob zdravstveni vzgoji v patronažnem varstvu, vzgoji nosečnic v dispanzerjih za ženske, otrok in staršev v otroških in šolskih dispanzerjih, v ambulantah družinske medicine in dispanzerjih za diabetes in pljučne bolezni. Treba bi bilo oblikovati priporočila za krepitev ustnega zdravja na vseh področjih zdravstvene nege na primarni ravni. Vzgojno delo je treba izvajati načrtovano in sistematično že od nosečnosti dalje.

Nina Jančar Pavlovič, dipl. m. s. s spec. znanji
Erozija trdih zobnih tkiv

Erozije zobnih tkiv so tesno povezane z načinom prehranjevanja, življenjskim stilom, navadami in razvadami in bolezenskimi odkloni, kot sta refluks in bulimija. Obrabe trdih zobnih tkiv so lezije, ki so vidne na zdravih zobeh. Povzročajo skelenje, obarvanost zob in neugodje. Pomembna je preventiva in ozaveščanje, saj s spreminjanjem navad pripomoremo k ohranjanju zdravja za kasnejša življenjska obdobja.

Zlatko Grubešič, dipl. zn.
Ukrepanje pri nenadnem poslabšanju pri otroku po operativnem posegu in TPO otroka

Pri operativnem posegu se lahko pojavijo zapleti zaradi težav pri vzpostavitvi intravenske poti, vzpostavitvi dihalne poti, alergične reakcije. Z optimalnim obvladovanjem dihanja in krvnega obtoka se lahko prepreči kardiorespiratorni zastoj. Če pa ta nastopi, je nujno poznavanje TPO. Oživljati začnemo takoj. Sprostimo dihalno pot, razmerje stiskov in vpihov je 15:2.

Erna Gramc, zobna asistentka
Zobni implantati – vloga medicinske sestre pri implantološkem posegu

Zaradi vse višje starosti ljudi se pojavlja delna ali popolna brezobost, ki jo rešujemo tudi z zobnimi vsadki. Strokovnost zobozdravstvenega tima, ki izbere ustrezno metodo vstavitve in uporabi vrhunske materiale, je ključna za uspeh postopka. Dobro asistiranje in usklajenost medicinske sestre z zdravnikom sta zelo pomembna zaradi varovanja

pacienta, izvedbo in učinkovitost postopka, zmanjšanje stresa, natančnost in hitrejšo reševanje morebitnih težav.

Valerija Skopec, dipl. m. s., univ. dipl. soc. ped.
Predstavitel modula zdravstvene nege v zobozdravstveni dejavnosti

Izbirni modul zdravstvene nege v zobozdravstvu na srednjih zdravstvenih šolah omogoča vpogled v kompetence zobnih asistentk. Letni delovni načrt vključuje vsebinske sklope, učne cilje in minimalne standarde. Vsebine so razdeljene na teoretični (morfologija, histologija, anatomija zob in ustne votline, OVO v zobozdravstveni ambulanti, instrumenti, materiali ...) in praktični del.

Nina Žagar, dipl. m. s.
Praktični pouk na Centru za zobno in čeljustno ortopedijo

Praktični pouk je zasnovan tako, da zagotovi celovito teoretično in praktično izkušnjo na področju dela zobne asistentke v ambulanti zobne in čeljustne ortopedije. Cilj je seznaniti dijake z veščinami in znanjem, ki je potrebno za delo v ambulanti. Predhodno pridobljeno znanje lahko kasneje utrdijo še na praktičnem pouku.

Ivana Križmančič, dipl. m. s. z NPK
Praktični pouk na Centru za stomatološko protetiko

Dijaki se vključijo v različne procese ambulantnega dela. Predstavljena jim je osnovna zobna protetika. Spoznajo razliko med fiksno in snemno protetiko in raznolikost zobnoprostetičnih izdelkov. Predstavimo jim instrumente, odtisne materiale in cemente. Poudarek je na pomenu ustne higiene in vzdrževanju pridobljenih zobnoprostetičnih izdelkov.

Dr. Stella Sekulič, dr. stom., spec.
Kako pravilno izvajati ustno higieno? Osnove nege za zdravo ustno votlino

Ustna higiena je pomembna za vzdrževanje dobrega ustnega in sistemskega zdravja, saj zajema redno ščetkanje zob, uporabo ustnih pripomočkov (zobna nitka, interdentalna ščetka, ustna voda, strgalo za jezik), uporaba zobne kreme s fluoridi, redni preventivni pregledi, pravilna prehrana in primerna hidracija. Omejitev ali opustitev tobaka, alkohola in zaščita zob pri bruksizmu in kontaktnih športih.

Mateja Zupanc, dipl. m. s.
Samopregledovanje dojk

Rak dojke je najpogostejši rak pri ženskah. Zbolevalo vedno mlajše ženske. Rezultat zdravljenja je odvisen od zgodnjega odkritja bolezni, k čemur lahko veliko prispevajo predvsem ženske same s samopregledovanjem dojk in poznavanjem dejavnosti za nastanek raka (starost, dejavniki materinstva, hormonsko zdravljenje, nezdrav življenjski slog, dednost ...). Pomembno se je udeleževati preventivnih programov Dora, Zora in Svit.

Slavnostno večerjo je popestril glasbenik Sebastijan in plesalke kavbojskih plesov Country sisters z Jesenic.

Strokovni seminar je odlično uspel, k čemur sta pripomogla tudi lepo vreme in čudovita narava, ki nas je obdajala. Glavni dejavniki so bili seveda udeleženci, odlični predavatelji in članice IO z odlično organizacijo. Seminar nam je prinesel veliko znanja, veselja in novih poznanstev. Veselimo se ga tudi naslednje leto.

Poročilo s strokovnega srečanja medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pediatriji z naslovom Sodelovanje pri obravnavi zahtevnih stanj otrok in mladostnikov na vseh ravneh zdravstvenega varstva

MAJDA OŠTIR, ANITA MUJAKIČ, IVANKA LIMONŠEK

7. in 8. novembra 2024 smo se zdravstveni delavci na področju pediatrije sestali na strokovnem srečanju v Dobrni, ki je bilo namenjeno poglobljenemu razumevanju in obravnavi otrok in mladostnikov (OIM) s posebnimi potrebami. Naša skupna prizadevanja za izboljšanje kakovosti življenja teh mladih posameznikov ter njihovih družin so ključnega pomena, saj se srečujemo z mnogimi izzivi, ki jih prinašata njihovo zdravje in razvoj.

Pravilno dvigovanje pacienta z dvigalom
(Fotografija: Majda Oštir)

Dojenje je za zdravje in razvoj otrok izjemno dragoceno, saj zagotavlja ključne prehranske in imunske faktorje, občutek bližine ter udobja, materino mleko pa v prvih šestih mesecih zagotavlja vsa potrebna hranila in protivnetne sestavine za otrokovo rast in razvoj. Dojenček s posebnimi potrebami je izziv za vse vpletene, zato je v takem primeru pomembno, da se v obravnavo vključi svetovalka IBCLC za dojenje in laktacijo. Hranjenje je zapletena in pomembna veščina, ki jo otroci v tipičnem razvoju usvajajo v prvih nekaj letih življenja. Težave pri hranjenju se pogosteje pojavljajo pri otrocih z nevrološkimi motnjami, genetskimi nepravilnostmi, nedonošenčkih in otrocih z anatomskimi težavami.

OIM s posebnimi potrebami so ovirani na področju igre tako zaradi težav na gibalnem in spoznavnem ter socialnem področju kot tudi ovir glede dostopnosti možnosti igre v okolju ter pri dostopu do primernih igrač. Pomembno je, da ne pozabimo na otrokovo osnovno predispozicijo in potrebo, da se igrajo.

Spoznali smo, kako pomembno je, da vzpostavimo dobre vezi s starši, ki se znajdejo v hudi stiski zaradi hospitalizacije OIM. V primeru zlorab je ključnega pomena, da se zlorabe prekinajo in OIM nudijo varno okolje. Iskanje vseh virov pomoči, zaupanja in vzpostavljanja vezi med nami in OIM, med otrokom in starši pa je dolgoročno.

V Centru za usposabljanje, delo in varstvo Draga so razvili svoj program pozitivne vedenjske podpore, ki je bolj fleksibilen in ga je mogoče bolj prilagoditi skupini, ki pa je seveda uspešnejši ob zadostnem oz. večjem številu kadra. Tudi koncept Low Arousal krizna strategija je odlična tehnika, ki pomaga staršem, terapevtom, ostalim zaposlenim pri reševanju zahtevnih stanj in vedenj otrok in še posebej pri preprečevanju le-teh. Sam način pristopa s to tehniko posameznika opolnomoči in mu nudi tehnike, ki pripomorejo k obvladovanju kritičnega incidenta.

Čustva in skrbi, ki se nabirajo staršem ob sprejemu OIM v enoto intenzivne terapije, vplivajo na obvladovanje sprejemanja situacije, v kateri se znajdejo. Pri komunikaciji s starši moramo biti profesionalni. Nadaljnje zdravljenje mora vključevati tudi obvladovanje kronične bolečine. Dolgotrajna, neopredeljena in nezdravljena bolečina predstavlja tveganje za zdrav in pravičen osebni razvoj.

Velik moralni pomen in pomislek ima tudi prikrita aplikacija zdravila, ki jo apliciramo brez vednosti pacienta, vendar vedno v njegovo dobro. Potrebne so enotne smernice tega področja.

Spoznali smo pomen zgodnje paliativne oskrbe, ki je sestavni del celostne oskrbe OIM z neozdravljivo, napredujočo boleznijo. Z multidisciplinarnim pristopom zgodnje obravnave prepoznamo potrebe otroka in družine in jih aktivno vključimo v sodelovanje ter vplivamo na boljšo kakovost življenja.

S pomočjo strokovnjakov, ki so vodili odlične učne delavnice, smo spoznali in občutili, kako je, kadar nas zapustijo taktilne in vidne zaznave, ter se poučili o pravilnem načinu hranjenja in dvigovanja otrok s posebnimi potrebami ter se seznanili z aromaterapijo.

Na okrogli mizi z naslovom Ustvarjanje varnega okolja za otroke in mladostnike z najtežjimi vedenjskimi težavami – dileme, izzivi, pravice otrok in mladostnikov so Monika Ažman (Zbornica – Zveza), Nuša Crnkovič (NIJZ), Ivanka Limonšek (ZUDV Dornava), Jožica Brenčič (ZUDV Dornava) in Matejka Pintar Babič (UPK Ljubljana) opozorile, da vedenjske težave pri OIM predstavljajo pomemben izziv tako za zdravstvene kot tudi socialnovarstvene institucije. Ena ključnih dilem je vprašanje uporabe restriktivnih ukrepov, kot so fizične omejitve ali izolacija. Čeprav so lahko takšni ukrepi nujni v primerih, ko je ogrožena varnost posameznika ali okolice, se poraja vprašanje, ali so ti ukrepi skladni s pravicami otrok. Izpostavljen je bil tudi izziv pomanjkanja specializiranih kadrov in kapacitet za obravnavo OIM. OIM čakajo na obravnavo v ustanovah, ki niso optimalno opremljene za njihove specifične potrebe. Ključne ugotovitve so bile, da je nujno povezovanje različnih resorjev ter vzpostavitev sistemskih sprememb, ki bi omogočile jasne strukture, varno okolje za otroke kot tudi zaposlene.

Srečanje nam je ponudilo priložnost za izmenjavo idej, izkušenj in najboljših praks, ki bodo prispevale k oblikovanju učinkovitih strategij za obravnavo najbolj ranljivih skupin. Skupaj lahko ustvarimo varno in podporno okolje, ki bo OIM omogočilo, da dosežejo svoj polni potencial.

Strokovno izobraževanje Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v medicini dela, prometa in športa

ZDENKA SALOBIR

Oktober letos je naša sekcija organizirala predavanja s področja avdiovestibuloškega aparata in preiskav ADG in VTG v medicini dela, prometa in športa.

Začetek dneva je bil usmerjen na ogled podjetja Krka, kjer so nas prijazno sprejeli in nam najprej predstavili same začetke Krke. V nadaljevanju smo globlje spoznali podjetje, kjer smo si ogledali obrat izdelave tablet in ves proces dela.

Po ogledu Krke smo se napotili proti Otočcu, kjer smo v hotelu Šport nadaljevali z našimi vsebinami. Predavatelji, strokovnjaki z našega področja, so nam predstavili teme, ki se nanašajo na naše delo, kjer imamo kot izvajalci preventivne dejavnosti veliko vlogo. Ponovili smo znanja iz avdiovestibuloškega sistema, поблиže spoznali tinitus in naglušnost; pridobili znanja poklicnih okvar sluha zaradi hrupa in ototoksičnih snovi v medicini dela, prometa in športa; se seznanili s pomenom testiranja sluha in promocije zdravja sluha na delovnem mestu ter se seznanili s preiskavami vestibularne funkcije.

Naslednji dan smo začeli s predavanji merjenja sluha ter s predavanji preiskav ravnotežnega aparata. Po predavanjih so sledile delavnice, kjer smo si izmenjali izkušnje, preizkusili aparate, spoznali napake pri preiskavah ADG in VTH.

To strokovno izobraževanje je prineslo veliko novega znanja in polno pozitivnih povratnih informacij. V prihodnje si naša sekcija želi še več zanimanja za teme, ki se dotikajo našega dela.

Udeleženci srečanja
(Fotografija: Biljana Gaberc)

Minja, medicinska sestra, profesorica, strokovnjak z naprednimi znanji in predraga prijateljica

Ko izgubiš prijatelja, postaneš reven. Ko izgubiš učitelja, moraš odrasti. Seveda se ne bi strinjala z mano. Saj te pravi prijatelj obogati za večno in ti učitelj dovoli rasti skupaj z njim. In preko tebe. Tako si me naučila. Kot še tisoče drugih modrosti.

Imela sem to srečo, da so se stkale najine poti. Najprej so se tkale strokovne poti. Spoznala sem, kaj lahko naredi medicinska sestra z naprednimi znanji, kako jih uporabi v praksi, kako jih podeli naprej in kako pri tem ohrani in krepi svojo integriteto.

Na področju zdravstvene nege otrok si pustila neizmerljiv pečat. Na oddelku otroške kirurgije in intenzivne terapije otrok, si skupaj z zdravstvenim timom ustvarila kakovostno in varno obravnavo težko bolnih otrok po naprednih svetovnih smernicah. Program prehoda kompleksno bolnih otrok v domače okolje je mnogim od teh in njihovim družinam omogočil boljše življenje. Uvajanje medicinskih sester v delo je bilo dobro načrtovano in podprto s tvojim mentorstvom in mentorstvom tvojih kolegic. O svojem timu si znala povedati marsikaj, jasno pa je bilo, da je bilo spoštovanje in stroka na prvem mestu.

Predvsem pa ti je bilo mar. Mar za kolegice, mar za stroko in razvoj, mar za vrednote in lahko naštevam v nedogled. Strokovnemu delu v Sekciji medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pediatriji si bila predana dolga leta. In vedno si želela najboljše. Vse preveriti in še enkrat preveriti. Predvsem pa skrbeti, da se bodo kolegice na seminarju ne samo učile, ampak tudi dobro počutile. Se počutile videne, slišane in spoštovane. Delu si bila predana, tako na oddelku, kot na nujnih transportih kritično bolnih otrok. In tudi če si bila utrujena, tega nisi kazala. Vračala si se domov k svoji ljubljeni družini, kjer si ustvarila varno zavetje odraščajočima sinovoma.

Težko sem se lotila tega pisanja. Pa ne samo zato, ker besno žalujem in te kar ne morem izpustiti, ampak zato, ker je toliko za povedati. Vem, učila si me izluščiti bistva. Poslušati. Ne klepetati, ampak povedati, kar menim, da je pomembno. In o, bog, kako se znajti v stresnih situacijah. Glavo gor, Majda. In sva šli naprej. Znala si pohvaliti in znala pokritizirati. In rastle smo s tvojo konstruktivno kritiko.

In sva šli skupaj tudi na pot poučevanja študentov na fakulteti. Predaj znanje, Majda. S pravo mero avtoritete in spoštovanja do študentov, si uspela marsikomu približati pediatrijo.

Tvoja največja želja je bila predati znanje, pa ne le znanje, ampak celotno filozofijo in vrednote, ki definirajo pediatrično zdravstveno nego. Še sreča, da so se najine poti tkale naprej, da sem uspela vzeti kar največ kar se je dalo.

In ni mi žal. Žal mi je samo, da si prehitro odšla.

Vse te poti pretkane s pogledi napredne medicinske sestre, neskončnimi strokovnimi debatami, so se prepletale in združile v prijateljstvo. Tako rada sem se sprehajala s teboj po neskončnih poteh mesta in gozdov, morja in travnikov, ob smehu in solzah, ob prepredanju filozofskih modrosti do zapletenih človeških odnosov, do družinskih prigod in kuharskih receptov, vrtnarskih izkušenj in raznih malih skrivnosti.

Sliši, tudi, ko pesem ne igra, okusi, tudi, ko ne ješ, tipaj, ko se ne dotikaš... In bodi tudi, ko ne moreš biti. Draga Minja Petrovič, hvala ti za vse kar si dala. Tvoje delo pa bo živelo naprej, tako kot si želela.

Majda Oštir

Podelitev srebrnih znakov in priznanj v Strokovnem DMSBZT Pomurje

Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Pomurja
Ulica dr. Vrbnjaka 6, Rakičan, 9000 Murska Sobota

BRIGITA KOVAČEC

Medicinske sestre predstavljamo eno največjih poklicnih skupin v večini držav, vendar se kljub temu države po svetu srečujejo s pomanjkanjem zdravstvenih delavcev. Med vzroke, ki vplivajo na pomanjkanje izvajalcev v zdravstveni in babiški negi, uvrščamo zgodnji odhod medicinskih sester iz poklica predvsem v gospodarstvo, premajhen dotok mladih v delo zdravstvene nege, predvsem na sekundarni in terciarni ravni, ter nezanimanje mladih za izobraževanje v zdravstveni negi.

Zdravstvena in babiška nega sta disciplini, ki sta skozi zgodovino ohranili nekatere stereotipe, med nami prisotne še dandanes. Eden izmed stereotipov je vsekakor podrejenost zdravstvene nege medicini, kar predstavlja pomembno težavo, ki preprečuje širitev in pomembnost stroke zdravstvene nege ter neposredno vpliva na družbeno zaupanje v poklic, kakovost zdravstvene nege, višino plač in poklicno zadovoljstvo zaposlenih v zdravstveni negi. Na zdravstveno nego oz. na poklic medicinske sestre je skozi zgodovino vplival tudi vidik spola, saj je bil poklic medicinske sestre obravnavan kot ženski poklic. Čeprav bi danes v teoriji že morali

(Od leve proti desni): Karla Pučko Zemljič, podpredsednica Komisije za priznanja, Dragica Jošar, predsednica društva, prejemniki srebrnih znakov Mihaela Senčar, Blanka Dugar, Zoran Petrovič, prejemnika priznanja Irena Jaušovec, Simona Oletič in Anita Prelec, izvršna direktorica Zbornice – Zveze (Fotografije: Foto Zauniker)

preseči razlike med spoloma v zdravstveni negi, opazamo, da je poklic medicinske sestre še vedno zapostavljen. Pojavlja se tudi razvrednotena podoba poklica medicinske sestre, čeprav predstavlja nepogrešljivo humano delo. Mlade ženske se vse težje odločajo za poklic, ki zahteva triizmensko delo, delo, ki vključuje vikende in praznike. Navajajo stiske ob dnevih, ko se družine in prijatelji zbirajo, one pa morajo na delo.

Ampak kljub temu, zakaj sem postala medicinska sestra? Ker čutim osebno zadovoljstvo pri opravljanju tega poklica. V timu se odlično razumemo, praznike si na delovnem mestu pripravimo posebne,

radi se družimo zunaj službe. Mislim, da je to vsaj nekaj, da si pri svojem delu zadovoljen, sprejet in seveda nagrajen.

Strokovno DMSBZT Pomurje je v svoji sredini prepoznalo člane, ki stopajo iz povprečja in so še kako prepoznavni po svojem delu in požrtvovalnosti v zdravstveni negi in širši skupnosti ter so vzgled mlajšim generacijam.

V Pomurju je kakovost življenja slabša v primerjavi s preostalo Slovenijo. Prav zdravstvenovzgojno delo je za našo regijo izrednega pomena. Vse letošnje dobitnike odlikujejo izjemno strokovno delo, požrtvovalnost, delo v lokalni skupnosti in seveda pripadnost poklicu, ki ga opravljajo. Za vsakim dobitnikom priznanja so tudi sodelavci in seveda razumevajoča družina, ki je velikokrat prikrajšana.

Skozi slovesnost so nas popeljali Vokalna skupina Žarek, na cimbalah Andi Sobočan in povezovalca slovesnosti Simon Jelenovec in Mojca Bauman. Govornici na slovesnosti sta bili predsednica SDMSBZT Pomurja Dragica Jošar in izvršna direktorica Zbornice – Zveze Anita Prelec.

Letošnji dobitniki srebrnega znaka so: **Blanka Dugar**, dipl. m. s. s specialnim znanjem iz Zdravstvenega doma (ZD) Murska Sobota, **Mihaela Senčar**, dipl. m. s. s specialnim znanjem iz ZD Ljutomer in **Zoran Petrovič**, dipl. zn. iz ZD Gornja Radgona. Dobitnici priznanja sta **Irena Jaušovec**, ZT, iz Doma starejših občanov Ljutomer in **Simona Oletič**, dipl. m. s. iz ZD Lendava.

Še enkrat hvala vsem, ki so prisostvovali slovesnosti in **iskrene čestitke nagrajencem**.

Kulturni program Vokalna skupina Žarek, Andi Sobočan, cimbele, povezovalca slovesnosti Mojca Bauman in Simon Jelenovec

Razpis za podelitev priznanja »srebrni znak« za leto 2024 in naziv častnega člana DMSBZT Celje

Strokovno društvo
medicinskih sester, babic in
zdravstvenih tehnikov Celje

Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje v skladu s sklepom št. 3/2024 z redne seje 23. 10. 2024 razpisuje zbiranje predlogov za podelitev Srebrnega znaka ter naziva častni član društva za leto 2024.

Društvo razpisuje tri »srebrne znake« za dolgoletne vidne prispevke na področju društvenega in strokovnega delovanja v zdravstveni in babiški negi v celjski regiji. **Dva za posamezne člane DMSBZT Celje in enega za tim zdravstvene in babiške nege.**

Kriteriji za podelitev srebrnega znaka:

- uspešno poklicno individualno in timsko delo na področju zdravstvene in babiške nege;
- individualni in timski prispevek h krepitvi in ohranjanju dobrih medsebojnih odnosov na delovnem mestu;
- individualna in timska aktivna vloga pri ohranjanju in razvijanju stroke zdravstvene in babiške nege;
- individualno in timsko aktivno in dolgoletno sodelovanje v DMSBZT Celje;
- individualni in timski prispevek k večji prepoznavnosti zdravstvene in babiške nege;
- individualni in timski prispevek k večji kakovosti zdravstvene in babiške nege;
- individualni in timski znanstven, raziskovalen in inovativen prispevek k izboljšanju kakovosti in napredovanju stroke zdravstvene in babiške nege.

Kriteriji za podelitev naziva častnega člana/članice:

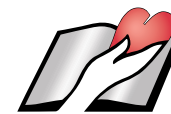
Naziv častnega člana Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje lahko dobi oseba, ki je s svojim delom pomembno prispevala k uspešnemu delu društva in stroki zdravstvene in babiške nege.

Predlagatelji naj pisne predloge z življenjepisom kandidatov in tima z ustrezno utemeljitvijo posredujejo na naslov SDMSBZT Celje, Kidričeva 25, 3000 Celje, Jelka Obrez, zapečaten s pripisom Komisija za priznanja, najkasneje do 15. marca 2025.

Priznanja bomo podelili na svečani slovesnosti 15. 5. 2025 ob 18. uri v Narodnem domu Celje.

Člani IO in predsednica DMSBZT Celje Tomislava Kordiš

Živahna društvena jesen

Strokovno društvo
medicinskih sester, babic in
zdravstvenih tehnikov Celje

ZDENKA SALOBIR

V prostorih Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov je bilo tudi julija in avgusta zelo pestro. Na obisku so bili zidarji, polagalci suhomontažnih plošč, električarji in še kakšni mojstri bi se našli ter izpeljali načrtovano adaptacijo. Iz dveh večjih pisarn je nastala večja učilnica – predavalnica, iz tretje pisarne so nastali vhodni prostor in pisarna ter sejna soba, ki je ostala v nespremenjenih gabaritih. Predavalnici smo dodali dodatne stole in tablo. Prostor že dobro služi svojemu namenu, saj lahko sočasno izvajamo po dve aktivnosti hkrati.

Delovno smo zakorakali v jesen. Ločeno sta se sestala upravni in izvršni odbor društva. Člani so med drugim potrdili načrt dela za naslednje enoletno obdobje. Organizirali smo več strokovnih popoldnevov, kjer so člani širili znanje med številne slušatelje. Naj jih omenim le nekaj: Obravnava krvavitve v NMP, Intraosalni pristop, Sprejem klica v NMP,

Udeleženci 12. Konjiškega maratona (Vir: Jana Petelinšek)

Pot do ženskega hormonskega ravnovesja ... Skupina udeležencev je osvajala tehnike sproščanja obvladovanja stresa pri delu s praktičnimi vajami za sprostitev po napornem delu in kako si nabrati novih moči zanj. Ne zanemarjamo niti področja čustvene inteligence pri delu in zasvojenosti današnjega časa. Druga skupina slušateljic pa se sooča

z zahtevnejšim angleškim besediščem na tečaju angleščine. Poskrbeli smo tudi za izvedbo obveznih licenčnih vsebin. Nekaj predavanj še vedno izvedemo on-line, večino pa v društveni predavalnici.

Dejavnosti pohodne in tekaške skupine so resnično vredne občudovanja. Pohodniki so se povzpeli na Golek nad Zrečami, od koder seže pogled vse do

S potovanja na Ciper (Fotografija: Nevija Božič)

V predavalnici (Vir: Evropa Donna)

koroške Uršlje gore ter Špičastega vrha in Kislice. Treking po Soški poti pa so zaradi slabe vremenske napovedi morali prestaviti na pomlad. Neutrudni tekači so društvene barve zastopali na 12. Konjiškem maratonu in Ljubljanskem maratonu. Zvesta člana sta se udeležila Vege malega maratona, štiri članice so se podale na treking po Kreti v lastni režiji ter z nami delile neprecenljivo izkušnjo, dve članici pa sta se udeležili trail teka na Sabotin nad Novo Gorico.

Tokratno daljše jesensko tekmovanje je člane vodilo na Ciper. Obiskali so številne kraje ter spoznavali kulturo in bogato zgodovino geografsko razdeljenega Cipra med dve državi. Povedali so, da je za njimi še ena zanimiva potovalna dogodivščina.

Trenutek za kulturo je bil tokrat namenjen koncertu Klasični Artač, ki ga je obiskalo petdeset članov društva. Ljubitelji velemojstrske imitacije v izvedbi Tilna Artača so resnično uživali in se tudi od in do srca nasmejali. Tovrstna sprostitev je tokrat v polnosti dosegla svoj namen. Obljubljamo, še se boste smejali.

Ves čas pa spremljamo dejavnosti članov in članic na preostalih področjih: v strokovnih sekcijah, na Zbornici – Zvezi, v drugih društvih, lokalnih okoljih ... Zelo aktivni so bili v rožnatem oktobru, ko so se s

svojimi zdravstvenovzgojnimi aktivnostmi pridružili akciji Evropa Donna in osveščali občane v svojih lokalnih okoljih o pomenu samopregledovanja dojk in prostate ter drugih preventivnih oblik ozaveščanja. Mi pa smo v naši predavalnici gostili organizacijo Evropa Donna že septembra. Bili so med prvimi uporabniki naših adaptiranih prostorov.

Zasledili smo tudi, da Ministrstvo za zdravje, posamezne občine celjske regije in zdravstveni ter socialnovarstveni zavodi vlagajo veliko denarnih

sredstev v posodobitev ter izboljšanje obstoječe in nove infrastrukture. Veseli smo za vsa nova delovna mesta, ki iz tega sledijo ter za izboljšanje delovnih pogojev za vse zdravstvene delavce ter prebivalce na Celjskem.

Pred nami so novi izzivi, nove vsebine. Veselimo se praznično obarvanega veselega decembra in srečanja s članicami in člani. A o tem več kdaj drugič. Vsem želimo sreče, zdravja in vsega dobrega v letu 2025.

S poti na Špičasti vrh (Vir: Jana Petelinšek)

Strokovno izpopolnjevanje DMSBZT Ptuj-Ormož »Vloga medicinske sestre pri zdravstveni negi pacienta s traheostomo z učnimi delavnicami«

Društvo
medicinskih sester, babic
in zdravstvenih tehnikov
PTUJ-ORMOŽ

KLEMEN VIDOVIČ

DMSBZT Ptuj-Ormož je 21. 10. 2024 v hotelu Roškar organiziralo strokovno izpopolnjevanje, namenjeno zdravstvenim delavcem, ki se pri svojem delu srečujejo s pacienti s traheostomo.

Po pozdravnem nagovoru predsednice društva Tanje Ribič Vidovič sta Dunja Gornjak, dipl. m. s., in Andreja Trdin, dipl. m. s., zaposleni na oddelku ORL UKC Maribor predstavili vlogo medicinske sestre pri zdravstveni negi pacienta s traheostomo. Strokovno izpopolnjevanje je zajemalo teoretični del in učne delavnice, v katerih so udeleženci na lutkah vadili menjavo trahealne kanile brez tesnilke in samo aspiracijo. Izpopolnjevanja se je udeležilo 54 zaposlenih v zdravstveni negi iz različnih zavodov v regiji.

Andreja Trdin je predstavila standardni načrt zdravstvene nege, ki je pomemben pri zagotavljanju celostne, kakovostne in varne oskrbe pacienta s traheostomo. V predavanju je bilo poudarjeno, kako zelo pomembna je strokovna in čustveno podprta oskrba pacientov s traheostomo, ki se pogosto srečajo z občutki nelagodja, sramu in izključenosti. Sledilo je predavanje o standardih za menjavo trahealne kanile z in brez tesnilke. Predstavljen je bil protokol za varno izvajanje postopka, saj sta znanje

in spretnost ključna za preprečevanje poškodb dihalnih poti ter zagotavljanje varnosti pacienta.

Dunja Gornjak je poudarila, da je aspiracija nujna vedno, kadar je izkašljevanje ovirano ali onemogočeno. Razložila je postopek aspiracije skozi trahealno kanilo z uporabo negativnega tlaka preko aspiracijskega katetra, priključenega na aspirator. Predstavila je potek aspiracije po standardu zdravstvene nege in opozorila, da nepravilna tehnika lahko povzroči nelagodje ali poškodbe. Pri aspiraciji je treba vedeti, da se pacienta med posameznimi aspiracijami primerno oksigenira in se ponovi do največ trikrat zaporedoma.

Po odmoru so sledile učne delavnice, kjer so udeleženci vadili postopke menjave kanile in aspiracije. Delavnice so omogočile, da udeleženci pod strokovnim vodstvom pridobijo/utrdijo svoje znanje. Danes je namreč vse več možnosti uporabe sodobnih pripomočkov, zato se moramo nenehno izpopolnjevati in svoje znanje obnavljati, saj s tem pripomoremo k dvigu kakovostne obravnave in

kakovosti življenja traheotomiranega pacienta. Pomembna je tudi kontinuirana obravnava, povezanost med zdravstvenim timom, patronažno službo in svojci pacienta.

Predavanje se je zaključilo z razpravo, kjer smo se udeleženci pogovorili in si izmenjali izkušnje. Udeleženci so pohvalili predavanje, saj je bilo koristno in poučno.

Udeleženci strokovnega izobraževanja (Fotografija: arhiv DMSBZT Ptuj-Ormož)

Strokovno izpopolnjevanje DMSBZT Ptuj-Ormož »Pomen preventive«

KLEMEN VIDOVIČ, NIKA MATJAŠIČ

8. 11. 2024 je v Hotelu Roškar potekalo strokovno izpopolnjevanje z naslovom Pomen preventive. Strokovnemu izpopolnjevanju je prisluhnilo 77 udeležencev.

Po registraciji in uvodnem pozdravu predsednice Tanje Ribič Vidovič smo prisluhnili predavanjem. Za začetek nam je Larisa Roškar, dipl. m. s., predstavila delovanje Centra Naprej, kjer izvajajo različne storitve in programe dolgotrajne zdravstvene in psihosocialne rehabilitacije, namenjene osebam s pridobljenimi možganskimi poškodbami. V nadaljevanju se nam je predstavil Center za krepitev zdravja Zdravstvenega doma Ptuj, ki dela na področju krepitev zdravja in preventive. Izvajajo skupinske delavnice, ki se delijo na temeljne in poglobljene, prav tako pa izvajajo individualne posvete kakor tudi svetovanja v lokalni skupnosti in se redno vključujejo tudi v izobraževanja zaposlenih v zdravstveni in babiški negi. Nika Matjašič, dipl. m. s., nam je predstavila dejavnike tveganja za razvoj kroničnih nenalezljivih bolezni in smernice za uravnotežen življenjski slog, Anemari Meznarič, mag. psih., je udeležence seznanila z načini in tehnikami za izboljšanje telesnega in duševnega zdravja. Po odmoru je mag. kin. Špela Peterlin predstavila smernice vpliva telesne dejavnosti in ergonomije na delovnem mestu medicinske sestre. Na predavanju so se udeleženci aktivno vključili ter preizkušali ustrezne ergonomske položaje, ki jih bodo lahko vključili v svoje delovno okolje. Katja Matjašič, dipl. babica,

nas je opozorila, da je oktober posvečen ozaveščanju o raku dojke, najpogostejšem raku pri ženskah in da je zgodnje odkritje ključnega pomena. Zato nam je pripravila tudi lutke, na katerih smo s tipanjem ugotavljali značilne spremembe na dojkah. Za konec izpopolnjevanja je Jelena Debeljak, dipl. m. s., iz Splošne bolnišnice Ptuj predstavila razlike med akutnim koronarnim sindromom in sindromom zlomljenega srca. Po razpravi in debati o aktualnih temah je sledilo kosilo, ob katerem smo strnili misli, da je izpopolnjevanje bilo koristno, saj bomo znanja in nove smernice vnesli v vsakodnevno življenje nas samih in svojih pacientov.

Udeleženci strokovnega izobraževanja

Predavateljice s predsednico DMSBZT Ptuj-Ormož (Fotografiji: arhiv DMSBZT Ptuj-Ormož)

Aktivnosti Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koroške

JANJA PUNGARTNIK

Obravnavanje dializnega pacienta v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec

Izraz ledvična odpoved pomeni, da se delovanje ledvic zmanjšuje in da niso sposobne opravljati svojih normalnih funkcij. Ko se začne bolezen ledvic, se bo delovanje ledvic poslabšalo v določenem času, vendar pa lahko to traja leta ali desetletja. Ko ledvična odpoved tako močno napreduje, da je ogroženo preživetje brez nadomestnega zdravljenja – dialize ali presaditve ledvice, imenujemo to končna ledvična odpoved.

Bolniki s kronično ledvično odpovedjo s pomočjo dialize živijo tudi 30 let in več, sodobne tehnike zdravljenja jim omogočajo tudi visoko kakovost življenja. Kako pa bosta kronična ledvična bolezen in hemodializa vplivali na življenje bolnika, ni odvisno samo od tega, kako huda je, ampak predvsem od odnosa bolnika do bolezni in hemodialize, s katerima živi in bo preživel. Bolezen je kronična, zato se bo moral naučiti živeti z njo tudi v prihodnosti. Dializni centri so regijsko razpršeni in dostopni bolnikom.

Žilni pristop je bistvenega pomena za hemodializo. Številni pacienti dolgoročno ali kratkoročno potrebujejo osrednji venski kateter za hemodializo, če nimajo funkcionalne arteriovenske fistule. Zapleti, povezani s hemodializnimi katetri, lahko zmanjšajo učinkovitost hemodialize.

Dobrobiti izobraževanja bolnika s KLB: upočasnitev poteka KLB, zmanjšanje incidence srčno-žilnih zapletov, zmanjšana zgodnja umrljivost, pozitiven učinek na prehranjenost, manjša stopnja renalne anemije, krajše hospitalizacije, bolniki lažje sprejmejo dializo, lažje se odločijo za obliko nadomestnega zdravljenja, bolj pogosto izberejo PD oz. izvenhospitalno dializo, pogostejša predializna presaditev, bolniki so bolj aktivni in bolj pogosto zaposleni.

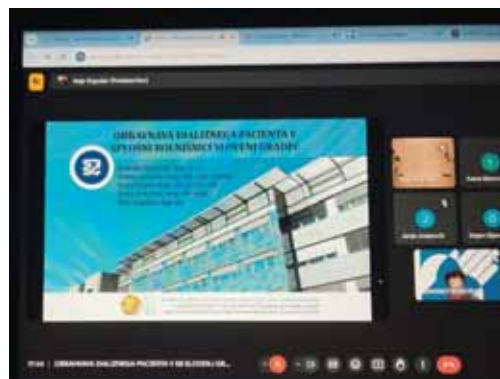
Žilni pristop je mesto, iz katerega se med zdravljenjem s hemodializo jemlje kri, da potuje skozi poseben filter – umetno ledvičko ali dializator. Kri se v dializatorju očisti in nato po drugi cevki vrača v telo. Za učinkovito zdravljenje s hemodializo je treba očistiti veliko krvi – vsaj 200 do 300 ml v eni minuti, česar bolnikove žile ne omogočajo, zato je nujen žilni pristop. Običajno ga napravimo vsaj nekaj mesecev pred pričakovanim začetkom zdravljenja s hemodializo, odvisno od vrste pristopa. Ker je žilni pristop izjemno pomemben za bolnika s končno odpovedjo ledvic, ga imenujemo tudi »življenjska linija« za dializo in tudi zato ga je treba skrbno čuvati. Za dializo uporabljamo obe vrsti žil; arterije dovajajo kri iz telesa do dializatorja, vene pa očiščeno kri vračajo v telo. Posameznik ima le nekaj ustreznih predelov, kjer se lahko napravi žilni pristop: zgornji

in spodnji okončini, vrat in prsni koš. Poznamo tri vrste žilnih pristopov za hemodializo: arteriovenska fistula – povezava med arterijo in veno, običajno na zgornjih okončinah; arteriovenski graft – arterija in vena sta povezani z mehkejšo cevko iz umetnega materiala; ta cevka se uporablja za zbadanje med hemodializo; kateter – cevka iz mehkejšega plastičnega materiala, ki je vstavljena v večjo veno, običajno na vratu, in povezana s centralno veno; drugi konec je zunaj kože; bolnik je priključen neposredno na kateter, zato zbadanje ni potrebno.

S pravilno prehrano lahko pomembno upočasnimo potek kronične ledvične bolezni in ohranjamo dobro počutje. Ledvične diete so različne in odvisne od ledvičnega delovanja oziroma od stopnje kronične ledvične bolezni, zato se tudi ustrezna prehrana med boleznijo nenehno spreminja. Uravnotežena prehrana pri kronični ledvični bolezni je sestavljena iz ustreznega razmerja med ogljikovimi hidrati, beljakovinami in maščobami. Pomemben je tudi vnos kalorij, mineralov in vitaminov ter tekočine.

Na strokovnem popoldnevu 3. 10. 2024 so nam predavateljice in predavatelj predstavili dializni center, končno ledvično odpoved in vrste zdravljenja, predializno edukacijo kroničnega ledvičnega pacienta, hemodializne pristope, prehrano dializnega pacienta, obravnavo dializnega pacienta na oddelku in nam z videopredstavitvijo teoretično znanje še podkrepili.

Strokovnega popoldneva se je udeležilo 72 članov in članic.

Vir: lastni arhiv

14. simpozij urološke zdravstvene nege v okviru 50-letnice Oddelka za urologijo Splošne bolnišnice Slovenj Gradec v sodelovanju s Strokovnim društvom medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koroške

Oddelk za urologijo Splošne bolnišnice Slovenj Gradec je v sodelovanju z Društvom za urologijo Slovenj Gradec v Hotelu Paka obeležil 50. obletnico delovanja. Slavnostna prireditev je zaznamovala pol stoletja obstoja samostojnega oddelka, ki ga je leta 1974 ustanovil prim. Bojan Pirkmajer.

Oddelk je imel neizmerno srečo, saj so vsi naslednji predstojniki, prim. doc. dr. Nado Vodopija, dr. med., spec. urolog in kirurg, prim. dr. Marko Zupančič, dr. med., spec. urolog, Ljubo Koršič, dr. med., spec. urolog, in sedanji predstojnik dr. Zoran Krstanoski vsak na določenem področju ogromno prispevali za razvoj urološke stroke in uveljavljanje na mednarodnem področju. Strokovni razvoj slovenjegraške urologije se po svojem 50. letu danes še vedno uvršča med vodilne oddelke na področju urologije v Sloveniji, prepoznaven pa je tudi v širšem mednarodnem okolju.

Strokovno srečanje se je nadaljevalo v soboto s strokovnim simpozijem, posvečenim zdravstveni negi, pripravljenim v sodelovanju s Strokovnim društvom medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koroške.

Majda Topler, mag. zdr. nege, je predstavila razvoj urologije in urološke zdravstvene nege v SBSG skozi 50. leta, Miha Perič, dipl. zn, Nela Cep, dipl. m. s., sta se udeležila svetovnega kongresa EAUN 24 Pariz – novosti na področju urološke zdravstvene nege ter z nami delila svoje vtise in spoznanja, Andreja Kogelnik, dr. med., specializ. urologije, Miha Perič, dipl. zn., sta udeležencem predstavila rezultate po ponovni oživitvi Urodinamike na Oddelku za urologijo v SB SG, Zdravstveno nega pacienta po operaciji – ATOMS je predstavila Mojca Rednak, mag. zdr. ved, Helena Vertačnik, dipl. m. s., je predstavila raziskavo o znanju izvajalcev zdravstvene nege glede oskrbe pacientov z urinskimi drenažami ter Lejla Omerović, dip. m. s., kakovost življenja oseb po laparoskopski radikalni cistektomiji. Jerneja Matičko, dipl. m. s., Janja Pungartnik, dipl. m. s., mag. zdr. nege, sta predstavili sodelovanje intenzivne z urološko zdravstveno nego v prispevku Objava pacienta po sindromu TURP v Enoti za intenzivno medicino operativnih strok SB SG. Posebnosti zdravstvene nege pacienta po RRP in ELRP so predstavile medicinske sestre iz SB Murska Sobota: Tjaša Benko, dipl. m. s., Klara Ciz, dipl. m. s., Alenka Kajdič, dipl. m. s., in zdravstveno nego pacienta po operaciji prostate HOLEP – laserska enukleacija prostate Marina Grenko, dipl. m. s., Manuela Zadnik, mag. zn., iz SB Izola. Mario Brčina, dipl. zn., Anja Brčan, dipl. m. s., iz UKC LJ sta predstavila obravnavo pacienta prvih 48 ur po TX ledvice. Fuzijsko biopsijo prostate je predstavila Anita Brglez, dipl. m. s., ter delovanje NanoKnife Systema 3.0 – tehnologija prihodnosti, Metka Škofič, mag. zdr.-soc. manag., dipl. m. s., Tamara Balant, mag. zdr. nege, Nataša Kocjan, dipl. m. s. Simpozij smo zaključili s predavanjem Lare Novak, dipl. m. s., o celostni oskrbi pacienta za robotsko radikalno nefrektomijo.

Simpozija se je udeležilo 71 medicinskih sester iz celotne Slovenije.

Vir: lastni arhiv

Izlet članov Strokovnega društva medicinskih sester babic in zdravstvenih tehnikov Koroške ter članov Sindikata delavcev v zdravstveni negi sindikalne enote Slovenj Gradec v Belo krajino

12. 10. 2024 se je 37 članov SDMSBZT Koroške ter SDZNS SESB SG odpravilo na tradicionalni izlet, ki ga skupaj organiziramo vsako leto. Tokrat smo se odpravili v Belo krajino.

Bela krajina leži na skrajnem jugovzhodu Slovenije. Na njenem severnem delu jo od Dolenjske ločijo Gorjanci, na zahodu pa jo omeji Kočevski rog. Na meji med Slovenijo in Hrvaško vijuga najtoplejša slovenska reka Kolpa, ki poleg čudovitih koticov ponuja številne aktivnosti na reki in ob njej.

Prav vsaka od treh belokranjskih občin, to so Črnomelj, Metlika in Semič, ponuja na ogled številne muzejske zbirke in kulturne spomenike. V njih je zbrana tisočletna zgodovina tega območja in bogata kultura, ki se precej razlikuje od preostalih slovenskih pokrajin. Mi smo si ogledali Metliko.

Ogledali smo si izvir reke Krupe, ki je ena najbolj privlačnih naravnih znamenitosti semiške občine. Izvira v vasi Krupa, ki je od Semiča oddaljena štiri kilometre v smeri proti Gradcu.

Zaradi svojih geomorfoloških značilnosti, hidroloških lastnosti, redkih živalskih vrst in izjemne slikovitosti je uvrščena na seznam najpomembnejše naravne dediščine Slovenije. Reka ima zato z naravovarstvenega stališča več statusov: zavarovana je kot naravni spomenik, uvrščena je v omrežje Natura 2000, reka in kraške jame ob njej so opredeljene kot naravne vrednote, vključena je v ekološko pomembno območje.

Sledil je ogled letala C-47 Dakota. Prava oznaka letala je Douglas C-47 Dakota in stoji na tem mestu v čast dvema partizanskima letališčema med drugo svetovno vojno. Bela krajina je bila osvobojeno območje velik del tistega obdobja. Več kot 800 zavezniških pilotov, več kot 2000 žensk, otrok in starejših je bilo prepeljano s teh letališč. Z letališč po imenu Picadilly Hope (upanje) in Picadilly Hope A je bilo na varno prepeljanih 1473 ranjenih partizanskih vojakov v zavezniške bolnišnice. Tisoče ton hrane, oblačil, zdravil, opreme, orožja in streliva je bilo dostavljeno na ti letališči. Leta 1944 je bilo 120 britanskih, avstralskih, novozelandskih in francoskih pobeglih zapornikov pospremljenih na južne avstrijske meje skozi nemško okupirano Slovenijo v 285 km oddaljeno Belo krajino. Ves čas so jih spremljali slovenski partizani. Ta pobeg še danes velja za največjega v Evropi v času druge svetovne vojne.

Našo izkušnjo z Belo krajino bo gotovo zaznamovala tradicionalna belokranjska pogača. To je nizek kruh, potresen s kumino in grobo morsko soljo. Že pred peko je zarezan, da nakazuje koščke, saj tradicionalno pogače ne režemo, ampak trgamo, in pa degustacija vin pri družini Pečarič. #sloveijajelepa

Aktivnosti zdravstvene nege pri pacientu z NGS

Prehranjevanje in pitje sta osnovni življenjski aktivnosti, nujni za človekovo preživetje.

Zadovoljevanje teh dveh potreb omogoča sintezo hormonov in regeneracijo celic, rast in razvoj organizma, produkcijo energije in dobro počutje. Povezano je s prebavo, presnovo in odvajanjem.

Klavdija Mežnar, dipl. m. s., z Oddelka za anesteziologijo in intenzivno medicino operativnih strok Enote za intenzivno medicino nam je v svojem strokovnem prispevku predstavila življenjsko aktivnost Prehranjevanje in pitje po procesni metodi dela in predstavila nekaj En-fit pripomočkov in njihov namen. Predstavljene so bile najpogostejše negovane diagnoze pri ŽA Prehranjevanje in pitje – Neuravnotežena prehrana: manj kot telo potrebuje, Oslabelo požiranje, Debelost, Nevarnost za nihanje krvnega sladkorja, Nevarnost za elektrolitsko neravnovesje, Prenizek volumen tekočine, Previsok volumen tekočine, Nevarnost aspiracije, Primanjkljaj v samooskrbi pri hranjenju, Oslabljen fizična mobilnost in zapleti v zvezi z NGS, ki so: po sondi ni možno dobiti želodčne vsebine ali vbrzgatati zrak, sonda je zvita ali zamašena, hranjenje ni možno, sonda je v požiralniku, sonda se lahko premakne pri kašljanju, bruhanju ali aspiraciji, aspiracijska pljučnica, bolnik je aspiriral želodčno vsebino (refluks), Rana na nosnici, sonda pritiska na nosnico, bolnik ima navzeo ali bruha.

Aljaž Štruc, dipl. zdrav., z Oddelka za anesteziologijo in intenzivno medicino operativnih strok Enote za intenzivno medicino nam je v svojem strokovnem prispevku z videom predstavil vstavitev NGS, vrste enteralne prehrane – osnovne in različne dodatke ter pripravo enteralne prehrane (sistem, vrečka, hranilna črpalka).

Strokovnega popoldneva se je udeležilo 73 članov in članic.

Vir: lastni arhiv

Predstavitev Enote za kardiofunkcionalno diagnostiko ambulate za srčno popuščanje in kardiološke rehabilitacije

Strokovno popoldne smo začeli s predstavitvijo Ambulate za kardiofunkcionalno in ultrazvočno diagnostiko. Maja Rakuša, dipl. m. s., je povedala, da izvajajo nujne preiskave, na katere pridejo pacienti iz celotne bolnišnice in drugih ambulant. Delo poteka tako, da MS preiskavo izvedejo, rezultate pa odčita zdravnik. Te preiskave so spirometrija, 24-urno merjenje EKG in/ali pritiska in meritve gleženjskega indeksa. Pri preiskavah, ki jih izvaja zdravnik: ultrazvok trebuha, ultrazvok srca in ultrazvok žil, ima MS

nalogo pripraviti pacienta nanje. Izvajajo tudi obremenitveno testiranje, ki se lahko izvaja na kolesu ali na tekoči stezi, sami imajo v ta namen kolo in to je tudi ena izmed najbolj pogosto uporabljenih, neinvazivnih preiskav v srčno-žilni medicini. Izvajajo tudi preiskavo spiroergometrijo. Mija Posrpnjak, dipl. m. s., je vse zgoraj našteje preiskave podrobneje predstavila.

Marija Potočnik, dipl. m. s., je predstavila delovanje Ambulante za srčno popuščanje. Povedala je, da število pacientov s srčnim popuščanjem narašča, kar gre predvsem na račun staranja prebivalstva in pa boljšega zdravljenja ishemične bolezni srca, zlasti v akutnem stanju, zaradi česar le-to prežive več pacientov. Predstavila je obravnavo pacienta v tej ambulanti. Ambulanta v SB SG deluje približno od leta 2006, register imajo od leta 2007. V tem času je bilo opravljenih okoli 3845 pregledov, povprečna starost pacientov je 77 let, registriranih pacientov je 1670, od tega je aktivnih 728. Predstavila je register pacientov s srčnim popuščanjem ter delovanje telemedicinskega centra Cezar za spremljanje kroničnih pacientov na daljavo. Ustanovljen

je bil leta 2014 v okviru evropskega projekta Združeni za zdravje.

Katjuša Mravljak, dipl. m. s., je podala definicijo kardiološke rehabilitacije, ki bistvu pove, da je to načrtovani, strokovno vodeni proces, ki je večinoma individualno usmerjen, pri tem pa sodeluje več strokovnjakov. Pacientu predvsem pomaga pri vrnitvi v način življenja pred dogodkom. Pripomore pri zmanjšanju strahu in negotovosti pri pacientih, saj sta zelo prisotna. Dokazano je, da rehabilitacija zmanjša umrljivost za od 13 do 20 % in zmanjša tudi število hospitalizacij. Strokovne smernice svetujejo rehabilitacijo kot priporočilo najvišjega razreda. Temelj kardiološke rehabilitacije je seveda sprememba življenjskega sloga. V Slovenji Gradcu so bili prvi center med splošnimi bolnišnicami v Sloveniji, ki je začel to rehabilitacijo. Vsako leto sporočijo svoje rezultate tudi v skupni slovenski register in podatki kažejo, da so najboljši center glede na svoje zmogljivosti, doseganja ciljnih vrednosti in ciljnih vrednosti trigliceridov. Imajo tudi najmanj obiskov urgenc. Predstavila je tudi statistiko obravnave 82 pacientov, ki so res opravili 36 obiskov ter nam

rezultate predstavila še s podatki. Predstavitev je zaključila z zahvalami pacientov ter s predstavitvijo videa intervjujev treh pacientov, v katerih smo vsi začutili njihovo globoko spoštovanje in hvaležnost, kar jim daje še dodatno motivacijo za delo.

Strokovnega popoldneva se je udeležilo 73 članov in članic.

Vir: lastni arhiv

Strokovna ekskurzija Severna Makedonija

JERNEJA POVHE MILANIČ, RADA SKOČIR

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Nova Gorica je konec septembra organiziralo strokovni izlet v Severno Makedonijo. Žal ogled dogovorjene bolnišnice ni bil možen. Smo pa svojo lokalno vodnico gospo Meri izčrpno izprašali o stanju zdravstva v njeni deželi.

V Sloveniji smo lahko upravičeno ponosni na sistem, ki za zdaj državljanom še vedno omogoča dostop do kakovostnih zdravstvenih storitev ne glede na njihov socialni status. Vendar pa v primerjavi z zdravstvom v Severni Makedoniji vzbuja skrb, kako trajnostno je naše zdravstveno varstvo v luči vse večjih finančnih pritiskov in družbenih sprememb. Medtem ko je v Severni Makedoniji javno zdravstvo na nižji ravni in pogosto ne zadostuje potrebam prebivalcev, zasebno zdravstvo ponuja visokokakovostne storitve, ki so v večji meri dostopne le premožnejšim. Ta razkorak med dostopnostjo in kakovostjo zdravstvenih storitev jasno kaže, kako hitro se lahko zdravstveni sistem razsloji,

če ne ohranjamo njegove solidarnostne narave. Srčno si želimo, da podobna prihodnost ne čaka tudi Slovenije.

Zbudili smo se v siv deževen dan in se odpeljali proti Brniku, od tod nas je letalo popeljalo v poletno in sončno Severno Makedonijo. Še enkrat je ta najjužnejša republika nekdanje skupne države pokazala, zakaj njeno zastavo krasi sonce.

Sedanja država Severna Makedonija je imela burno zgodovino, zaradi svoje lege so čez njena polja in hribe korakale različne vojske in tudi sami so prijeli za orožje od Filipa II. Makedonskega, ki je osvobodil celotno Makedonijo iz grških rok, do Aleksandra

Velikega Makedonskega, ki je ustvaril največji imperij na svetu in čigar spomenik stoji v Skopju. V samem Skopju vsaka ulica in vsak kamen pričata o zgodovini. Tako smo se sprehodili skozi staro skopsko čaršijo, kjer mimoidočemu pritegnejo pogled majhne trgovinice z živopisno robo, prečkali Kameni most, pod katerim se leno vali Vardar in občudovali spomenike iz makedonske zgodovine v času Bizantinca, 500-letne turške nadvlade ... Ogleдали smo si tudi cerkev sv. Spasa, ki nas je kljub svoji majhnosti očarala z ikonostasom in kjer je pred samo cerkvijo grobnica Goceja Delčeva, ki je nacionalno svetišče in simbol makedonskega boja za neodvisnost, ter džamija Mustafa Paše. Drugi dan smo se zapeljali do samostana Jovana Bigorskega, ki slovi po velikem ikonostasu, ter do nacionalnega parka Mavrovo, enega največjih zimskih smučarskih središč.

Seveda izlet ne bi bil popoln, če si ne bi ogledali tudi Ohrida. Mesto Ohrid je bilo središče slovanske

pismenosti, vanj so konec 9. stol. prišli učenci Cirila in Metoda, med njimi tudi sv. Kliment in sv. Naum. Na poti smo se ustavili v makedonski vinski kleti Stobi, kjer smo ob prigrizku žlahtno kapljico tudi pokusili. Po degustaciji nas je pot vodila v Bitolo. Obiskali smo antični arheološki spomenik Heraclea Lyncestis in se nato odpravili v mestno središče Bitole, se sprehodili mimo stare čaršije, pokritega bazarja bezistana in po ulici Širok Sokak.

Zadnji dan smo obiskali še »makedonsko morje«, t. j. Ohridsko jezero, kjer smo njegovo modrino kakor tudi pogled na okolico občudovali z ladjice, ki je premagovala britje vetra. Pot nas je vodila še do cerkve sv. Nauma, ki jo je ustanovil sam sveti Naum Ohridski. Po njegovi smrti pa je samostan posvečen in preimenovan v njegovo čast in je v njem tudi pokopan. Legenda pravi, da če h grobu prisloniš glavo, slišiš bitje srca sv. Nauma. Notranjost cerkve je polna fresk, ki prikazujejo prizore iz življenja sv. Nauma in drugih slovanskih apostolov. Po samostanskem

dvorišču se sprehajajo tudi pavi, ki se tokrat ravno niso bohotili s svojim perjem. Naposled smo se odpravili čez makedonsko-albansko mejo in naprej proti Tirani, od koder smo poleteli proti Trevisu.

Strokovna ekskurzija v Severno Makedonijo nam je pustila nepozaben pečat. Polni lepih vtisov ter neprecenljivih spominov smo se vračali domov. Utруjeni, a hkrati bogatejši za nova znanja, izkušnje in pristne trenutke druženja. Takšna doživetja nas povezujejo kot poklicno skupino in hkrati tudi opominjajo, kako pomembno je negovati strokovno in človeško plat našega poklica. Naj nas energija te ekskurzije navdihuje pri vsakodnevnem delu in nam daje moč za nove izzive.

Hvala vsem članicam in članom za prečudovite spomine.

Strokovna ekskurzija Severna Makedonija, Društvo MSBZT Nova Gorica (Fotografiji: Rada Skočir)

Klinični večer društva: Čas za sproščanje

ZALA MARN

Tokratni klinični večer DMSBZT Gorenjske smo namenili sproščanju. Pester vsakdan tako v službi kot tudi doma, kar kliče po nasvetih o sproščanju. Spoznali smo, da kratko ali daljše sproščanje pozitivno vpliva na naše telo in um.

Boštjan Terbovec, dipl. zn., je predstavil manualno terapijo. Manualna terapija je vsaka terapija, ki jo terapevt izvaja z rokami. Pove, da je zelo pomembno jutranje raztezanje, ki ga opravimo le v nekaj minutah, in to kar v postelji. Predstavi nam tudi druge metode manualnih tehnik: Bowmanovo terapijo, kinesiotaping, terapevtsko masažo in vakuumsko terapijo.

Mirjana Grašič nam je predstavila refleksoterapijo stopal. Pove, da so posamezne točke na stopalih tesno povezane z našim telesom in odražajo njegovo. Po kratki predstavitvi masaže smo si privoščili krajšo, sproščujočo masažo stopal. Kako sprostiti

ter zmasirati svoja stopala, boste lahko prebrali v naslednjih številkah revije Utrip v rubriki Naravno in komplementarno.

Dr. Tina Tinkara Peternelj iz UP FAMNIT nam je predstavila biopsihologijo stresa. Omenila in razložila nam je t. i. »stresno os« med hipotalamusom, hipofizo in nadledvično žlezo, ki v telesu uravnava stresni odziv. Za konec je prikazala praktične vaje za sprostitev stresa. Najbolj se nam je vtisnila v spomin dihalna vaja, njena prednost je ta, da jo lahko izvedeš praktično kjerkoli in kadarkoli.

Klinični večer smo zaključili sproščeno od glave do nog :)

Irska – zelena pravljica

JANA IVANKA ZUPAN

»IRSKA – ZELENA PRAVLJICA« je bil naslov potovanja, ki ga je turistična agencija Palma organizirala za Društvo MSBZT Gorenjske. Program potovanja, od 27. 10. do 30. 10. 2024, je vključeval obisk Moherskih klifov, ogled gradu Bunratty in okoliškega parka, ki predstavlja irsko podeželje 19. stoletja, in obisk najlepše irske vasice Adare, sprehod po vasici Kilkenny, ogled znamenitosti Dublina z možnostjo obiska muzeja Guinness in udeležbo na tradicionalni irski večerji ob spremljavi irskega petja in plesa.

Irska je otoška država Britanskega otočja na skrajnem zahodu Evrope. Ima 4 province, ki so razdeljene na 32 grofij. Obiskali smo Republiko Irsko, ki zavzema pet šestin otoka. Je pretežno katoliška država z okoli pet milijonov prebivalcev. Ostali del je Severna Irska. Je del Združenega kraljestva Velike Britanije in Irske z milijonom in osemsto tisoč prebivalci, ki so večinoma protestantske vere.

Vreme na otoku je zelo muhasto. Dež in veter, ki ju prinaša severni Atlantski ocean, prevladujeta nad lepim vremenom, ki je na otoku prisotno le dobrih 40 dni letno. Oznako zelene barve je otok dobil zaradi razgibanih travnikov in pašnikov, ki so razdeljeni s kamnitimi ogradami, znotraj katerih se pasejo ovce, krave ali konji. Le okoli 10 % otoka je poraslega z drevesi.

Irska je dežela tisočernih gradov, mnogih proizvajalcev viskija in piva (najbolj znano je Guinnessovo pivo), irske glasbe ter tradicionalnega plesa, ki naj bi izhajal iz starodavnega keltskega plesa. Nešteti irski pubi nudijo prostor za druženje, petje in ples, kjer se ljudje zbirajo tudi ob različnih praznovanjih. Ob zvokih različnih instrumentov njihove pesmi

opevajo naravne lepote pokrajine, zgodbe irskih legend in zgodovinskih dogodkov.

Večina novejših hiš, zlasti na podeželju, je nizke gradnje. Pred njimi pa so manjši vrtovi z lepo negovanimi zelenicami.

Irska je danes ena najbolj uspešnih držav v Evropi. V glavnem mestu Dublinu imajo sedež številna svetovna tehnološka podjetja. Delovni čas traja od 9. do 17. ure. Minimalna tedenska plača je približno 900 evrov. Pokojnina znaša 80 % plače. Porodniški dopust traja dva tedna pred porodom in največ 26 tednov po porodu.

Glede na videno, slišano in doživeto lahko rečem, da je Irska dežela bogate kulturne dediščine naravnih lepot in prijaznih ljudi.

V imenu vseh udeležencev se zahvaljujemo Društvu MSBZT Gorenjske za organizacijo in denarni prispevek za potovanje, ki nam bo zaradi prijetnega druženja aktivnih in upokojenih članov našega regijskega strokovnega društva in številnih fotografij še dolgo ostal v spominu.

Zdravniška ordinacija nekoč (Fotografije: arhiv društva)

Rotunda – porodnišnica v Dublinu

Kilkenny Castle

Obvestilo

Spoštovani,
naslednja številka Utripa
februar / marec izide
v prvih dneh februarja 2025.

Prispevke sprejemamo
do 20. januarja.

Uredništvo

Planinski izlet po Pohorju

SANDA ŠIFKOVIČ

V soboto, 19. 10. 2024, smo se planinci iz DMSBZT Gorenjske odpravili na jesenski pohod. Prvotni cilj našega izleta je bila pešpot okoli jezera Weissensee. Zaradi napovedanega slabega vremena smo spremenili cilj in se odločili za Pohorje. Odločitev je bila prava, saj se je po začetnem rosenju iz megle pokazalo sonce.

Pod vodstvom vodnika Uroša smo začeli naš pohod pri Grmovškovem domu na Kopah. Dom je bil lani obnovljen in je res čudovit. Naš cilj je bila Ribniška koča. Spotoma smo se povzpeli tudi na Črni vrh (1543 m), ki je najvišji vrh Pohorja. Na vrhu je vpisna skrinjica, klopi, razgledna tabla in škorjanka, nekdanje začasno bivališče pohorskih oglarjev. Sledilo je obvezno slikanje.

V Ribniški koči smo doživeli veliko razočaranje. Prepoteni in utrujeni smo se želeli spočiti in okrepčati v jedilnici. Ker so imeli v koči praznovanje, sta bili obe jedilnici zasedeni. Za planince ni bilo prostora. V koči so nam povedali, da moramo drugič prihod sporočiti. Posedli smo se po stopnicah, pojedli malico iz nahrbtnika in odhiteli nazaj proti Kopam.

Izlet je bil kljub višini nezahteven. Hodili smo po mehki pokrajini, pokriti s širokimi iglastimi gozdovi. Preko njih se vlečejo travnati pasovi smučarskih prog in širokih pašnikov. Nabrali smo tudi nekaj gob. Nismo srečali veliko pohodnikov. Med pohodom smo se večkrat ustavili in počakali konec kolone. Izlet smo zaključili z odličnim kosilom v Grmovškovem domu na Kopah. Postregli so nam s pohorskim loncem in borovničevim zavitkom. Veseli in dobre volje smo pozno popoldne prispeli domov.

Lep jesenski dan v dobri družbi nam bo še dolgo ostal v spominu.

Skupinska fotografija (Fotografija: osebni arhiv)

Kulinarična delavnica z martinovo pojedino in vinsko spremljavo v Hiši Linhart

ALMA KOŠEC

V sodelovanju z Društvom medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske (DMSBZT Gorenjske) je oktobra v čudovitem ambientu Hiše Linhart potekala kulinarična delavnica, kjer smo skupaj pripravljali martinovo pojedino, ki jo je dopolnjevala izbrana degustacija slovenskih vin.

Dogodek je združil kulinarične navdušence in ljubitelje vrhunske gastronomije v sproščenem in poučnem vzdušju. Pod vodstvom priznanih kuharjev smo se udeleženci preizkusili v pripravi treh skrbno izbranih jedi, ki so bile oblikovane z mislijo na bogato tradicijo in sezonske sestavine, povezane z martinovim. Jedilnik delavnice je obsegal hišne testenine z jurčki in omako mladega sira in trdinke. Jed smo oplemenitili z vinom Exto Gredič 2023, Movia ali Alter, 2023 Šumenjak. Piščanec s

kostanjem, postrežen z loparico, rdečim zeljem in porom, ki je bil prava paša za oči in okusne brbončice. Ob tej jedi smo uživali v rdečem vinu Turno rdeče 2022, MOVIA ali Chardonnay 2023, kar je ustvarilo bogat kontrast. Za sladico smo pripravili bučni kolač s hruškami in sladoledom iz kisle smetane, kar je bila prava jesenska poslastica. K sladici so se odlično podala sveža in aromatična vina, kot so Evin rose 2023, Bordon ali Rumeni muškat 2022. Dogodek ni bil samo priložnost za razvijanje kuharskih veščin, ampak tudi prostor za druženje in povezovanje ob kozarcu vrhunskih vin, ki so odražala pestrost slovenskih vinorodnih pokrajin. Delavnica je bila pripravljena za šest udeležencev, kar je omogočilo osebno in poglobljeno izkušnjo, kjer so vsi udeleženci sodelovali pri pripravi jedi in spoznavanju tehnike ter skrivnosti visokega kulinaričnega ustvarjanja. DMSBZT Gorenjske je s tem dogodkom znova dokazalo, da se strokovno izobraževanje in sproščeno druženje lahko izvrstno prepletata, še posebej ko gre za negovanje naše bogate kulinarične tradicije. Sodelujoči so domov odnesli ne le nova znanja in izkušnje, temveč tudi prijetne spomine na večer, ki je združil ljudi s skupno strastjo do dobrega okusa.

Utrinki ustvarjanja (Fotografija: osebni arhiv)

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske

7. mariborski dnevi zdravja s sejmom medicinske opreme

ROSEMARIE FRANČ

V mesecu oktobru so v Festivalni dvorani Lent potekali sedmi mariborski dnevi zdravja z otvoritvijo sejma medicinske opreme.

Sejem je bil odprtega tipa, namenjen stroki, širši javnosti, šolarjem, dijakom in študentom. Potekal je v organizaciji Zdravniškega društva Maribor, Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor in Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor.

V okviru mariborskega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov je bilo na stojnici predstavljeno delo babic, predvsem v počastitev 270. obletnice izobraževanja babic na Slovenskem in vpisa babištva na reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva.

Stojnica je bila množično obiskana in tako smo naše delo tudi na ta način lahko predstavili številnim strokovnjakom in prebivalcem mesta Maribor z okolico.

Nekaj utrinkov naše predstavitve (Fotografije: mariborske babice)

Strokovni klinični večer: Obravnava bolnika s kronično vnetno črevesno boleznijo (KVČB)

ALENKA KRAMBERGER

Zaposleni z Oddelka za gastroenterologijo Univerzitetnega kliničnega centra Maribor smo 19. 9. 2024 v prostorih DMSBZT Maribor pripravili strokovni klinični večer. Strokovno srečanje je bilo namenjeno pomembni temi na področju obravnave in prepoznavi bolnika s kronično vnetno črevesno boleznijo (v nadaljevanju KVČB).

Bolnik s KVČB zahteva dolgotrajno, celostno oskrbo in vodenje, pri čemer ima medinska sestra ključno vlogo. Skrb za bolnika presega zgolj zdravljenje, saj zajema tudi čustveno, duševno in izobraževalno podporo in predstavlja velik izziv za vse zaposlene na tem področju. Predavatelji smo prisotnim predstavili različne teme, s katerimi smo poskušali približati bolnika s KVČB.

V uvodnem predavanju je Karolina Klobasa, dipl. m. s., predstavila KVČB na splošno, nas seznanila, kako razlikujemo Crohnovo bolezen, ulcerozni kolitis in indeterminiran kolitis. Predstavila nam je simptome bolezni, diagnostične metode, s katerimi potrjujemo bolezen, kako poteka zdravljenje in katera zdravila uporabljamo za zdravljenje bolezni in njenih zapletov. V ambulanti za gastroenterološko funkcionalno diagnostiko in terapijo bolnike izobražujemo pred, med in po aplikaciji zdravil (o naprednih zdravilih in stranskih učinkih, samoaplikaciji zdravil, hladni verigi, prehrani, cepljenju, potovanjih, nosečnosti ...).

V nadaljevanju je sledilo predavanje Urške Grilič, dipl. m. s., z naslovom »Utrujenost in anemija pri bolnikih s KVČB, zdravljenimi z naprednimi zdravili«. Utrujenost je najpogostejši simptom pri bolnikih s KVČB. Kronična vnetna črevesna bolezen ima številne simptome in zaplete, od katerih je najpogostejša anemija. Anemija je posledica različnih dejavnikov, ki privedejo do zmanjšane kakovosti življenja bolnikov. Vodi do kronične utrujenosti in posledično privede do nespečnosti in duševnih bolezni. Kot posledica kroničnega vnetnega stanja črevesne sluznice se hepcidin v telesu povečano

izloča, kar privede do znižane vrednosti železa v serumu. Železo se lahko nadomešča intravenozno ali peroralno. Zdravljenje z naprednimi zdravili zaradi svojega sistemskega delovanja zmanjša vnetje črevesne sluznice in s tem vodi do klinične oziroma endoskopske remisije bolezni, kar izboljša tudi raven hemoglobina.

Alenka Kramberger, dipl. m. s., nas je seznanila s pomenom adherence pri kroničnih bolnikih, kamor spadajo tudi bolniki s KVČB. Adherenca ali sodelovanje bolnika pri zdravljenju z zdravili pomeni pravilno in redno jemanje zdravil v daljšem obdobju. V procesu zdravljenja bolnik upošteva navodila glede jemanja zdravil in s tem prevzame aktivno vlogo. To pa pomeni sodelovanje, partnerstvo in uravnoteženost v odnosu med bolnikom, zdravnikom in ostalim zdravstvenim osebjem. Nedosledno upoštevanje dogovora o zdravljenju ima negativen vpliv na izide zdravljenja. Podatki iz literature kažejo, da bolniki v povprečju jemljejo zdravila pravilno le v 50 %. O dobrem sodelovanju pri zdravljenju lahko govorimo, ko bolnik pravilno in redno jemlje zdravila 80 % časa. Do realnih podatkov je težko priti, saj za merjenje adherence nimamo zanesljivih metod. Na tem področju bodo potrebne nadaljnje raziskave.

Tadej Ademovič, dipl. zn., je predstavil primer bolnika s hudo obliko ulceroznega kolitisa in vlogo medicinske sestre v endoskopiji. Poudaril je pomen dobre priprave na kolonoskopijo, ki je neizogibna preiskava pri bolnikih s KVČB, in pravilne identifikacije bolnika ob prihodu na endoskopske preiskave. Endoskopska medicinska sestra ima pomembno vlogo pri diagnostiki in spremljanju bolnikov s KVČB. Njena vloga je ključna pri izvedbi endoskopskih preiskav, ki so potrebne za natančno oceno stanja črevesne sluznice, spremljanje zdravljenja bolezni in odkrivanje zapletov. Je povezovalni člen med zdravnikom in bolnikom, zagotavlja, da so preiskave opravljene varno in učinkovito. Medicinska sestra mora imeti sposobnost komuniciranja in vzpostavitve zaupljivega odnosa z bolnikom, kar zmanjšuje stres in strah in je pomembno za splošno dobro počutje pacienta.

Ob zaključku predavanja je sledila živahna razprava.

Predavatelji (od leve proti desni): Alenka Kramberger, Tadej Ademovič, Karolina Klobasa, Urška Grilič
(Fotografija: arhiv DMSBZT Maribor in osebni arhiv avtorice)

Vzgoja za zdravje otrok in mladostnikov Maribor. Kdo smo in kaj počnemo?

ANDREJA ŠKOF

21. novembra smo v mariborskem društvu predstavili področje zdravstvene vzgoje. Zdravstveno vzgojo otrok in mladostnikov izvajamo medicinske sestre, ki smo v sebi začutile tudi pedagoško poslanstvo. Naše delo poteka v šolskem okolju, med učenci in dijaki ter v otroških igralnicah v vrtcih.

Medicinske sestre, ki obiskujemo otroke in mladostnike si prizadevamo, da bi mladi razumeli zdravje kot največjo vrednoto. Izvajanje zdravstveno vzgojnih vsebin v okviru Vzgoje za zdravje otrok in mladostnikov pri nas v takšni obliki poteka od leta 2015. Zdravstveno vzgojne delavnice izvajamo v vrtcih, osnovnih šolah, srednjih šolah in gimnazijah ter v programu za osipnike na Andragoškem zavodu. S strani NIJZ so v priročnikih pripravljene usmeritve za izvedbo predavanj. Vsebine so pripravljene tako, da se tematsko čim bolj približamo potrebam otrok v določenem starostnem obdobju. Namen vzgoje za zdravje je ozaveščanje, učenje in motiviranje posameznika, da s svojimi dejanji in izbirami preventivno vpliva na lastno zdravje. S svojim delom želimo namreč doseči, da posameznik sprejme in ponotrani aktivnosti, ki bodo usmerjene k varovanju, ohranjanju in doseganju lastnega zdravja.

V vzgojno varstvenih ustanovah – vrtcih naše delo poteka v različnih metodoloških oblikah. Delavnice pri najmlajših so v obliki demonstracije, igranja vlog in učnih delavnic. Uporabimo veliko didaktičnih pripomočkov, ki so mnogokrat tudi naše lastne izdelave, slikovni material in druge pripomočke, s

katerimi otrokom skušamo na čim bolj preprost in zanimiv način podati neko vsebino. Že v zgodnjem življenjskem obdobju privzgojene zdrave navade namreč pomembno prispevajo k ohranjanju in krepitvi zdravja. Na pobudo strokovnih delavcev v vrtcih v okviru vsebin, ki jih predavamo, pripravimo tudi predavanja za starše otrok ali skupaj s starši in otroki izvedemo delavnice. V osnovnih šolah smo prisotne v vseh razredih devetletke. Učenci imajo tako možnost vsako šolsko leto slišati naše vsebine, ki so prilagojene njihovim potrebam v določenih starostnih obdobjih. Teme so po priročniku Za boljše zdravje otrok in mladostnikov opredeljene po razredih. V prvi triadi se posvetimo temam glede zdravih navad, osebne higiene in preprečevanja nalezljivih bolezni. V drugi triadi predstavimo, kako preprečujemo poškodbe, zasvojenosti in vsebine o odraščanju. Znanje, ki ga predamo v delavnicah tudi utrdimo. Pri temi zasvojenost se v zadnjem času v največji meri posvečamo »novim« oblikam kajenja, škodljivemu uživanju energijskih pijač ter vplivom elektronskih naprav na zdrav razvoj posameznika. Pri temi odraščanje spregovorimo o telesnih in duševnih spremembah, ki jih mladostnik doživlja v času pubertete. V tretji triadi se tematsko bolj dotaknemo duševnega zdravja, pozitivne samopodobe, komunikacije, vedenja, stresa in tehnik sproščanja. Praviloma v zadnjem razredu devetletke učenci poslušajo predavanje o zdravi in varni spolnosti. V srednjih šolah in v programu za osipnike so največkrat izbrane teme o zdravem življenjskem slogu, zasvojenosti, zdravi spolnosti, osebni higieni in kozmetiki. So pa le te še bolj poglobljene in razčlenjene, kot pri mlajših.

Za opravljanje našega dela medicinske sestre potrebujemo širok spekter znanja, saj pokrivamo resnično veliko različnih tematik. Za nas izvajalke zdravstvene vzgoje je zelo pomembno, da se udeležujemo strokovnih izobraževanj, se posvetujemo

med sabo, se samoizobražujemo in reflektiramo svoje delo. Vse, kar naredimo, seveda tudi zabeležimo in skrbno opravimo evalvacijo izvedenega dela.

Delo nam je v veselje, rade ustvarjamo nove stvari in znanje podajamo naprej. Poslušalcem ponudimo strokovno znanje in jim kdaj podamo tudi odgovore, ki jih potrebujejo, a jih morda ne najdejo drugje. Ko gremo iz razreda vemo, da smo za sabo pustile znanje, ki ga potrebujejo za zdravo življenje. Vemo namreč, da se tudi zaradi informacij, ki jih je otrok ali mladostnik slišal od nas, le ta zato lahko izogne nekemu nezdravemu vzorcu. In kar je še pomembnejše, zaradi naše razlage marsikdo bolje razume, kaj je zanj bolj zdrava izbira. V zadovoljstvo nam je, da je naš vpliv vedno bolj prepoznan in priznan s strani pedagoških delavcev na šolah in staršev, saj vedno pogosteje dobimo pozitivne povratne informacije. Naše poslanstvo in vizijo peljemo naprej. Zavedamo se našega cilja in namena, ki ga vsakodnevno uresničujemo zato, ker vemo, da nas otroci in mladostniki potrebujejo.

Preventiva na področju nalezljivih bolezni v Zdravstvenem domu dr. Adolfa Drolca Maribor

ALEKSANDER JUS

17. oktobra smo v prostorih DMSBZT Maribor imeli klinični večer, namenjen predstavitvi preventive na področju nalezljivih bolezni v Zdravstvenem domu dr. Adolfa Drolca Maribor z naslovom Pomembnost nalezljivih bolezni in analiza dosedanjega dela v Zdravstvenem domu dr. Adolfa Drolca Maribor, ki jo je predstavil Aleksander Jus, mag. zdr. nege.

Klinični večer smo namenili široki paleti zaposlenih v zdravstveni negi na vseh področjih tako v zdravstvu kot tudi socialni.

Obpravnavana tema je zajemala pogostost in posebnosti nalezljivih bolezni, njihovo pojavljanje v

preteklosti ter začetke preventivnega delovanja, ki segajo v konec 18. stoletja, ko so prvič cepili proti črnim kozam. Enega od mejnikov v boju proti okužbam je postavila Florence Nightingale s pravili o sanitarnih pogojih v bolnišničnem okolju, ki so bila prvič predstavljena v Opombah o zdravstveni negi (1860). V zgodovinskem pregledu se je omenila tudi epidemija črnih koz, ki je izbruhnila na območju nekdanje skupne države Jugoslavije na Kosovu leta 1972. V nadaljevanju predstavitve se je obravnavala stopnja nalezljivosti, nastop bolezni, klinična slika, diagnostika in zdravljenje nalezljivih bolezni. Poudarek je bil tudi na preprečevanju in ukrepih proti pojavu nalezljivih bolezni, pri katerih ima zdravstvena nega najpomembnejšo vlogo.

V drugem delu kliničnega večera je bila obravnavana analiza dosedanjega dela na področju preprečevanja nalezljivih bolezni v ZD Maribor, kjer so se prikazali rezultati preventivnih cepljenj proti klopnemu meningoencefalitisu, pnevmokoknim okužbam, virusu gripe in okužbam s koronavirusom iz preteklega petletnega obdobja.

Spoštovani v iztekajočem se letu bi se želeli srečati z vami, zato je **zadnji letošnji strokovni klinični večer**, ki bo potekal

v četrtek, 19. 12. 2024 ob 16. uri na društvu (Ulica heroja Jevtiča 5, Melje), namenjen našemu zdravju in dobremu počutju.

Posvečen bo krepitvi vitalnosti, zdravju in naravnim procesom pomlajevanja telesa. Predavanje bo vodila Petra Mesarec, certificirana terapevtka metode Liebscher & Bracht ter strokovnjakinja za prehrano po tradicionalni kitajski medicini (TKM).

Na podlagi dolgoletnih raziskav in praktičnih izkušenj bo predstavila:

- kako različna živila vplivajo na organe in energijske tokove v telesu,
- načela prehrane po TKM za večjo vitalnost,
- praktične nasvete za podporo regeneraciji in pomlajevanju telesa z gibanjem in prehrano.

V okviru gibanja bomo spoznali, kako po Liebscher & Bracht nastane bolečina in kako jo lahko odpravimo.

Razen tega boste spoznali knjigo **Zakaj pa ti ješ?**, ki vključuje TKM recepte ter 21-dnevni načrt obrokov za boljše počutje in zdravje. Sestavine za vsak recept so skrbno izbrane, tako da pokrivajo vseh 5 elementov in energetske tokove v telesu.

Knjiga poudarja pomen naravnih sestavin in kombinacije le teh za doseganje ravnovesja in vitalnosti.

Del predavanja bo namenjen tudi praktični predstavitvi vaj za lajšanje bolečin po metodi Liebscher & Bracht, zato priporočamo, da pridete udobno oblečeni.

Veselimo se vaše udeležbe, saj smo prepričani, da bo dogodek navdihujoč in koristen!

Ksenija Pirš, predsednica

vabi na

BOŽIČNI KONCERT PEVSKEGA ZBORA LA VITA,

v nedeljo, 22. decembra 2024, ob 17. uri,
v cerkev Marije Matere cerkve na Pobrežju.

Koncert poklanjamo članom društva in njihovim svojcem, gostom ter vsem, ki dobro v srcu mislijo.

Prisrčno vabljeni.

Ksenija Pirš, predsednica
Anemarija Smonkar, vodja pevskega zbora

Spoštovani,
želeli bi se srečati z Vami,

zato Vas prisrčno vabimo na
svečanost društva,

v petek, 31. januarja 2025 ob 18. uri,

v dvorano mariborske Kadetnice na Studencih
Engelsova ulica 15, Maribor
(Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje).

S svojo navzočnostjo boste počastili prejemnike najvišjih priznanj društva

**Srebrni znak
in naziva
Častni član društva
za leto 2024.**

Prijave bodo potekale na spletni strani društva.

»Veritas temporis filia.«

Ksenija Pirš, predsednica društva

Razumevanje in umestitev naprednih znanj v sistem zdravstvenega varstva v Sloveniji – analiza mnenj strokovnjakov v zdravstvu

MARTIN ČEH IN BRIGITA SKELA SAVIČ, FAKULTETA
ZA ZDRAVSTVO ANGELE BOŠKIN

Na okrogli mizi 14. posveta Moja kariera - Quo Vadis (11. 4. 2024), z naslovom »Dostopnost zdravstvene obravnave in prenosi kompetenc v zdravstvenem timu«, so sodelovali predstavnice in predstavniki Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije (asist. mag. Janez Kramar), Združenja fizioterapevtov Slovenije (Petra Dovč), Zbornice delovnih terapevtov Slovenije (Julija Ocepek), Zdravniške zbornice Slovenije (prof. dr. Bojana Beović), Ministrstva za zdravje Republike Slovenije (Eva Vodnik), Zveze organizacij pacientov Slovenije (Gregor Cuzak), študentov 2. stopnje (Maja Zrnić), Fakultete za zdravstvo Angele Boškin (doc. dr. Sedina Kalender Smajlović) in Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (doc. dr. Tatjana Mlakar).

Glavna globalna tema zadnjih nekaj let je, kako vplivati na vlade in vladne predstavnike, da investirajo v zdravstveno nego in tudi druge zdravstvene poklice. Še posebej v času pandemije predstavniki vlade in odločevalci zdravstvene politike ne bi mogli biti bolj direktno nagovorjeni, da bi vzeli resno vlogo in status medicinskih sester v sistemu zdravstvenega varstva in družbi nasploh (Skela Savič, 2023). Razvoj izobraževanja na področju zdravstvene nege in drugih poklicev v zdravstvu je izrednega pomena in mora slediti razvoju in modernizaciji zdravstvene obravnave. Le tako lahko pričakujemo uspešno spopadanje z vse slabšo demografsko sliko in vse večjimi potrebami po zdravstvenih storitvah. Nekatere evropske države že imajo jasno določene karierne poti, podiplomska izobraževanja, sisteme napredovanja v zdravstveni negi, sprejete strokovne naslove, kompetence, umestitev novih znanj v sistem nacionalnih kvalifikacij idr. (ICN, 2020).

V Sloveniji močno zaostajamo na področju razumevanja in implementacije naprednih znanj v zdravstveni negi in drugih zdravstvenih strokah. Spopadamo se z odporom, da je pridobitev naprednih znanj pogojena z doseganjem izobrazbe na 2. bolonjski stopnji (strokovni magisterij), ne glede na mednarodne usmeritve, ki na osnovi znanstvenih spoznanj in randomiziranih raziskav le-to zagovarjajo (ICN, 2008, 2020; ESNO, 2015; 2019; WHO, 2021, 2022). Oblikovane so smernice za obvezne vsebine izobraževanja za **pridobitev naprednih znanj v zdravstveni negi**, ki zajemajo štiri vsebin-

ske stebre: 1) klinično znanje in praktično usposabljanje (vsaj 500 ur v kliničnem okolju pod mentorstvom zdravnikov specialistov in usposobljenih diplomiranih medicinskih sester), 2) klinično vodenje in upravljanje, 3) izobraževanje pacientov, svojcev, zaposlenih, študentov in 4) raziskovanje in na dokazih podprto delovanje. Tudi druge zdravstvene stroke, kot sta fizioterapija in delovna terapija, imajo izdelane mednarodne usmeritve za napredna znanja.

V Sloveniji ugotavljamo, da odgovorni predstavniki politike, zbornic, strokovnih združenj idr. ne ločijo med naprednimi znanji in iz pridobljenega znanja izpeljane napredne prakse praktika v zdravstveni negi ali klinične specializacije v zdravstveni negi in drugih zdravstvenih strokah. Napredno znanje in napredno prakso pojasnjujemo na področju zdravstvene nege:

- **Izvajalec napredne prakse je praktik v zdravstveni negi** (Advanced Practitioner in Nursing, APN), ki je usposobljen za izvajanje kompleksnih zdravstvenih ocen in diagnostičnega sklepanja za določitev zdravstvenih problemov in potreb ter postavitve diagnoz; deluje na primarni zdravstveni ravni na področju zdravstvene obravnave odraslih, otrok, mladostnikov, starejših oseb, zdravja žensk, duševnega zdravja idr. Za prevzem strokovnega naslova in kompetenc je treba zaključiti strokovni magisterij določenega področja delovanja (ICN, 2020, 2021, 2024).
- **Izvajalec specialistične zdravstvene nege na kliničnem področju je klinični specialist v zdravstveni negi** (Clinical Nurse Specialist, CNS), ki deluje na specialističnem kliničnem področju zdravstvene nege, izvaja neposredno in posredno zahtevnejšo in kompleksno zdravstveno obravnavo pri pacientu z že postavljenimi diagnozo, poleg tega izvaja preventivno presejalne programe in zdravstveno edukacijo za ohranitev zdravja in preprečevanje poslabšanj v primeru kroničnih stanj. Za prevzem strokovnega naslova in kompetenc je treba zaključiti strokovni magisterij določenega kliničnega področja (ICN, 2020; ESNO, 2015, 2019). Najpogostejša področja kliničnih specializacij v zdravstveni negi so: onkologija, psihiatrija, anesteziologija, infektivna obolenja, kronične rane, diabetes, KOPB in druga respiratorna obolenja, paliativna oskrba, sladkorna bolezen, dializa, operacijska zdravstvena nega, urologija, gastroenterologija, pediatrija idr.

Namen prispevka je prikazati razumevanje naprednih znanj in napredne prakse v povezavi s

Udeleženci 14. posveta Moja kariera – Quo Vadis (Vir: spletna stran FZAB)

povečanjem dostopnosti, kakovosti in varnosti zdravstvene obravnave in tudi z novimi kariernimi priložnostmi v razvoju novih delovnih mest v zdravstvenih strokah, kot so ga predstavili udeleženci okrogle mize 14. posveta Moja kariera – Quo Vadis.

SWOT analiza posveta

V tabeli 1 je prikazana analiza vsebine izrečenih mnenj v obliki prednosti, slabosti, priložnosti in groženj z uporabo orodja SWOT analiza. Zajeta sta vidika internega okolja v zdravstvenih strokah (posameznik, vodja, manager in nacionalna organizacija) in zunanjega okolja (delujoči odločevalci zdravstvenih strok v zdravstvenem sistemu in zdravstveni politiki). Prepoznali smo 10 glavnih področij, ki izstopajo v razlagah in utemeljitvah posameznih sogovornikov. Na področju internega okolja iz vidika PREDNOSTI izstopata temi konstruktivnega dialoga in referenčne ambulante kot primer dobre prakse. Na področju SLABOSTI so v ospredju odhod

kadrov (zlasti kadri zdravstvene nege), šibko medpoklicno sodelovanje in dostopnost storitev. Na področju zunanjega okolja iz vidika PRILOŽNOSTI zaznamo temi klinične specializacije in prehajanje nalog in kompetenc med poklicnimi skupinami, iz vidika GROŽENJ pa teme evalvacija trenutnega sistema, prehod na štiriletno dodiplomsko izobrazbo in prepoznavanje pomena specialističnega podiplomskega izobraževanja ter odgovornost različnih deležnikov.

KLJUČNE UGOTOVITVE

Kot prednost analize okrogle mize prepoznamo področje konstruktivnega dialoga. Sodelujoči izpostavijo pogovore med regulatorji področja zdravstvene nege na različnih ravneh, od izvajalcev do stanovske Zbornice – Zveze in Ministrstva za zdravje. Izpostavljena je bila pripravljenost prevzema odgovornosti, ki bi nastala ob prevzemu novih kompetenc medicinskih sester. Zaznana je bila potreba

po ustreznem razvoju zdravstvene nege, tudi implementacija in uporaba naprednih znanj in napredne zdravstvene nege. Razumevanje razlik med specialnimi znanji in naprednimi znanji med sodelujočimi deležniki ni prisotno. Tudi fizioterapija in delovna terapija potrebujeta razvoj specialnih in naprednih znanj v skladu z mednarodnimi usmeritvami.

Uvedba referenčnih ambulant od leta 2011 naprej predstavlja prednost in je nacionalni dokaz, da je prenos ali prehajanje nalog med dvema poklicnima skupinama mogoče, čeprav izobraževanje ni bilo izvedeno v skladu z mednarodnimi usmeritvami (ICN, 2008, 2020). Referenčne ambulante delujejo na osnovi prenosa določenih nalog med diplomirano medicinsko sestro s specialnimi znanji in zdravnikom specialistom družinske medicine. Takšna aktivnost je potrebna tudi na področju patronažne dejavnosti, zdravstvene skrbi za otroke in mladostnike, preventivne obravnave žensk in nosečnic idr. Če želimo povečati dostopnost storitev v ambulanti družinske medicine, zdravja otrok in mladostnikov, zdravja žensk in nosečnic, je treba diplomirane medicinske sestre in diplomirane babice izobraziti v skladu s smernicami in prakso Evropske unije in zagotoviti avtonomijo izvajalcev zdravstvene obravnave tudi na normativni ravni.

Slabosti zdravstvenega sistema, ki jih zaznavamo trenutno, imajo lahko negativen vpliv na uvedbo naprednih znanj, kliničnih specializacij in s tem tudi na razvoj zdravstvenih strok. Najbolj pereč problem zadnjih nekaj let je odhajanje zdravstvenega kadra, v največji meri gre za področje zdravstvene nege. Lahko je to v obliki zamenjave področja dela, odhodov v tujino ali v obliki migracij iz javnega v zasebni sektor. Da bi uspešno preprečevali odliv kadra, moramo poleg razumevanja demografskih kazalnikov v zdravstvenih poklicih najprej poskrbeti za ureditev delovnih pogojev, vzpostaviti delovna mesta, ki bodo omogočila karierni razvoj, klinične specializacije, avtonomijo in normativno prevzemanje odgovornosti v zdravstveni obravnavi in s tem povečanje dostopnosti le-te. Ključno je prepoznavanje pomena izobrazbe na 2. bolonjski stopnji in implementacija medpoklicnega sodelovanja med strokovnjaki v zdravstvenem timu. Po mnenju sogovornikov je namreč medpoklicno sodelovanje premalo razvito. Več poudarka bi moralo biti na multidisciplinarnih timih in omogočanju profesionalizacije vseh zdravstvenih strok v zdravstvenem timu.

Analiza pokaže na težave z dostopnostjo storitev za paciente, še posebno pri storitvah delovne terapije in fizioterapije, kar je rezultat neustreznega načrtovanja izobraževanj in tudi obsega storitev, ki jih ZZS plačuje. Do kolizije prihaja tudi na področju pacientovih pravic v primerjavi s pravicami izvajalcev. Večkrat so izvajalci zdravstvene obravnave tarča kritik pacientov, verbalnih groženj, fizične agresije in drugih oblik pritiskov in isiljevanja.

Med zaznamimi priložnostmi zdravstvenega sistema so predvsem uvedba kliničnih specializacij za zdravstvene delavce in določitev zdravstvene obravnave, ki se bo delila znotraj tima, kar je povezano tudi s spremembami zakonodaje. Uvedba specializacij naj poteka na podlagi mednarodnih smernic in primerjav z naprednimi evropskimi državami, ki so že uvedle klinične specializacije. Vzpostavitev normativnih okvirjev je nujna za uspešno in učinkovito uvedbo kliničnih specializacij. Prostora za razvoj na

Tabela 1: SWOT analiza vsebine izrečenega

Prednosti	Slabosti	
Interno okolje (odgovorni v stroki zdravstvene nege, fizioterapije, delovne terapije – posameznik, vodje, managerji, nacionalna organizacija)		
KONSTRUKTIVNI DIALOG Pogovori med regulatorji strokovnega področja Pogovori med uporabniki in izvajalci Pripravljenost prevzema odgovornosti ob prevzemu kompetenc Uvedba kliničnih specializacij Uvedba naprednih znanj oz. napredne prakse REFERENČNE AMBULANTE Prevzem določenih kompetenc Ambulante družinske medicine, patronažno varstvo Predpisovanje določenih pripomočkov in terapije Avtonomija izvajalcev pri zdravstveni obravnavi	ODHODI KADRA Pomanjkanje kadra Povečevanje potreb v prihodnosti Uvrstitve zaposlenega po študiju oz. nadgraditvi izobrazbe Enakovrednost med strokovnjaki ŠIBKO MEDPOKLICNO SODELOVANJE Premajhna implementacija v praksi Pomanjkanje razumevanja potreb poklicev Medpoklicni timi in spoštovanje Zaostanki v profesionalizaciji zdravstvenih strok DOSTOPNOST STORITEV Do naprednih storitev za paciente na vseh zdravstvenih strokah (zdravstvena nega, babištvo, delovna terapija in fizioterapija) Pomanjkljivosti v podiplomskem izobraževanju Pravice pacientov in pravice zaposlenih	
Pozitivno	SWOT	Negativno
Priložnosti	Grožnje	
NAPREDNA ZNANJA IN SPECIALIZACIJE Mednarodne smernice Primerjava z evropskimi državami Medpoklicni prehod med izvajanjem določenih nalog in veščin Oblikovanje novih nalog in veščin za krepitev zdravja in povečanje dostopnosti zdravstvene obravnave Vseživljenjsko pridobivanje znanj in prilagoditev izobraževalnega procesa Vzpostavitev normativnih okvirjev PREHAJANJE NALOG IN KOMPETENC Že obstaja – potreba po izboljšanju Širitev in krepitev področja kompetenc Dodatna izobraževanja Predpisovanje medicinskih pripomočkov Razvoj na področju izobraževanja poklicev v zdravstvu Prilagoditev podiplomskega kurikula na klinična področja Opolnomočenje diplomantov magistrskega študija v novih poklicnih vlogah Dopolnjevanje med področji in strokami	EVALVACIJA TRENUTNEGA SISTEMA Povečana zahtevnost dela, premalo pozornosti Število specializacij – ne preveč (mnenje MZ) Kaj smo pridobili z referenčnimi ambulanti, odgovornosti referenčne diplomirane medicinske sestre Čakalne dobe se večajo kljub več zdravnikov DODIPLOMSKA IN PODIPLOMSKA IZOBRAZBA Pomanjkanje razumevanja in prenove izobrazbe na 2. stopnji s kliničnimi moduli Sodelovanje med fakultetami in učnimi bazami, odločevalci Izboljšanje kakovosti izobraževanja s prehodom na 4-letni dodiplomski študij za zdravstvene poklice ODGOVORNOST DELEŽNIKOV Delovanje in potreben razvoj zdravstvenih strok za večjo dostopnost storitev (zbornice, združenja) Pomanjkanje kadra (razjasniti vzroke za pomanjkanje) Finančna politika Naučiti pacienta živeti z boleznijo in vodenja bolezni Zunanje okolje (zdravstveni sistem in zdravstvene politike, predstavniki zdravstvene nege, fizioterapije in delovne terapije v zdravstvenem sistemu in politiki)	
Zunanje okolje (zdravstveni sistem in zdravstvene politike, predstavniki zdravstvene nege, fizioterapije in delovne terapije v zdravstvenem sistemu in politiki)		

Vir: Predloga tabele iz gradiva FZAB

področju razvoja novih poklicnih vlog in prehajanja kompetenc v zdravstvenem timu je še veliko. Na nacionalni ravni se je treba dogovoriti glede nove poklicne vloge in prehajanja kompetenc med strokovnjaki. Temu naj sledi prenova predmetnikov strokovnih magisterijev, ki naj poleg splošnih naprednih znanj, ki podpirajo tri stebre izobraževanja na 2. bolonjski stopnji zdravstvenih smeri, okrepijo klinične module teoretičnega in praktičnega izobraževanja glede na nacionalno dogovorjena klinična specialistična področja. Po mnenju Ministrstva za zdravje je treba omejiti število specializacij, da bi uspešno regulirali in nadzirali področje.

Izpostavljenih je nekaj groženj. Zahtevnost delovnih nalog poklicev v zdravstvu in obremenitev na delovnem mestu se z razvojem medicine in slabšo demografsko sliko med zdravstvenimi delavci iz leta v leto povečuje in temu posvečamo premalo pozornosti. Treba se je usmeriti v izdelavo evalvacijskih študij, ki nam povedo, kako uspešni smo bili z določeno novostjo, kot je primer referenčnih ambulant, in upoštevati, da dejanske odgovornosti referenčnih medicinskih sester zahtevajo izobraževanje na 2. bolonjski stopnji (ICN, 2020; ESNO, 2015, 2019). Pri razpravi o uvedbi štiriletnega univerzitetnega študija zdravstvenih poklicev je opazno, da sogovorniki ne poznajo zahtev Direktive EU in večanje zahtev za izobraževanje poklica medicinska sestra in babica. Študij zdravstvene nege je izjemno zahteven z vidika neposredne pedagoške obveze, obveznih ur kliničnega usposabljanja in raznolikosti in širine strokovnih vsebin za triletni študij. Večina evropskih držav je prešla na štiriletni študij, saj vseh zahtev evropske direktive ni mogoče ustrezno umestiti v triletni študij, ki je s prenovama direktive 2013 in 2024 postal izjemno natrpan in urno najbolj obremenjujoči študij v državi. Zato je zaznan tudi upad interesa za študij zdravstvene nege, česar drugi zdravstveni poklici ne opažajo,

ker imajo manj ur obveznega kliničnega usposabljanja in tudi vsebine so bolj specifične, medtem ko študij zdravstvene nege izobražuje za splošno zdravstveno nego, ki zajema 10 kliničnih področij. Podaljšanje študija na štiri leta bi izboljšalo pogoje za študente, zmanjšalo obremenitve in pripomoglo k bolj celostnemu pristopu pri doseganju kompetenc študijskega programa.

Tudi odgovornost posameznih deležnikov ni zanemarljiva. Ugodna finančna politika izhaja iz razumevanja potreb uporabnikov in tudi izvajalcev, s tem pa poskrbimo za doseganje ustrezne ravni zdravstvenega varstva. Eden od pomembnih korakov k razvoju zdravstvene nege je tudi naučiti pacienta, kako živeti z boleznijo in aktivno sodelovati v oskrbi. S tem lahko učinkovito razbremenimo medicinske sestre in vplivamo na zadovoljstvo uporabnikov, ki si želijo biti aktivno vključeni v zdravstveno obravnavo.

Akcijski načrt

Za uspešno in učinkovito tranzicijo znotraj zdravstvenega sistema v moderno obliko izobraževanja in izvedbe napredne zdravstvene obravnave lahko poskrbimo z vključitvijo vseh deležnikov, od lokalne do nacionalne ravni. Potrebna sta učinkovita komunikacija in posluš za potrebe po nadgradnji. Nujna je uvedba univerzitetnega študija zdravstvene nege, ureditev kliničnih specializacij in prehajanje nalog, storitev in s tem povezanih kompetenc med strokovnjaki v zdravstvenem timu na navedenih kliničnih področjih. Uvajanje novih pristopov naj bo sekvenčno in naj vključuje sprotne in etapne evalvacije, da bi sistem ostal vzdržan in prenesel spremembe. Veliko dela je potrebnega na izgradnji resničnega medpoklicnega sodelovanja, izboljševanju odnosa in prepoznavanju pomena vseh zdravstvenih strokovnjakov v zdravstvenih timih. Državni regulatorji morajo upoštevati evropske direktive,

izkušnje implementacij le-teh, mednarodne smernice o razvoju novih poklicnih vlog in poskrbeti za uvedbo dobrih praks iz tujine v domače okolje. Učinkovita evalvacija obstoječega sistema lahko pokaže na šibkosti in pomanjkljivosti, ki jih je treba odpraviti, če želimo slediti razvoju in napredku na področju zdravstvene obravnave. Rešitev težav v zdravstvu ni zgolj v povečevanju števila zdravnikov in njihovih prihodkov, temveč nas Evropska komisija in vse mednarodne usmeritve in standardi usmerjajo v izgradnjo čvrstega medpoklicnega delovanja, oblikovanja novih poklicnih vlog za zdravstvene strokovnjake in opolnomočenje pacientov za bolj aktivno vlogo v njihovi zdravstveni obravnavi in odgovornosti za zdravje.

Literatura:

European Specialist Nurses Organisations, 2015. Competences of the Nurse specialist (NS): Common plinth of competences for a Common Training Framework of each specialty. Version 2, 27.10.2015. ESNO, 2015.

European Specialist Nurses Organisations, 2019. Annual report 2019. ESNO, 2019.

International Council of Nurses, 2008. The Scope of Practice, Standards and Competencies of the Advanced Nurse. ICN Regulation Series; 2008.

International Council of Nurses, 2020. Smernice o napredni zdravstveni negi. Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, 2020.

International Council of Nurses, 2021. ICN Congress 2021 »Nursing Around the World« to celebrate the nursing profession. ICN; 2021.

International Council of Nurses, 2024. ICN responds to new OECD data showing reduced interest in nursing as a career: "We cannot ignore the alarm bells ringing about the lack of action to secure the future of the nursing profession". ICN; 2024.

Skela Savič, B., 2023. Razvoj zdravstvene nege naj postane prednostna naloga zdravstvenih sistemov v Evropi. Zdr Varst, 62(4):162-166.

World Health Organization, 2021. Global strategic directions for Nursing and Midwifery 2021-2025. Geneva: WHO.

World Health Organization, 2022. Health and care workforce in Europe: time to act. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe.

Viri:

Zvočni zapis 14. posveta Moja kariera – Quo Vadis: Arhiv FZAB

Fotografija udeležencev 14. posveta Moja kariera – Quo Vadis: Arhiv FZAB

Predloga tabele za izdelavo SWOT analize: Gradivo FZAB

18. šola za klinične mentorje

MARTA SMODIŠ, DOC. DR. SEDINA KALENDER
SMAJLOVIČ, DOC. DR. SANELA PIVAČ

Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin je 18. 10. 2024 organizirala 18. šolo za klinične mentorje z naslovom Usposobljeni klinični mentorji skozi razvijanje znanj refleksije in kritičnega mišljenja.

V uvodnem nagovoru je vse prisotne pozdravila dekanja Fakultete za zdravstvo Angele Boškin doc. dr. Sanela Pivač, kjer je poudarila pomembnost mentorstva v kliničnem okolju v študijskem procesu izobraževanja študentov na visokošolskem študijskem programu Zdravstvena nega (VS) in Fizioterapija (VS).

Program je zajemal različne vsebine. Dr. Monika Zadnikar, viš. pred., je predstavila predavanje z naslovom Pomen mehkih veščin v izobraževanju, izr. prof. dr. Vesna Vuk Godina je v svojem predavanju predstavila Pomen socialnega in kulturnega

EMA PRUSNIK, študentka, MILADINKA MATKOVIČ, viš. med. ses., univ. dipl. kult., izr. prof. dr. Vesna Vuk Godina, prof. dr. Brigita Skela Savič, znanstvena svetnica, dr. Monika Zadnikar, Alenka Smukavec, dipl. fiziot., Marta Smodiš, mag. zdr. neg., spec. manag., doc. dr. Sedina Kalender Smajlovič

konteksta, posebej medsebojnih odnosov za delo v zdravstvu. Temo o Naprednih znanjih in napredni zdravstveni negi – umeščanje koncepta v slovenski zdravstveni sistem je predstavila prof. dr. Brigita Skela Savič, znanstvena svetnica. Sledila je okrogla miza na temo naslova 18. šole za klinične mentorje,

na kateri so sodelovali vsi navedeni predavatelji, študentka fizioterapije Ema Prusnik in predstavnici iz kliničnega okolja, Miladinka Matkovič, viš. med. ses., univ. dipl. kult., iz Onkološkega inštituta in Alenka Smukavec, dipl. fiziot., iz Bolnišnice za ginekologijo in porodništvo Kranj. V zaključnih mislih so

poudarili mentoriranje kot ključno za usposabljanje študentov kot bodočih zaposlenih, ki bodo imeli dovolj teoretičnega znanja s pridobivanjem praktičnega znanja, prejetega s pomočjo usposobljenih kliničnih mentorjev. S pomočjo različnih metod učenja, izobraženih kliničnih mentorjev in dobrih medosebnih odnosov lahko razvijamo refleksijo in kritično mišljenje.

Na dogodku smo prav tako podelili priznanja »najmentor« najboljšim kliničnim mentorjem po izboru študentov, ki so jih letos prejeli:

- Denis Džamastagič, dipl. zn., mag. kadr. in izob. sist., Psihiatrična bolnišnica Begunje,
- Tomi Vnuk, dipl. zn., Univerzitetni klinični center Ljubljana,
- Katarina Pesičer, dipl. fiziot., Zdravstveni dom Moste in
- Katja Uršič, dipl. fiziot., Dom starejših občanov Kranj.

Vsem dobitnikom priznanja iskreno čestitamo!

Dr. Monika Zadnikar, Andrea Backović Juričan, univ. dipl. org., dipl. del. ter., viš. fiziot., doc. dr. Sedina Kalender Smajlovič, Tomi Vnuk, dipl. zn., Denis Džamastagič, dipl. zn., mag. kadr. in izob. sist., Marta Smodiš, mag. zdr. neg., spec. manag. (Fotografiji: arhiv FZAB)

Kombinirani intenzivni Erasmus+ program na Univerzi v Novem mestu: Inovativne rešitve za oskrbo starejših na domu

Univerza v Novem mestu
University of Nova mesto

LJILJANA LESKOVIC IN KARMEN ERJAVEC

Kombinirani intenzivni program (KIP) z naslovom Dostop do integrirane oskrbe starejših na domu je združil 23 študentov iz Finske, Poljske, Hrvaške in Slovenije. Program je bil zasnovan kot mednarodni in interdisciplinarni projekt, ki je študentom omogočil poglobljeno analizo izzivov, s katerimi se starejši pacienti srečajo po odpustu iz bolnišnice, ter iskanje inovativnih rešitev za izboljšanje njihove oskrbe na domu.

Predstavitve Kombiniranega intenzivnega programa Erasmus+ (Fotografija: Sabina Krsnik)

Skozi kombinacijo teoretičnih predavanj in praktične študije primera so udeleženci proučevali ključna področja oskrbe starejših, kot so mobilnost, upravljanje z zdravili, vzdrževanje vsakodnevnih aktivnosti in dostop do ustrezne zdravstvene oskrbe. Program je študentom omogočil izmenjavo mednarodnih izkušenj, razvoj medkulturnih kompetenc ter poglobitev znanj s področja geriatrične oskrbe. Preliminarne ugotovitve programa so bile predstavljene na zaključni slovesnosti, končne rezultate pa bodo študentje predstavili na mednarodni konferenci Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Novem mestu Celostna obravnava pacienta.

Prorektorica za znanost Univerze v Novem mestu prof. dr. Karmen Erjavec je ob zaključku programa poudarila: »Sodelovanje študentov iz različnih držav in disciplin je ključnega pomena za razvoj inovativnih pristopov v zdravstveni negi. Z njihovim delom v okviru tega programa smo pridobili dragocene vpoglede in rešitve, ki bodo pozitivno vplivali na kakovost oskrbe starejših pacientov. Vesela sem, da smo ustvarili okolje, kjer mednarodno sodelovanje bogati vse udeležence in krepi strokovno odličnost.«

Doc. dr. Ljiljana Leskovic, strokovnjakinja na področju geriatrične zdravstvene nege, je dodala: »Celostna oskrba starejših zahteva večdimenzionalen pristop, kjer moramo upoštevati tako zdravstvene kot socialne vidike pacientov. KIP je študentom ponudil priložnost, da se soočijo s kompleksnostjo teh izzivov in razvijejo konkretne rešitve, ki bodo izboljšale kakovost življenja starejših. Program je pomemben korak naprej v izobraževanju zdravstvenih delavcev in izboljšanju praks na tem področju.«

Poleg strokovnih vsebin je KIP študentom ponudil tudi priložnost, da bolje spoznajo Slovenijo.

Udeleženci so si ogledali prestolnico Ljubljano, kjer so obiskali njene kulturne in zgodovinske znamenitosti, npr. Ljubljanski grad in staro mestno jedro. Poleg Ljubljane so raziskali tudi Dolenjsko, kjer so se seznanili z lokalno kulturo, naravo in tradicijo. Ta del programa je prispeval k medkulturni izmenjavi in študentom omogočil vpogled v bogato kulturno dediščino Slovenije.

- 1. Mednarodno sodelovanje in interdisciplinarni pristop: KP je združil študente iz Finske, Poljske, Hrvaške in Slovenije, kar je omogočilo izmenjavo znanj in izkušenj s področja zdravstvene nege in socialne oskrbe.**
- 2. Fokus na integrirani oskrbi starejših na domu: Program je obravnaval ključne izzive, s katerimi se srečujejo starejši po odpustu v domačo oskrbo, kot so mobilnost, upravljanje z zdravili in dostop do zdravstvene podpore.**
- 3. Razvoj inovativnih rešitev: Udeleženci so skozi študijo primera razvili predloge za izboljšanje celostne oskrbe starejših, ki bodo predstavljeni na mednarodni konferenci.**
- 4. Poudarek na nadgradnji zdravstvene nege: Program je študentom omogočil praktične izkušnje in vpogled v pomembnost multidisciplinarnega pristopa pri obravnavi starejših pacientov**

Program KIP predstavlja pomemben prispevek k razvoju integrirane in celostne oskrbe starejših, kar bo pozitivno vplivalo na prihodnje prakse v zdravstveni negi in oskrbi na domu.

Rožnati oktober na Gimnaziji Ormož

ALEKSANDRA MAROLT, ERIKA PETROVIČ IN
DIJAKI PROGRAMA ZDRAVSTVENA NEGA
GIMNAZIJE ORMOŽ

Dijaki srednjega strokovnega programa zdravstvena nega na Gimnaziji Ormož smo drevesom ob šolski stavbi v jesenskem času pisanega listja dodali še eno barvo – rožnato.

Z njo smo obeležili mesec boja proti raku dojke z letošnjim sloganom »Pretipaj še svoje«. Medse smo povabili gospo Samanto Žula, diplomirano medicinsko sestro iz Centra za krepitev zdravja Ormož, ki nas je ozaveščala o tej najpogostejši obliki raka pri ženskah; pojavi se lahko tudi pri moškem spolu. Pripravila je zanimivo predavanje. Na modelu dojke smo lahko zaznavali, otipali spremembe, vključeni

pa smo bili tudi v kviz na obravnavano temo s privlačnimi nagradami.

Skupno druženje smo zaključili s spoznanjem, da sta zdrav način življenja in zgodnje odkritje te vrste raka ključna na poti k uspešni ozdravitvi.

(Fotografiji: arhiv Gimnazije Ormož)

Ob svetovnem dnevu hospica in paliativne oskrbe

JASNA ADAM

Srednja zdravstvena in kozmetična šola Maribor že vrsto let sodeluje z mariborskim društvom Hospic.

Omenjeno društvo pokriva podravsko regijo, ki je ena največjih v Sloveniji.

Učiteljici strokovnoteoretičnih in praktičnih predmetov zdravstvene nege Jasna Adam in Ana Mlakar sva šolski mentorici za dodatne interesne dejavnosti v okviru sodelovanja z društvom Hospic. Vsako leto se prav zato z gospo Nado Kunstek, ki je predstavnica območnega odbora Hospic v Mariboru, dogovoriva za skupno srečanje. Gospa Nada Kunstek nas po predhodnem dogovoru vedno znovala zelo prijazno sprejme.

V oktobru skupaj obeležimo svetovni dan hospica in paliativne oskrbe, zato se skupaj z dijaki odpraviva v prostore društva. Prostori so sicer majhni, a morda nas prav to še bolj poveže, saj se med vsemi zbranimi prepleta dobra energija. Za dijake člani društva najprej pripravijo organizirano predavanje, nato pa sledi diskusija.

Dijaki dejansko vidijo, kje ima društvo v Mariboru sedež, in dobijo vse potrebne informacije – od ustanovitve društva, o delovanju društva, kaj je njihova poglobljena naloga, katere programe izvajajo in predvsem najpomembnejše, da delijo z nami vse svoje izkušnje. Dijakom predstavijo tudi možnost sodelovanja v okviru prostovoljstva. Ker pa so to dijaki tretjega in četrtega letnika, ki so si že pridobili tudi začetne izkušnje pri praktičnem pouku, nekateri pa tudi na praktičnem usposabljanju pri delodajalcu, so naši pogledi v diskusiji, ki je namenjena izmenjavi izkušenj, vedno dobrodošli.

Predvsem v smeri, da moramo velikokrat stopiti iz kroga in prehoditi svoj novi krog poti, zgolj in samo zato, da delamo res dobro in res le v korist pacienta, pa čeprav to vedno ni lahko. Vsi se strinjamo, da imamo ogromno znanja in da le skupaj zmoremo, za skupni cilj, da je naš pacient/bolnik/stanovalec na koncu res srečen, pomirjen in zadovoljen, saj je to cilj kakovostne obravnave zdravstvene nege. Pomembno je, da bolnika ne le poslušamo, ampak ga tudi slišimo skupaj z njegovimi svojci ali skrbniki.

Naši obiski v društvu so vedno čudovita izkušnja. Ob tem, da nas v društvu lepo sprejmejo, nas vedno čaka tudi sladko presenečenje.

Dijaki so po predavanju zapisali tudi svoje občutke in izkušnje:

Smo mešana skupina dijakov iz 3. A, 4. C, 4. D in 2. PTI. Ponovno smo se udeležili srečanja pri vas ob svetovnem dnevu hospica. V vašem društvu se vedno počutimo zelo sprejeti.

Naučile smo se veliko novega o poklicu in o vašem društvu.

Naučili smo se veliko o paliativni oskrbi in žalovanju.

Letos smo se prvič srečali s praktičnim poukom v domu, zato sta nam ta predstavitev in pogovor v veliko pomoč pri samem delu s stanovalci/bolniki.

Všeč nam je bil pogovor o tem, kako govoriti in poslušati pacienta, saj pogovor res pomaga.

Zanimivo je bilo izvedeti, kako delujejo dejavnosti v okviru hospica.

Hvaležne smo, da ste nas lepo pogostili.

Še enkrat najlepša hvala za čudovito predstavitev.

Dijaki SZKŠ

Utrinki s srečanja
(Fotografiji: arhiv
SZKŠ Maribor)

SRČNE POLJANE: krepimo zdravje in povezujemo skupnost

PATRICIJA VALENTINA RASPOJNIK

Na Srednji zdravstveni šoli Ljubljana tradicionalno pripravljamo dogodek **SRČNE POLJANE**, na katerega povabimo meščane, sosede, stanovalce domov za starejše, starše naših dijakov, sosednje srednje šole in dijaške domove, upokojene sodelavce in širšo javnost z namenom, da delimo svoje znanje in tako ustvarjamo skupnost ter pletemo niti sodelovanja. Tudi letos smo 26. septembra na široko odprli vrata naše šole oz. smo v park pred šolo postavili stojnice, na katerih so dijaki skupaj z našimi učiteljicami, medicinskimi sestrami merili krvni tlak, glukozo v krvi in holesterol.

Utrinki iz prireditve (Fotografije: arhiv SZŠ LJ)

Organizirali smo vodeno vadbo, delavnico TPO z uporabo AED, delavnico z znanjem do zdravja s spletnimi vsebinami o zdravi prehrani in duševnem zdravju in drugo.

Na ta način smo promovirali pomen zdravja, predstavljali dejavnosti za zdrav življenjski slog in dokazali, da je zdravje vir našega vsakdanjega življenja ter opozorili na pomen preventive.

Obiskalo nas je veliko ljudi, ki so bili navdušeni nad programom. Srečanja z obiskovalci so bila za vse nas zelo dragocena, saj potrjujejo naše poslanstvo. Tako dijaki kot zaposleni smo ponovno izkusili, kako je pomembno, da svoje znanje širimo, kar tudi nam prinaša veselje in nas bogati v tem, da pridobivamo zelo uporabno znanje. Ob tem pride do izraza, kako nenadomestljivi in za družbo pomembni so zdravstveni delavci s širokim znanjem in dobri komunikacijskimi veščinami. Obenem je bila to ponovno lepa izkušnja, ki nas je naučila, kako lahko gradimo skupnost in z okolico delimo svoje znanje in izkušnje. Verjamemo, da lahko tako pomembno prispevamo k dobremu počutju in povezovanju lokalne in širše skupnosti.

Misli dijakov, ki so soustvarili dogodek SRČNE POLJANE:

»Nisem pričakovala tako velikega števila obiskovalcev, kar me je zelo presenetilo. Izkušnja mi je bila všeč in sem vesela, da sem se vsaj zadnje šolsko leto udeležila tega dogodka.

»Na SRČNIH POLJANAH sem sodelovala pri merjenju krvnega sladkorja in holesterola. Zelo sem bila vesela in ponosna, ko me je profesorica povabila k sodelovanju. Med samim dogodkom sem bila presenečena nad tem, koliko ljudi je pristopilo do nas in kako so nas z veseljem spraševali o merjenju krvnega sladkorja ter holesterola, kakšna je prehrana pri povišanem krvnem sladkorju in holesterolu, kakšne so normalne vrednosti ... Vesela sem bila, da so nam zaupali in bili brez skrbi, kljub temu, da smo dijaki. Zahvalila pa bi se predvsem profesorici Marjanci Trontelj, ki nas je na vse skupaj odlično pripravila in seveda vsem ostalim profesorjem, ki so nam omogočili, da smo lahko z veseljem delili svoje znanje.«

»Dogodek SRČNE POLJANE je bil zame izjemno pomemben in poučen. Ko sem izvedela, da bom sodelovala, me je preplaval občutek veselja in navdušenja, saj sem vedela, da bom del nečesa, kar lahko koristi drugim in spodbuja zdravje. Na samem dogodku sem se počutila izredno motivirano in povezano z ostalimi udeleženci. Meritve sladkorja in holesterola v krvi so bile izvedene v prijetnem in podporno naravnem okolju, kar je še dodatno okrepilo občutek skupnosti. Udeleženci smo si med seboj izmenjevali izkušnje in nasvete, kar je ustvarilo prijetno atmosfero, ki jo je bilo lepo doživeti. Celoten dogodek je bil odličen opomnik, kako pomembno je skrbeti za svoje zdravje in kako lahko s skupnim delovanjem dosežemo veliko.«

»Na Srčnih Poljanah smo lahko pokazali svoje znanje in s pogovorom vzpostavili sproščeno vzdušje med nami ter obiskovalci.«

Dogodek SRČNE POLJANE nam vsako leto prinese nove ideje in motivacijo, da v sodelovanju na šoli in z lokalno skupnostjo gradimo in nadgrajujemo znanje tudi na ta način, da ga delimo naprej.

Hvala vsem obiskovalcem, da ste bili z nami, posebna zahvala gre podjetjem, ki so nas materialno podprla ter DMSBZT Ljubljana, ki je naš dogodek finančno podprla.

NAJSEVERNEJŠI OTOK ITAL. LIPARSKIH OTOKOV V TIRENSKEM MORJU	RDEČE KRVNO TELESCE	OGRODJE Z MREŽO ZA SEJANJE MOKE	BARVA KOŽE, POLT	AFRIŠKA BLEDA STEPSKA ANTILOPA	VEČJA POŠTNA POSILJKA										
SPUST Z VIŠOKE GORE															
VOJNA LADJA S TREMI VRSTAMI VESEL				3											
ANUS, ZADNJIK															
PEVEC PESTNER			OVCJI GLAS SETEV, SEJANJE												
MIRAN RUDAN			OTOČEK V JADRANU NEM. ARHITEKT (PETER J.)												
NAŠ BIOLOG (JOZE)				FRANC. GENETIK IN FIZIOLOG (FRANCOIS)	ŠPANSKA PRINCESA										
SKUPINA ALI SISTEM CEVI NAOCNIKI	13														
REVIJA UTRIP	RADOVEDNOST	STUDENTKA IRANSKIH JEZIKOV	MATI, MAMICA	NIZKA PREDELNA STENA V SKEDNJU	IZDELOVALEK KOS	ELDA VILER	MOČEN VETER	ŠV. IGRALKA (LENA) GRŠKI LADJAR				ALUMINIJ			
ZIMSKI ODDIH ŠOLARJEV	1			10											
SVEŽ ALI PREKAJEN SVINJSKI VRAT								4	ANG. UNIVERZA BLIZU LONDONA				6		
AM. ARHITEKT IN OBLIKOVALEK (CHARLES)			12			GRAD PRI VELENJU VODNA RASTLINA			REKA NA PELOPONEZU	VLADAR KNEŽEVINE		GROBO DOMAČE SUKNO PREBIVALKA IGA			
NAJET DELAVEC, PLAČAN NA DAN							NAŠ NOVINAR (DUŠAN) KRITIKA, PRESOJA				5			NAS KEMIK (MARIJAN)	POZITIVNA ELEKTRODA
ANTON INGOLIČ			CERKVENA PESEM V KANONU GORLJIV PLIN					7	ZMES PŠENICE IN RŽI OTROK					2	
CESTA ALI PROGA V SKALI					ZASTRUPITEV S KISLINAMI GRŠKA ČRKA								OSEBNI ZAMEK MESTO PRI BUDIMPEŠTI		
ŠVIC. PISATELJ (ARNOLD)				IZRAEL PARLAMENT NASTJACEH								ITAL. IGRALEK (FRANCO) NICOLE KIDMAN			9
ŠVEDSKI NARODOPISNI MUZEJ NA PROSTEM			11						NORMAN. VITEZ IZ PRVE KRIZAR. VOJNE						
ZELO TANKA IN REDKA TKANINA	8								VEČJI ODDELEK VOJNEGA LADJEVJA						

OZNACENE CRKE RAZPOREDITE V LIK	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
---------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----

avtor: Marko Drešček

Domžalska Tosama bralcem želi uspešno in predosem zdravo novo leto. Ko boste potrebovali darilo ali želeli poskrbeti za svoje dobro počutje, pa se oglasite v eni od njihovih trgovin. Leto vam bodo polepšale s kakovostnimi izdelki za nego in zdravo življenje, nakup pa bo ugodnejši s kuponom!

Nagrajenke nagradne križanke Tosame d. o. o. oktobrske in novembrske številke Utripa so:

Ana Perše, 2382 Mislinja
Nevenka Zrilić, 8000 Novo mesto
Tatjana Draksler, 1431 Dol pri Hrastniku
Irena Šumak, 9224 Turnišče
Patricija Levpušček, 5216 Most na Soči
Eva Pretnar, 4208 Šenčur

Geslo oziroma pravilna rešitev nagradne križanke se glasi

NARAVNO MAZILO.

KUPON UGODNOSTI

10 % POPUSTA NA CELOTEN NAKUP

15 % POPUSTA NA IZDELKE VIVAMEL

15 % POPUSTA NA VSE HIGIENSKE VLOŽKE IN TAMPONE

Kupon ugodnosti velja do 31. 12. 2024 ob predložitvi ID kartice Zbornice - Zveze. Popusti se ne seštevajo in ne veljajo na izdelke na naročilnico, ki jo predpiše zdravnik; na izdelke v akciji, darilne bone in izdelke z zaklenjeno ceno.

100 let TOSAMA

POSLOVALNICE

VIR
Šaranovičeva cesta 35, Domžale, ob tovarni

LJUBLJANA
Amenška ulica 13, BTC City, Dvorana A - vsako prtljajo

MARIBOR
Jezuitska ulica 4, 2000 Maribor, na Taboru

CELJE
Ljubljanska cesta 10, 3000 Celje, vhod v center mesta

KOPER
Pristavška ulica 19, 6000 Koper, nasproti tržnice

IZOLA
Ljubljanska ulica 1, 6010 Izola, na tržnici

Pomoč po telefonu: **01 77 77 380**
www.tosamashop.si

KUPON 10%: 3 838985 899213
KUPON 15%: 3 838985 899220

STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE ZA PRIDOBITEV SPECIALNIH ZNANJ

KOORDINATOR BABIŠKE OBRAVNAVE

ži vljenje je dar

Spomladi 2025

SPLOŠNA BOLNIŠNICA JESENICE

ORGANIZATOR	TEMA SREČANJA	DATUM, KRAJ, LOKACIJA DOGODKA IN REGISTRACIJA	PROGRAM IZOBRAŽEVANJA
 Psihiatrična bolnišnica Begunje	PSIHOGERIATRIJA: SODOBNI PRISTOPI IN IZZIVI	Datum NADOMESTNEGA TERMINA: petek, 10. 1. 2025 Lokacija: Hotel Rikli Balance Bled, Cankarjeva cesta 4, 4260 Bled Registracija: od 7:00 do 8:00.	Program je dostopen na spletni strani https://www.sekcijapsih-zn.si in na https://www.zbornica-zveza.si/izobrazevanja/
 Splošna bolnišnica Novo mesto Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Novo mesto Univerza v Novem mestu, Fakulteta za zdravstvene vede	16. dnevi Marije Tomšič – »STRATEGIJE PREMAGOVANJA IZZIVOV V ZDRAVSTVENI NEGI, KI JIH PRINAŠA 21. STOLETJE«	Petek, 24. 1. 2025 Kulturno kongresni center Dolenjske Toplice Registracija udeležencev od 8.30 do 9.00.	Program izobraževanja je objavljen na spletni strani Zbornice - Zveze.
 Zbornica - Zveza, Strokovna sekcija MS in ZT v dermatovenerologiji	SPECIALNI POSTOPKI V DERMATOVENEROLOŠKI ZDRAVSTVENI NEGI	V petek 11. 4. 2025 in soboto 12. 4. 2025 v Zrečah. Pričetek registracije ob 8.00 uri.	/
 Univerzitetni klinični center Maribor	PROGRAM IZOBRAŽEVANJA ZA PRIDOBITEV SPECIALNIH ZNANJ S PODROČJA OBRAVNAVE PACIENTOV Z IMUNSKO POGOJENIMI BOLEZNIMI	Predviden pričetek izobraževanja bo februarja 2025. Izobraževanje bo potekalo v Univerzitetnem kliničnem centru Maribor in traja 160 ur.	Program bo objavljen na spletni strani Univerzitetnega kliničnega centra Maribor in na spletni strani Zbornice - Zveze.
 Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v rehabilitaciji in zdraviliški dejavnosti pri Zbornici - Zvezi v sodelovanju z Združenjem urologov Slovenije	SPECIALNA ZNANJA S PODROČJA ZDRAVSTVENE NEGE PACIENTA Z MOTNJAMI URINIRANJA	3. 6. do 13. 6. 2025 Lokacija: Ljubljana, Slovenj Gradec, Dobrna, Maribor, Novo mesto Pričetek 3. 6. 2025 ob 8.00 uri Registracija udeležencev bo prvi dan potekala preko E portala, nato sproti, s podpisom prisotnosti. Predavanja, seminarske naloge, učne delavnice, klinične vaje	Program izobraževanja bo objavljen na spletni strani Zbornice - Zveze. Namenjen je dipl. m. s. in dipl. zn., ki se pri svojem delu srečujejo s pacienti z motnjami uriniranja in za izvajanje svojega dela potrebujejo priznana specialna znanja.

Še več informacij o izobraževanju najdete na naši spletni strani www.zbornica-zveza.si/izobrazevanja/, do katere pridete tudi s QR kodo.

McGan Elektrokirurški detektor napak izolacije

Preverite integriteto izolacije elektrokirurških naprav

Elektrokirurški detektor napak izolacije je zasnovan za testiranje elektrokirurških instrumentov. Je tester izolacije z nizko frekvenco in visoko napetostjo. Uporablja se za odkrivanje in lociranje napak v izolacijski plasti, kot so majhne luknje, razpoke in neizolirani predeli v plašču ali prevleki laparoskopskih in bipolarnih elektrokirurških instrumentov, skozi katere lahko prehaja električna energija, ter povzroča različne poškodbe tako pri pacientu kot pri operaterju (opekline, ožganine, celo smrt), lahko pa povzroči tudi požar.

Elektrokirurški detektor napak izolacije je torej prenosna ročna enota, s katero preverimo integriteto izolacije elektrokirurških naprav in instrumentov.

Specifikacije

Napetost	0 do 5 kV (popolnoma nastavljivo)
Napajanje	1800 mAh Li-Polimerna baterija
Dimenzije enote	215 x 78 x 38 mm
Izhodna tok	< 0,1 mA (0,0001 A) pri sondi
Kratek stik	Testni tok < 0,1 mA max
Teža enote	305 g
Delovni čas	10 ur (do 1000 instrumentov)
Cikel polnjenja	2 do 4 ure

MINAmed

DISTRIBUTER ZA SLOVENIJO:

MINAMed d.o.o.

Leskoškova cesta 9e | SI-1000 Ljubljana
059 017 612 | info@mina-med.com

Varno za uporabo

Enostavna funkcionalnost

LED zaslon in indikatorji

Polnilna baterija

